

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 14 } డిన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 14-వ తేది గురువారము } No 165
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ ఆక్షయనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాన శుద్ధ నవమి. } సంచిక ౧౬౫

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
జ్వరముల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0 డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతంజనండ్రిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

మైనారు పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములలో వాకటియగు Regd Trade Mark

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల యోగ్యతాపత్రములు

(1) మ. రా. రా. శ్రీ, మ. టి. నూర్యనారాయణమూర్తి ఫస్ట్ ఆ. తెలివ్వురు డి. టి. నూర్ పొట్టునగరం. జిల్లా
గోదానరి. వీరు వ్రాసినది.

తమ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను చాలమార్లు రప్పించి ఉపయోగించియున్నాను. ఈ త్రముగణము
కలిగినదని నిర్ధారణయైనది.

(2) " మ. ఇ. హెన్రీ, సబ్రిజిస్ట్రార్, కొత్తకోట. వీరు వ్రాసినది.

తాము మొదట పంపిన కస్తూరిమాత్రలు చాల ఉపకారమును చేయుచున్నవి. కాన దయచేసి ఇప్పుడు 12
సీసాలనుపంప కోరుచున్నాను.

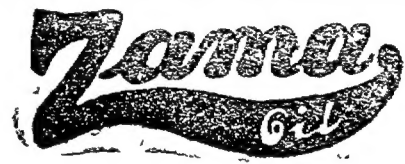
(3) " మ. జి. నూర్యనారాయణ జమీందార్, కొడకల్లు పోస్టు కాలిఫాడి జిల్లా కృష్ణా.
వీరు వ్రాసినది.

తమ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు సంజీవముగానున్నదని ఖండితముగా చెప్పగలను. దయతో 12 సీసా వి.పి తో
కలవలెను.

(4) " మ. రామచంద్రరావు, డి. పి. డబ్ల్యు. గుమ్మా, మరాఠ్, పోస్టు కొత్తరం, కృష్ణాజిల్లా వీరు వ్రాసినది.

తమ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు పిల్లలకును పెద్దవారికిని చాల ఉపయోగముగా నున్నవి యని సంతోషములను
మా యివ్వచుచున్నాను.

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

విజయం కావలెను 2081

తలనొప్పి, యిక్ష్మము, జ్వరము, కాలం పట్టుకొనుట
పంటిసొప్ప మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగ
భ్యాతికొనిన "జామా తైలమునకు" సమమును మందు వేరేదీ
యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది.
బడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడును.

అమర్ చెందు, శోభా చెందు

యింగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్ఫూరిక్,
నైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,
నెం. 63 నైనప్పనాయునివీధి, మదరాసు.

సైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూతనపద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది

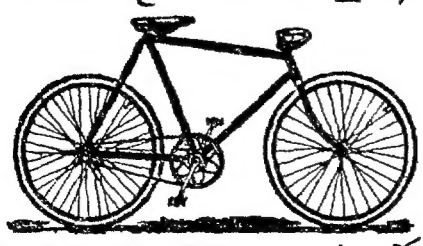
స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

హార్ కూల్పు సైకిళ్లు పలురంగులతో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ పారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే
చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

వేరునందు

హార్ కూల్పు

బలమునందు

హార్ కూల్పు

1-కి ధర ర్పు 83 లు మాత్రమే

ఎఱుపు, అకుపచ్చ, నివ్వరంగు, ఊదా, అన్నిరంగులు కలిసిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.

Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras.
Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

మా న ఫోల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

జలగులభము! (పోస్టుభర్తలకు ప్రత్యేకము) సామూహికము!
శరీరములో ఉష్ణధక్యముచే పలిగడి కైన్యకాకల
కిమాత్రలు దివ్యామృతము. ఆకర్షణ, అరుచి, అపునింతులు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, పరావ్రంజముల
యందు బలక్షయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
శక్తు, అస్థులు మొదలగువానియందు గతి గడి నొప్పులను
పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతకొప్పలను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల వైద్య
మునుటచేతను పరమసాంస్కృతిక యని చెప్పవలె
ఒక్కసారి వాడిచూచిన విజము తెలియగలదు.

విరుణామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యుని

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలక్ట్రా

చదువుడు!

యోచింపుడు!!

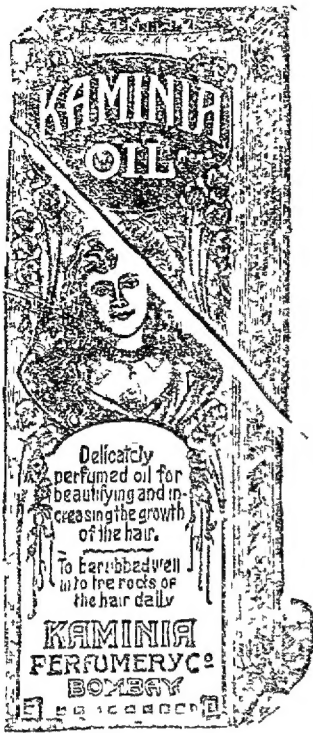
కొనుడు!!!

జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

కామినియా నూనె

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణ ప్రదేశముల కిది ఆమోఘమైన వాసన ప్రదయ్యును. ఇది వెంట్రుకలు ఊడిపోవడం కాపాడును, వారి యొక్క అభివృద్ధికి, సాగును పెంచును. పుష్టతయందు గలుగుచుంటును పార్శ్వదోలును, బట్టలను మాన్పును.

రంగుమరిన వెంట్రుకలను మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన నువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెదడుకు ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, మంచియోచనను గలిగించును. వేసకు శేలమున దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అపారమైన అభ్యుదయమును గుఱించి చాల గొప్పగా వాగడయున్నారు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతాపత్రము చదువుడు.

నివాళిచందు భండారి, అమృతపర పంజాబునుండి వ్రాసినది:—

“మీ కామినియా నూనెను పరీక్షించితిని. ఇది వెంట్రుకలు పెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. ఏ. పి. మూలముగా 4 బుడ్లకు దయచేసి పంపుడు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు మరువకుడు. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్ల ధర 1-0-0 పోస్టుఖర్చు 0-6-0 ప్రత్యేకము.
3 ” ” 2-10-0 ” 0-12-0 ”

హెచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి వట్టణమునందును, గ్రామమునందును సాగునూ నాగరికమై యుండు ప్రతిదుకాణమునందు తప్పక దొరకును. తొందర పర్రులు తెలియనివరకగలుగు గల తక్కువరకము నిచ్చి “ఇది వరసము, ప్రత్యేకమైనదని” చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్ప లాభము గలదని తెలుసుకొనుడు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారకలెత్తములకు మీరు జోబడకుడు. ఎప్పటికిని కామినియా నూనె తప్ప మరేదియు వా గూడడ దని స్థిరపరచుకొనుడు.

అత్తరు లన్నిటికి రాజువంటిది

టటో దిల్ బహారు

వాడినవా రందరిచే చాల గొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతి రుమాలులందు కొన్ని చుక్కలను వేసిన క్రొత్తగా గోసిన పువ్వులవలె మీ చుట్టప్రక్కలకు దాని వాసన వ్యాపించును. దీనిని ఒకసారి వాడుదు.

తరువాత మీ చెప్పుకును దీనిచే వాడుదురు.

1 బుడ్ల ధర 1-0-0; వి. పి. ఖర్చులు అదా 0-5-0 ప్రత్యేకము. కాంపిల్ బుడ్లి 1-5-0
3 ” ” 1-4-0, ” ” 0-5-0 ” గర అ 0-2-0

సోల్ వజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ ఆండు కెమికల్ కంపెనీ, 285, జమ్నా మశీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

ఎంతవిచిత్రము!

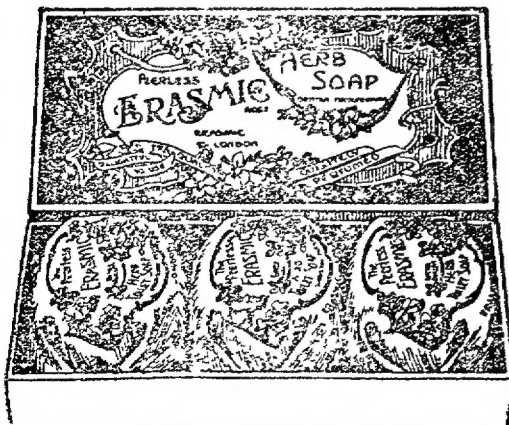
ఎంతతృప్తికరము!!

అమృత విద్యాలయమువాడ, ఉర్దూ (తురకము) హిందీ, సంస్కృతము, ఇంగ్లీషు, పంచాంగగణితము, జ్యోతిషము పోష్యుద్వారా (ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు) నేర్పుచున్నారు. ఈపోష్యు విధానముచే మనము మన ఇంటియందుండియే చదువవచ్చును. మనసంశయముల నన్నిటిని వారు తీర్చుదురు. వారమునకు ఒకపాఠము చొప్పున నెల 1 కి ప్రతిభావను 2 రూ. వారమునకు రెండుపాఠములైతే నెల 1 కి ప్రతిభావను 4 రూపాయలు.

అచ్చత విద్యాలయము, బ్రాంచి (2) నైజాం, వెంకటాచల, మధిరతాలూకా, యస్. జి. యస్. రైల్వే.

నిరపాయ కరమైన ఎరాస్మిక్ సబ్బుబిళ్లలు

ప్రతి ఒక్కరికి తగినవి-బిడ్డలకు స్నానముచేయుటకు-తల్లికి యవ్వనమునందున్న అందము

శాశ్వతముగా యుండుటకును, తండ్రికి పరిశుద్ధమిచ్చుటకును శ్రేష్ఠమైనది. మిక్కిలి సున్నితముగా సువాసనచేర్చబడినది. మితవ్యయము గలది. అరిగి పోయినప్పుడుకూడ మొదటనుండి నల్ల మంచి సువాసన గలిగియుండును.

ఈ రకము, ఇతర సుప్రసిద్ధమైన ఎరాస్మిక్ రకములు అన్ని దుకాణములందును దొరకును. 2039

“ఎరాస్మిక్” అత్తరు తయారుచేయునట్టి వారిచే

లండన్, పారిసులో తయారుచేయబడును. 2

పూతగా

చెన్నపురి బజారుధరలు

19.6-వనం అక్టోబరు 14-వతేది గురువారము

1. ధాన్యములు.

దనియాలు బా 1-కి రు 70 0 0 మెదిలు 84 0 0 కరక

బియ్యముబస్తాలు		
కుశుమ తెనాలివి	,, 48 గలవి రు	12 8 0 18 0 0
నల్లారివి	,, డిటా	,, 14 0 0 15 0 0
డిబ్బి	,, డిటా	,, 15 0 0 16 0 0
రాగలు	ర. 164 బస్తా 1-కి	,, 9 10 0 10 0 0
నువ్వులు	,,	,, 22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	,, 15 0 0 16 8 0
నవగలు	,, డిటా	,, 18 8 0 15 0 0
పెసలు	,, డిటా	,, 18 8 0 14 0 0
మినుములు	,, డిటా	,, 16 8 0 18 0 0
ఉలకలు	,, ర 195	,, 8 0 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు.

నువ్వులనూనె బా 1-కి	,, 158 0 0 156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14 0 0 25 0 0
కొండాపురంబేరు నెనగపప్పుబా1కి	,, 50 0 0 52 0 0
ఇతరప్రదేశము	,, 48 0 0 49 0 0
బేరు నెనగనూనెగానూనెబా1-కి రు 120మి.కానూనె	117 0 0
అముదము బా 1-కి	,, 90 0 0 91 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపగుపు బా 1-కి	,, 72 0 0 78 0 0
కూరపగుపు	,, 25 0 0 28 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1 కి	140 0 0 154 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖగు 1-కి	రు 40,45
కాళహస్తపాయకట్టు	,, 50,55
తెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0 60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 81 8 0 56 0 0

5. ఇనుము.

వట్టారకం బా 1-కి	,, 81 0 0 82 0 8
చదరం	,, 80 0 0 82 0 8
రవుండు	,, 80 0 0 82 0 8

6. నూలు.

పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 5 4 0
మూళయేనుగ నెం 20	,, 6 12 0
నెం 20 తెన్ని సింహం యాకె	,, 7 6 0
నెం 22	,, 7 14 0
నెం 12 1/2 పాండిచేరి	,, 5 15 0
నెం 14 1/2	,, 6 6 0
నెం 12 1/2 న్యూకాటక్	,, 5 10 0
నెం 14 1/2 న్యూకాటక్	,, 6 6 0
నెం 10 1/2 జోయంబుతూరు	,, 5 8 0
నె 2 1/2	,, 5 9 0
ర 14 1/2	,, 6 8 0
నెం 12 1/2 యూళ	,, 5 10 0
నెం 1 1/2	,, 5 0 6

7. దూది.

బోండావెన్దు బారవ 1-కి	రు 600 0 0
వల్నాడు దూది	,, 145 0 0

8. లోహములు.

నెండి 100 కులంక	,, 61 0 0 61 8 0
బంగారము, కులము 1-కి	,, 21 4-8 21 8 0
పవరము1-కి	,, 13 9 0
ఇక్కిడి బా 1-కి	,, 285 0 0 250 0 0
రాగి డిటా	,, 256 0 0 260 0 0

కాలిమానము

కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్

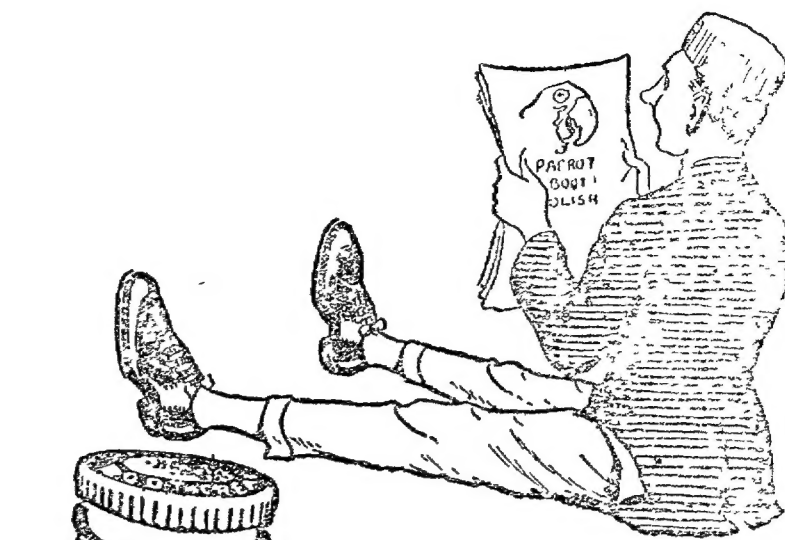
తాలూకాబోధులు

ಪೆಸಿಡೆಂಟಮಿಾದ ದಾವಾ

పంచాయతీకోర్టు వెసిడెంటు ఎన్నిక

పెదలంక భూముల మాన్

అతడు చిల్లకపాలిష్టును ఉపయోగించును !

చీలుక పాలిషు పైన ఉడహరించిన
 పను లన్నిటిని చేయను. లండన్
 చీస్విక్ కంపెనీవారిచే ఇది ప్రత్యే
 కముగా హిందూ దేశముకొరకై
 తయారు చేయబడినది.

ఆర్థిక బాధలు, స్పృహతో అభ్యుదయింప, తగకములకు శుభపరచుటకు “స్నేహిత్” అను క్రొత్త తెల్లపదార్థమును ఉపయోగింపుడు. దీని రుద్దుట మాత్రమే పనికిరాదు.

నంది కాల్యచిరభూములగు నీటిసప్లము అగననియేకదా! ఇది
గాక రీమాడలింగు రీక్షానింక ప్రహజన్యుయొక్క యుద్ధేజ మేమి?
కాల్యచిరభూములకు నీటిసప్లము అగననియేకదా! ఇది నంది
పద్ధతులు అవలంబించిన యాదినములలో పెదలంక గ్రామభూ
ములను ఆనుకట్టుకొనుండి ఎత్తివేయుచు చాలా అక్రమము
అపార్థమును, గవర్నమెంటువారికి అనేక వేలరూపాయలు శిస్తు
విచ్చే పదేశమునంతయు బంజరుపెట్టి యొక్కొద్దిమొత్తమోషము
ప్రదేశము అనేక గ్రామస్థులను యిబ్బందిపఱచి యిచ్చుట యేటి
స్వాయంమో యోజింపవలెను. ఇదిగాక ప్రస్తుతము పెదలంక
భూములనిమిత్తము గుడివాడ తాలూకాలో కొన్నిభూములు
పలటాక్రింద యిచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. పెదలంకభూ
ములు ఎకరము 1-కి రు. 200 కిమ్మతుఅయిననువుండవు గుడివాడ
తాలూకాభూములు ఎకరము 1-కి రెండువేలు కిమ్మతుఉండును.
గవర్నమెంటువారి లాభమునిమిత్తము గుడివాడ తాలూకాలోని
భూములను వేలము వేసికొనినయెడల చాలాధనము రాగలదు.
కాబట్టి జిల్లా కలెక్టరుదొరవారు యీవిషయమును బాగుగా
విమర్శించి, పెదలంక ఆనుకట్టును ఎంతమాత్రము ఎత్తివేయకూ
డదని ఉత్తమృత్యుచేయవలెను. పెదలంకకు యిప్పుడు నీటియి
బ్బంది యేమాత్రములేదు. ఇందుకు నిదర్శనము యీశంవత్సరము
గయాకుభూమివాడ ఎంతసాగైనదో చూడవచ్చును. ఈపలటా
రద్దతి ఎవరో కొందఱు అవలంబించిన కృత్రిమవిధానము. వారి
పద్ధతిని అధికారులుగ్రహించి ఐంటనే త్రోసివేయుదురుగాక.
తేనియెడల పెదలంకరైతులకు కాళ్ళపైమైన మహాపకారము
జరుగగలదు.

గంధర్వమహాల్

విజయనగరం

3105

౧. వృత్తాభివయ రక్షణము కొఱకు ఇదివఱకు ఒక పాఠశాల ననుబంధముచేసి.

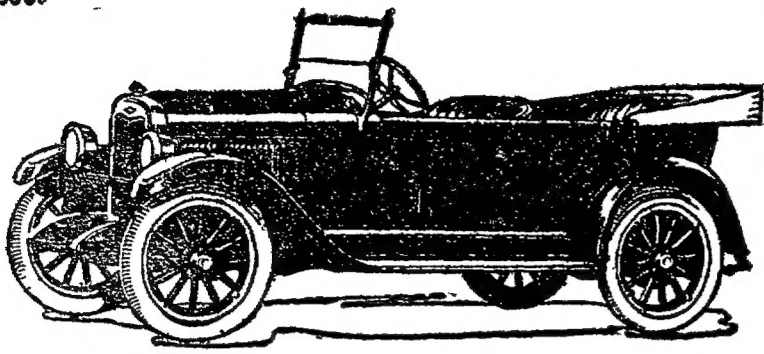
అ. సంగీత-వాద్యాభివృద్ధి నృత్యనాటకాది విధానము నుత్తేజక పరిమళమును నీ క్కుశాప్రవృద్ధియును జీవింప భోగి నీ నాగవాస యకు కళింగ దేవదాసీహతుల నిమ్మ త్వము తొల గించుటకును, ప్రాశస్త్యధర్మముతో నారంభింపబడినది. సంస్కార పరులు, విద్యావరాయణులు, జాతీయవాదులు, కళా ప్రవ ర్ధకులు కూడ ఆవిరింపదగినది—గంధర్వమిత్ర.

3. దేశాభ్యుదయమునకు పట్టుకొమ్మ యనదగిన పున
మందిర మొకటి కలకొల్పబడినది. ఇందు దిన ప్రతికలు, వార
పత్రిక ప్రతికలు పాఠకుల యుపయోగార్థము ప్రదర్శింపబడును,

ర. పరిశోధకుల కొఱవకు ఉద్బోధములును, జనసామాన్యము కొఱవకు ఆధునిక గ్రంథములును, సంపాదించబడి ఉపయోగములోనికిఁ దేబడును. జనసామాన్యము కొఱవకై గ్రంథావళి సంచార గ్రంథాలయ పద్ధతిలో నడపఁబడును. దీనిని ప్రైవేటు, పురస్థులు కూడ ఉపయోగించుకొనఁదగినటు ఏర్పాటు గలవు.

పై కార్యము కొనసాగించుట ఎల్లరు తోడ్పడవలసియు,
 1. సరిచే నూర్యకాంతము. 2. సరిచే లక్ష్మీనరసయ్య,
 3. మద్దిల అప్పలరాజులు. 4. మద్దిల సన్యాసులు. 5. మద్దిల
 పైడిరాజులు. 6. కోటపాలెపు అప్పల నరసయ్య. 7. సాలూరి
 సూరయ్య. 8. జర్జాపు సన్యాసయ్య. 9. చింతామణి మాణిక్యం
 10. మద్దిల చంద్రమాణిక్యం, 11. కూర్మాపు నూర
 ముగ్గుగారి అప్పారావు.

ఆరంభమున
పరీక్షించుట
శ్రేష్ఠము.

చివర్ లెట్టు
కారులు

తెలివిగల వెట్టుబడి ధీరునకు డబ్బుయొక్క గులుగు తెలియును, గాని యెల్లరకును తెలియజాలదు. ఇది కారును చూచి మనుష్యుడును గమనింపవలసిన విషయము. మాయొక్క గురు యెన్నటికైనను, ఆస్తియేకాని, అప్పుగాదని దృఢముగా నమ్మవచ్చును.

బండినడచుటకు అగుభర్చును, ధీర పనితనమును, పరికరములను, ఆకారమును బట్టి, ధరలను నియమింపుడు. చివర్ లెట్టు కారును మీరు యేవిషయమునం దైనను చక్కగా పరీక్షించుకొనవచ్చును.

మాయొక్క పూర్ణాభిప్రాయమును వెల్లడించితిమి.

సింప్సన్ ఆండు కంపెనీ, లిమిటెడ్.,

మదరాసు

ఉదకమండలము.

ఆంధ్ర భాషానుశాసనము

ఇది రాజమండ్రి కాలేజీ పండితులగు బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది. దీనికి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన మ-రా-శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి యమ్. ఏ. గారు ప్రశస్తమైన పీఠిక వ్రాసియున్నారు.

ఇందు ప్రాచీనాచార్యాచీన సాంప్రదాయములు రెండుచు చక్కగా వివరింపబడినవి. సుమారు 180 మంది పూర్వకవుల ప్రయోగములు బహువిధములను బట్టి తెలిపితిమి. విద్యార్థులు, పండితులు భాషాభిమానులుగూడ జరుగవలసినది. ఇట్టి వ్యాకరణ మంతకుమున్ను తెలుగులో లేదు.

రెండుభాగములు 14 ప్రకరణములు.

రెండు సంపుటములు పొట్టిజీకాక రు 1-4-0
రెండు కలసి యెండు 1-8-0
ఆంధ్రదేశరూపము, నాలుకాపల లక్షణము 0-8-0

కావలసినవా రెట్లు వ్రాయవలెను

తామూరి సత్యనారాయణమూర్తిగారు,
ఇన్స్పెక్టరు, రాజమండ్రి.

లలిత

విజయనగరమున యువజన సంఘపక్షమున వెలువడుచుండు మాసపత్రిక. విద్యార్థుల శాస్త్రవాదములకు కవులకవిత్వాభివృద్ధియును పండితుల వివిధవిషయవిమర్శలకు విద్యార్థులవ్యాసరచనకు ఇది మాతనరంగస్థలము. చారిత్రక సాంఘికసాహితీ ప్రముఖ విశేషాంశములందు వెలువడుచుండును. వింతవింతకథలు చిత్రచిత్రములైన ప్రశ్నములు! విద్యార్థులకు పోటీపరీక్షలు! జహామానములు! ఇట్లు సర్వలక్షణలక్షితం బగు 'లలిత' పండిత, పామర శ్రీ పురుషాది సర్వజనసమాదరణీయమై రాగలవిజయరేణువనాడు వెలువడును. విద్యార్థులకు పంపగోరువారు అక్టోబరు 31-వ తేదీలోపున కార్యస్థానమునకు చేరునటులంపవలెను. మాదిరిప్రతి ఉచితముగ పంపజాలము. పలయావారు, ఆరణాలు విల్లుపంపిన బడయగలరు. పిమ్మట చందాదారులకు వారి చందానంది, ఈ ఆరణాలు విజయనగరమునందును, చందా సంవత్సరమునకు రు 3-0-0
ఆరు నెలలకు 1-12-0
విడిప్రతి 0-6-0

లలితాకార్యస్థానము, విజయనగరము

నూలు, నేతపరిశ్రమ విచారణ సంఘము

అమృతసరుబట్టలసంఘపక్షమున సాత్వ్యము

మారకము 1 పి. 4 పె. ల చొ॥ నిర్ణయింపగోరుట

అమృతసరు, అక్టోబరు 12:—నూలు నేత పరిశ్రమ విచారణసంఘ పట్టణము ముప్పారావు, మజందారు, పండి-హరికిషలాత్ గారలను అధ్యక్షుడు నాయకుగారలను యిక్కడికి నిన్నవచ్చి సాయంత్రము వేంకటేశ్వర గుర్రాం దాగు నూలుబట్టల బిల్లుల సందర్శించిరి. అమృతసరు బట్టల వర్తకుల సంఘపక్షమున దివాన్ చందు యం. యల్. సి. ద్వా రకదాసు, కిషన్ చందుగారలు విచారించబడిరి. వారు పంపిన వ్రాత పూర్వక మగు స్టేటు మెంట్లు సంఘము వారు, తమ సంఘము చాల సంవత్సరములనుండి భారతీయ విదేశీయ వ్యాపారమును 6 కోట్లవరకు జేయుచుండెనని చెప్పిరి. పట్టణము బట్టలపరిశ్రమ తగ్గస్థితిలోనున్నదనియు వర్తకులకు నష్టముగల్గుచుండెననియు చెప్పిరి. ఇందులకు కారణము లెట్లయి, మారకపురేటు అనుకూలముగనుండి ప్రభుత్వసహాయముండుటవలన జపాను ఇటలీ దేశములు యీ పరిశ్రమను పడగొట్టెనని చెప్పిరి. 1 పి. 6 పె. మారకముండుటవలన బట్టల పరిశ్రమాభివృద్ధి పెద్దదెబ్బ తగిలెను. విదేశీయ వ్యాపకులు విదేశీయ యొగును దారులకును దిగుమతిదారులకును సహాయము జేయుటవలన భారతదేశమందలి దేశీయపరిశ్రమలకు అవియు, యితర భారతదేశపు బాంకులునుజేయు సహాయమునకు నష్టము వచ్చుచుండును. వారు ప్రభుత్వము వారికి భారతదేశ నూలు పరిశ్రమకు రక్షణ నొసంగవలెనని కోరుచుండెననుచో చకనలసంఘమును స్థాపించవలెననియు, వారు భారతదేశములో విదేశీయవస్త్రములను జేయుటనుగూర్చియు, పరిశ్రమాభివృద్ధినిగూర్చి ఉత్తరాలకు పలనానిచ్చుటనుగూర్చి ఆలోచింపవలెనని చెప్పిరి. 6 పాయింట్ 1 పి. 4 పె. మారకము స్థిరముజేయవలెను. జపాను దేశము పరకులపై నూటికి 18 చొ॥ యొక్కపరకులు సుంకము విధింపవలెను. భారత దేశములోని బాంకులు ముఖ్యముగ ఇంగ్లీషు బాంకు విదేశీయ బాంకులకంటె భారతదేశపు పరకులపై ఋణములను సరిగ్గా నిచ్చునటుల జేయవలెను. భారతదేశపు సుంకమును నిశ్చయింపవలెను. దీనిజేయవలెను. వానిపై రైల్వేనుంకంకం శిక్షింపవలెను.

దివాన్ చందూగారిని అధ్యక్షుడు విచారించగా సంఘము నందు 140 మంది సభ్యులగులని చెప్పిరి. వర్తకులకు భారతదేశములో తయారగుపరకుల తృప్తికరముగ నుండెను. కాని కొన్ని స్థానములందు అద్దకంకంకం విషయమున భారతదేశపు పరకులకన్న జపానుపరకులు నాణెమైనవని చెప్పవచ్చును. ఇటలీ అద్దకములు మాంచెప్పరు పరకులను ప్రయోగింపవలెనని విదేశీయ వ్యాపకులు సాధారణముగా విదేశీయ ఋణములమీద ఋణములిచ్చును. పరకుల వెల నూటికి 60 పెగా గుండె నెక్కువ వడ్డీ నూటికి 18 చొ॥ నిచ్చుచున్నాడు. భారతదేశపు పరకులమీద నూటికి 60 యాయబడిన, ఇట్లైన వర్తకులు ఇండియను బ్యాంకుల కేటపోలేనని అధ్యక్షుడడిగెను. సాక్షి ప్రభుత్వ రక్షణ విషయము ఇండియను బ్యాంకులకు యొక్కవ మూలధనము మిగులలేదనియు అందుచేత ఋణములియ్యలేననియు చెప్పిరి. పెంట్లు బ్యాంకు అన్ని పరకులమీదను డబ్బునిచ్చుచుండుననియు, రేటునుగ్రాతము తక్కువగావనియు ద్వారకదాసుగారనిరి. పరకులనాణెము నికరముగావలెననియు అనామ్యదాబాదుబిల్లులు ఒకటేమట్టుతో వేర్వేరుపరకుల పరకులను బంపుచుండెనని చెప్పిరి. అంతట సాక్షి మారకమును 1 పి. 4 పె. కు నికరముజేయు బహుసరమని చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము-ఆచార్యరాయి గారు:—కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము నేనేటునకు డా॥ పి. సి. రాయగారిని సభ్యునిగ నియమింపుట మానిరి. వంగ ప్రభుత్వమువారిని విశ్వవిద్యాలయము నుండి తొలగించిరి. ఆ రాష్ట్రమునందలి విద్యావంతులలో కల్ల యొక్కవ అనుభవము గల ఘనము డా॥ రాయగారు. గొప్ప రసాయన శాస్త్రజ్ఞులుగ ప్రపంచ మంతటను ఖ్యాతి గాంచిరి. వారిని తొలగించు విశ్వవిద్యాలయమును నిర్భాగ్య మొనర్చుట యగును. దా రేగారిని విశ్వవిద్యాలయమునుండి తొలగించుటకు వారి ప్రస్తుతియు కారణము లేక వారి కద్దపు ప్రేమయే? (ట్రైబ్యూను.)

భారత శాసనసభ ప్రత్యభ్యర్థులు లేక ఎన్నికోబడినవారు

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు
యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘపు కార్యదర్శి
(తంజావూరు, తిరుచినాపల్లి)

సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు
కాంగ్రెసు పక్షము (చిత్తూరు జిల్లా)

నయ్యదు ముర్తుజసాహేబుగారు (కాంగ్రెసు)
దక్షిణమద్రాసు మహమ్మదీయుల ప్రతినిధి

విద్యాసాగరు పాండ్యగారు
ఇండియన్ కాంగ్రెసు
దక్షిణ ఇండియా రైతు సంఘపు ప్రతినిధి

మహమ్మదీయ ఓటరులకు

నాయకుల విన్నపము

మదరాసు, అక్టో. 12—ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు
కాంగ్రెసు కార్యదర్శి యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:

ఈ దినము విన్నపము మదరాసు రాష్ట్ర మహమ్మదీయ ఓటరులకు హాకిము అజ్మీలు ఖాను సాహేబు, మాలావా అబ్దుల్లా అజ్మీ, ముహమ్మదు హక్, డా. అస్సాదీ, మాలావా ఖా. షాఫీ దావూదుగార్లు ప్రాసించి యుండిరి.

మా సోదరమహమ్మదీయులను కాంగ్రెసు సంఘమునండి కాంగ్రెసు పక్షమున నిలిచిన అభ్యర్థులకే ఓటు తెలుపని గోరుచున్నాము. ఇండియాలో జాతీయ సంఘ కాంగ్రెసు ఒక్కటే మదరాసు ప్రజలు హిందువులు మహమ్మదీయులు గూడ 1920 సం. స్థాపించబడిన కిలాఫతు ఉద్యమము కొనసాగించుట యందుగాని తదితర జాతీయోద్యమమునందుగాని యితర రాష్ట్రములవారికంటె వెనుకబడి యుండలేని జైషియముతో నెదిరుక్కడక. జాతీయ సంఘమును కాంగ్రెసు యొక్క గత 40 యేండ్ల జీవిత కాలమునందు మదరాసులో హిందూ మహమ్మదీయ వికసనోద్యమము చక్కగ ప్రకటించబడినది. అచ్చట మహమ్మదీయ సోదరులు కాంగ్రెసును కార్యక్రమమున గూర్చి పడనరాదు ప్రకటించు తప్పుడు మాటల నన్ని మోసపోరాడని పోషించుచున్నాము. స్వరాజ్య సంపాదనార్థము ఉభయ సంఘముల నాయకత్వము

వహించి నడిపించిన నాయకులు కొందరు యిప్పుడు కాంగ్రెసును విడిచిపెట్టినది గాని, కాంగ్రెసును ప్రతిపాటునగ ప్రచారము చేయుచున్నారంటు గాని అసత్యము. హిందువులు తమ హక్కులను పరిరక్షించుకొనుట కై యి కాంగ్రెసు సాధనముగ నెంచుచున్నావో మహమ్మదీయుల ముగుమేము కూడ మహమ్మదీయుల గూర్చి కాంగ్రెసు సాధనముగ నెంచుచున్నాము. దక్షిణదేశమునందు తెచ్చుచు పరంతర ప్రభుత్వమునకు సహకార విధానమునందు పాల్గొనువానికి గాని, బ్రిటిషువారికి మహమ్మదీయుల యెడ అవ్యాజ్యములు గలవని ప్రచారము చేయు అభ్యర్థులగుగాని ఓటుకేసులని చూచుచున్నాము. మదరాసులోని మహమ్మదీయ సోదరులందఱు తమ హక్కుల పరిరక్షించి స్వరాజ్యమును సాధింపగలరను గట్టుకొని కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే సహాయము చేయవలెనని కోరుచున్నాము. (అ. (పె.))

మోకతాలీగారి విన్నపము

మదరాసులోని మహమ్మదీయ వోటరులకు మహమ్మదీయ నాయకులపేరుతో విన్నపముతో చేకరించుచు మాలావా మోకతాలీగారు ఈ దినమునది తెల్పుచున్నారు:—

హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముకై కొందరు కాంగ్రెసు నాయకులు వెనుకంజ వేయుచున్న పట్టుదలతో యితరకాలము పనిచేయుచుండిన జాతీయ సంఘ మహమ్మదీయులను విడిచిపెట్టెను. ముఖ్యతః బలహీనులను నడరు నాయకుల మోసాత్మక మెత్తుట నున్నాము కానేరదు. ధైర్యము తెచ్చుట చూసిపోవుచున్నాము విడిచిపెట్టరు. దైవకృపవలన భారత జాతీయమహాసభ ఎన్నడు చూసిపోదు.” (అ. (పె.))

దక్షిణాఫ్రికాయవారుల స్వదేశగమనము

భారత దేశమును జూచి
మహాసంతోషమును చెల్పుట

జొంబాయి, అక్టో 13:— దక్షిణాఫ్రికా యూనియను రాయబారులు యిక్కడికి యువయమే వచ్చిరి. సాయంత్రము దక్షిణాఫ్రికాకు పయనమగుచున్నాడు. రాయబారులు రాగానే యిక్కడి విద్వాంసులు సందేశమును భారతదేశమునకై అసోసియేటెడ్స్ యెను కొనసంగిరి:— “భారతదేశమున మా ప్రయాణము చాల సంతోషకరముగ నుండెను. కేంద్ర ప్రభుత్వమును, యితర ప్రభుత్వములను ప్రజలలో నన్ని తరగతులవారును మాకు నెడలినచోట్ల స్వాగతము సంగుటలో ఒకరినిమించి పరియొకరు పనిచేసిరి. మాయెడల నత్కంతో దార్యమును, దయయు, ఆదరమును జూపబడినవి. మీది అద్భుతదేశము. మీదేశమునందలి చారిత్రక చిహ్నములు ఆశ్చర్యమును గొల్పుచున్నవి. మీదేశ సమస్య లాకర్షకముగ నున్నవి. మాయెడల మీరు దయతో శ్రద్ధవహించి తోడ్పడినందులకు సంతోషమును చెల్పుచున్నాము. భారతదేశమునను అందరి ప్రజలకును మా ఆశీస్సుల నొసంగుచున్నాము.

రాయబారులు పయనమగుటకు ముందు యూరోపియను సంఘమువారు విందొసంగెదరు. దక్షిణాఫ్రికా భారతవర్తకులు జొంబాయిలోనివారు స్త్రీ పురుషుల రాయబారులవద్దకు జోయి ప్రసంగించెదరు.

స్వదేశగమనము

మూడువారము లీదేశమున తిరిగినవిధము దక్షిణాఫ్రికా యూనియను పార్లమెంటు రాయబారులు వరల నీ సాయంత్రము: యస్. యస్. ఖండాలానాకలో బయలుదేరిపోయిరి. వారికి స్వాగత మొసంగుటకు కేపుర్ద సర్ దోరబుతాతా, సర్. జి. పాడినను, కోవాన్జీబాగోరు, సర్ జనీదేవి, య్. యం. బోషీగారులు వచ్చిరి. జొంబాయిలోని దక్షిణాఫ్రికా వర్తకులు దాదాపు 40 మంది వారిని పంపుటకువచ్చిరి.

రేబర్న గౌరవప్రాయము

రాయబార పథ్యులలో నొకరగు జి. రేబర్న గారు యూనియను పార్లమెంటు కార్యకర్తలవద్ద భారతదేశమున పయనముచేసినంతకాలమును కార్యకర్తలవద్ద గూర్చి తెలుసుకొనగోరినవారు, తమ అభిప్రాయముల గొన్నిటిని చెప్పిరి. భారతదేశమునందలి కార్యకర్తల పరిస్థితుల గూర్చి యడుగగా అవియెంత చెప్పుకున్నానుండెనెనో అంత చెడుగ నుండెనని చెప్పిరి. జొంబాయిలో ముఖ్యముగ వారి గృహనివేశన పరిస్థితులు అధ్యాత్మముగ నుండెనని వారు తెప్పిరి. వలసభోయి భారతదేశమునకు తిరిగి వచ్చిన వారి స్థితి యిటులుండె జావినపిదప యింకను దక్షిణాఫ్రికా నుండి పంపిణీయటము గూర్చి వారింకను యిష్టముతో పనిచేసెదరా యని యడుగగా అవినయమై యేమియు చెప్పటలేదనిరి. (అ. (పె.))

బొంబాయి డివలపు మెంటు

బ్యాక్స్ విచారణసంఘ శిఫారసులను
అమలునందుంచ ప్రయత్నింపుట

బొంబాయి, అక్టో 13:— బొంబాయి డివలపు మెంటు డైరెక్టరేటువారు బ్యాక్స్ విచారణసంఘమువారి శిఫారసుల నీలోగా తమనివేదిక మందు అమలుజూపుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. మెంటునే పనిప్రారంభింపుటకు, 1,7 బ్లాకులు బ్యాక్స్ నుండియు హాక్కునుండియు పూడితీయుటవలన పూరింపబడును. ఒకటైతలైతల పూర్తికాగానే రెండైతలైతల పనిప్రారంభింపబడును. రెండు బ్లాకులకు తో పూరింపబడును. (అ. (పె.))

మధ్యరాష్ట్రముల ఎన్నికలు

ఆనిగారి అభ్యర్థితము.

యోటుమీలు, 14:— భారతరాజకీయ పరిస్థితిని తక్షణము అభ్యర్థిగ ఎం. ఎస్. ఆనిగారు నిజాపల్లియించిరి. వారికి పోటీయొండదని సర్. ఎం. జి. బోషీగారు యిచ్చుట ఉపన్యాసమునందు సూచించిరి. ఇతర పక్షములవారి చెప్పుకను పోటీచేయునట్లు లేదు. (అ. (పె.))

కడపమండలములోని ఓటర్లకు కడప మండల కాంగ్రెసు కమిటీవారి విన్నపము

1

ఈ నవంబరు నెల 14-వ తేది సోమవారము ఉదయము 6 ఘంటలు మొదలుకొని సాయంత్రం 6 ఘంటలవరకు మద్రాసు శాసన సభకును, ఢిల్లీ శాసన సభకును యెన్నికలు జరుగబోవు చున్నవి. మీ ఓట్లకు పలువురు పలువిధములగా చెప్పి మీ ఓట్లు కోరవచ్చును. మీ హక్కులు మీ కీడుమేలులు మీరు ఓట్టిచ్చి పంపు మెంబర్లపై నాధారపడియుండునుగాన మీకు తొందర పడక చక్కగా విచారించి తగినవారికి మీ ఓట్లు ఇవ్వ వలసినది.

మన మద్రాసు కోస్తాలో యెన్నికలకోరకు పక్షములు రెండేయిచ్చును. ఒకటి "జెస్టిను" పక్షము. ఈ పక్షము మొదట బ్రాహ్మణులకు మేలుకొను పక్షమునైనను తర్వాత బ్రాహ్మణులకు అపరాధములు కలదిగా బ్రాహ్మణులకు లాభమునకై మాత్రము పాటుపడు పక్షముగా మారినది. ఈ పక్షమువారు తమలాభములు, తమ పుత్రులములు, తమ భిక్షులు తమ గౌరవములే ప్రధానముగా నెంచుకొని వాటి సుపాదనకై ప్రభుత్వము వారికి అనుకూలరయి యున్నారు. కాని దీనిని ప్రభుత్వ పక్ష మనియే చెప్పవలెను.

ఈ పక్షమువారు ఈ 7 సంవత్సరములకు చేసిన కార్యములను గమనించిన పై విషయము అందరికిని బోధపడునుజెప్పి నుపక్షమువారు అధికారమునకురాక పూర్వమునకును ఇప్పటికిని ఈ రాజధానిలో హక్కుకాబడిన పన్ను దాదాపుగా రు 125 లక్షలు అరుసు. ఈ హక్కుపన్ను పడినందున అప్పటి కంటె యిప్పటికి మీకు కలిగిన మేలులేవో మీకే తెలియను.

మనకోస్తాలో నీటివనరులను కల్పించుటకుకీ నీటిపారుదల చట్టము అత్యావశ్యకమని చెప్పి గవర్నరు మెంటువారు ఇరిగేషన్ చట్టమును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టినందున అంగీకరింప బడినది. ఆ చట్టప్రకారము నీటితీరువను హక్కుచేయవలె నన్ను, శాసనసభ్యుల సమ్మతిని పొందే చేయవలసి వుండినది. పై హక్కు శాసన సభ్యులకు నుంచుటకు గవర్నరు జనరలుగారు నోష్టుకొనక తిరిగి ఆ చట్టమును మార్చుచేయుటకుగాను శాసన సభకు వాపసు నందిరి. అట్టి సందర్భములలో జెస్టిను పక్షము వారు చేసినదేమో చక్కగా గమనింపుడు. వారికి కష్టము వచ్చినది. గవర్నరు జనరలుగారు కోరినమాద్యను నోష్టుకొన్న యెడల ప్రజాప్రతినిధులైన శాసనసభ్యులకు నుండవలసినహక్కు ను పోగొట్టినవారగుదురు. అందువలన ప్రజలు మరల ఓట్లు యివ్వకపోదురు. ఒప్పుకొనకపోయిన గవర్నరు మెంటుకు ప్రీతిగా నుండదు. అప్పుడు ఆలోచించి గవర్నరు మెంటుతో ఏకీభవించి వ్యవధి లేదను నెపముతో ఎన్నికలయిన తరువాత చూడవచ్చునని ఈ చట్టము మరల యిప్పుడే విమర్శకు రాకుండా నిలిపి వేసి యున్నారు. వ్యవధి లేదను కారణము నిజమేనయితే నేతము లో యెంతో అభిప్రాయ భేదము వున్నను 15 దినములకూర్చొని హిందూ ధర్మాదాయ చట్టమును గురించి చర్చించి యెట్లు ఆ చట్టమును ఆమోదించికో మీరు గ్రహించెదరుగాక వ్యవధిలేదను కారణము వట్టి మిషయేకదా.

తమ పక్షమును బలపరచుటకై జనులకుండవలసినయెన్నిక హక్కును అందరికిని యివ్వక తమపక్షము వారికి ఆశీతులకు నిచ్చియుండుట తెలిసియే యున్నది. ఈ విషయము లో మన జిల్లాకు ఈ పార్టీవారు గొప్ప అపకారము చేసియున్నారు. ఎ. మనజిల్లా అనేకవిషయములలో చాలవెనుకపడియున్నదనిన్ని ఖాసీలు అధికముగా జరుగుచున్నదనిన్ని కత్తులు వున్నవను నెపముతో మనజిల్లాబోర్డుకు యితర బోర్డులకంటె మన బోర్డులో విద్యావంతులు శక్తి పరులు యెక్కువమంది వుండినను అధ్యక్షుని యెన్నుకొను హక్కునకు కీ. యం. నరసింహారావు గారిని అధ్యక్షునిగా నియమించి మనకుండవలసిన హక్కు నివ్వలేదు. ఖాసీలు జరుగుటయందేమి కత్తులు అధికముగా నుండుట యంకేమి 93 కాయంకేమి కడప జిల్లాకంటె హిందూ యం దున్న కొన్ని జిల్లాలకు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షు నెన్నుకొనహక్కుచ్చి మన జిల్లాబోర్డుకు మాత్రము ఆ హక్కునివ్వలేదు. ప్రెసిడెంటును ఎన్నుకొనుహక్కు మెంబర్లకిచ్చిన వారు శ్రీయుతకే కోటిరెడ్డిగారిని ప్రెసిడెంటుగా ఏర్పరుకొని యుండునను సంగతి ఈ డిస్ట్రిక్టులలో అందరికి తెలిసినదే. బ్రాహ్మణులకు మేలు

కోరకు పనిచేయును వుట్టినదని చెప్పుకొను ఈజెస్టిను పార్టీ ప్రధాన మంత్రిగారు ఎల్వేక ఇచ్చినను బ్రాహ్మణేతరుడువచ్చే సందర్భములలో బ్రాహ్మణునికి నామినేషన్ చేయుటలో వుట్టి శ్మి మేమో ప్రజలు తెలుసుకొనెదరుగాక. (2) రాజంపేట తాగుకాబోర్డు అధ్యక్షుని యెన్నుకొను హక్కు తీసివేసి అధ్యక్షుని నామినేటు చేయుటయేతలూ కాబోర్డుకు శ్రేయోదాయక మని చెప్పి అధ్యక్షుని నియమించిరి.

నేత స్వాతంత్ర్యము కోరి పలువురు నేతలు గాంధీ మహాత్ముని వుద్దయములలో చెరసాలలకేగి పడరాని యిడుములు పడుచున్నప్పుడు ఈ జెస్టినుపార్టీ నాయకుడు త్యాగ రా య తెట్టిగారును ఆ పక్షమున సంబంధించిన మరికొందరు రాజయి టైటిలు, నామినేషన్లకు హినులనియు వారికి ప్రత్యేక పు ఆదరణ చూపవలసిన అవసరములేమని చెప్పియున్నారు. అవతారపురుషులని ప్రపంచమునందంతయు కీర్తిగాంచిన మహా త్యాగ గాంధీగారు, రాజకీయతామోజులకు సృజింపబడిన దొంగమహాత్ముడనియు అసత్యవాక్యములచేతన పలుకుబడిని నిలుపుకొన్నాడనియు చెప్పినవాడుగల్లు రాజాగారే ఈ జెస్టిను పార్టీ ని నడపు నాయకులు

ఉప్పుపన్ను తగ్గించునందా చేయుటకు ఈ పార్టీవారు పహాయపడినారు.

విద్యాశాఖ, పరిశ్రమశాఖవద్దచేయు శాఖ, ఆబ్జర్వేషాఖలు ఈమంత్రులచేతులలో నున్నప్పటికి, త్రాగుబోతులను తగ్గించుటకు, విద్యావ్యాప్తికిని, పరిశ్రమశాఖ వద్దకిని వీరు యెంత మాత్రము మేలుచేసిరో మీకే తెలుసును? అంతో ముఖ్యముగా మనజిల్లా విద్యావిషయములలో వెనుకబడియున్నదని చెప్పి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడవని యెన్నుకొను హక్కును ఇవ్వనెత్తిమని మంత్రిగారు చెప్పిన తరువాత జిల్లాలో విద్యావ్యాప్తికై సాధారణముగా ఖర్చుపెట్టు ద్రవ్యముగాక ఇకనుండి ప్రతినవతనము యెక్కువ ద్రవ్యము ఖర్చుచేసి విద్యావ్యాప్తి కలిగించమని మన కడపజిల్లా ప్రతినిధి అయిన కే. కోటిరెడ్డిగారు తెచ్చిన తీర్మానము మంత్రిగారు రంగీకరించకపోయిరి. పులివెందుల స్కూలువిషయంలో గవర్నరు మెంటువారి సహాయము కోరినను వారు ఇయ్యరయిరి. ఇప్పుడు మెంబరుగా నిలిచిన రా. నరసారెడ్డిగారు ఈజెస్టినుపార్టీ చేరినవారే.

ఇప్పుడు అధ్యక్షులుగా నిలిచిన రెండవ పక్షమువారు స్వరాజ్యభక్షమువారు. వీరు ప్రజాపక్షమువారని చెప్పకతప్పదు ప్రభుత్వమువారియొక్క నిరంకుశాధికారమును పోగొట్టి ప్రజలకు పరిపాలనాధికారము సంపాదించుటకై 40 సంవత్సరముల నుండి పాటుపడుచుండు కాంగ్రెసు మహాసభకు చేరినపక్షము ఈ పక్షమే. స్వరాజ్యపక్షమువారు స్వరాజ్యము అతిత్వరలో సంపాదించుటకుగాను కాంస్లేలో చేయవలసిన సర్వ ప్రయత్నములు చేయుదురు. స్వరాజ్య మన ప్రజాపరిపాలనము. అనగా ప్రజల మేలుకొనకై ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులచే జరుపబడు పరిపాలనము. అట్టిస్వరాజ్యముభారతీయులకునిచ్చుటకు బ్రిటిషు గవర్నరు మెంటువారు ఒప్పుకొనియున్నారు. అయినను దానిని యిప్పుడే యిచ్చుటకు మనము అసర్దులమనియు మిమ్ములకు తరిగివేసే యిచ్చెదమను నెపముతో కాలయాపనము చేయుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో గవర్నరు మెంటుకు ప్రజలతో నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు తోడ్పడిన మనకు స్వరాజ్యము ఇప్పుడే లభించదు అదిగాక స్వరాజ్యము కావలయునను తలంపు సామాన్య భారతీయులకు లేదనియు విద్యావంతులచేయు ఆందోళన మేయని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారు. అట్లుండ స్వరాజ్యమునకు అర్హులమనిన్ని తక్షణమే కానలయునిన్ని కోరుచున్న స్వరాజ్య పార్టీవారిని ఆధిక సంఖ్యాకులుగా శాసన సభకు మీరు పంపిన ప్రభుత్వమువారి ఆభిప్రాయము మారి స్వరాజ్యము మనకు త్వరలోనే లభించును. 1929 సంవత్సరంకోవిషయమునుగురించిచారించుటకురాయల్ కమిషన్ మనచేతమునకు రానున్నది. అట్టి సమయములో మన ప్రతినిధులుగా నుండు మెంబర్లయొక్క ప్రవర్తనపై భారత దేశ స్వరాజ్యలభి ఆధారపడియుండును.

గవర్నరు మెంటువారు తమవశములలోనుండు వుద్వేగములవల్లను, నియామకములవల్లను (నామినేషన్లవల్లను) శాసనసభకుపోవు మెంబర్లను లోబరచుకొనవచ్చునని యెంచి కాంగ్రెసువారు తమ పక్షమునుండి బోవు మెంబర్లు అట్టి వానిని యిప్పటి పరిస్థితులలో నోష్టుకొనకూడదని యెన్నుకొనుచేసియున్నారు. ఆ ప్రకారము స్వరాజ్య పార్టీవారందఱు వాగ్దానము చేయున్నారు. అట్టివారిని శాసనసభకుపంపిన గవర్నరు మెంటువారియొక్క ఆశాపాలకుల లొంగక నిర్భయముగా ప్రజాసేవ చేయుదురు. ఈ పక్షమువారికి కులభేదము లేవు. మీ ఓట్లుపొంది

ప్రజాప్రతినిధులమని శాసనసభకును పోయి గవర్నరు మెంటువారికి లోబడి వారిలో యేకీభవించి మీకెన్నడును కీడు చేయరు.

కొందరు యేపార్టీకిని చేరక స్వతంత్రులమని (ఇకొడివెం డెంటు) చెప్పుకొనుచున్నారు. వారు యే కట్టుబాటులకును లోనైనవారకారు. సమయముబట్టి తమ యిష్టమునారమువర్తించువారు. సామాన్యముగా వీరు జెస్టినుపార్టీ వారి అనుచరులని చెప్పవచ్చును. ఈతరగతికి చేరినవారే రాయబహదూర్ టి. యం. నరసింహార్యులవారు.

కావున ఓటర్ల మహాశయులారా! సర్వవిధముల మనదేశము బాగుపడి ప్రపంచములో యితరులవలె మనకును గౌరవము కలుగవలెననిన స్వరాజ్యపార్టీ ని బలపరుపుడు. వారికే మీ ఓట్లు నిచ్చి వారికి జయముపొందునట్లు చేయుడు. కులాభిమానముగాని అధికారముగాని పెట్టుకొనక ఆనయమునకును కల్పించు ఆశలకు మాయోపాయములకు బేలుపోక స్వరాజ్యపార్టీవారికి మీరు ఓట్లుచ్చి మీధర్మమును నిలుపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

* * *

2

రాయబహదూర్ టి. యం. నరసింహార్యులగారికి వోటుయివ్వదలచినవారు ఈక్రిందిలింకములు గమనించెడి

1. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు మంత్రులపైన తీసుకొనివచ్చిన విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానముపైన తాను తీవ్రస్థభావము వహించుట. మంత్రులు తాము మూడుపంపత్సరములుగా చేసిన పరిపాలనను సరియైనదికాదు. అందువల్ల వారిని మంత్రులుగా వుంచకూడదు అని తీర్మానము శాసనసభలో తెచ్చినపుడు మంత్రులు మేలుచేసినది కీడుచేసినది తనకు తెలియదా? మేలుచేసివుంటే ఎందుకు ఆమాటచెప్పుకూడదు? మేలుచేయనట్లయితే మంత్రులకు విరుద్ధముగా ఎందుకు వోటుచేయకూడదు? అట్లు ఇట్లు లేక ఎందుకువుండవలెను? ఏమంత్రులువచ్చినప్పటికిని వారిని అనుసరించి తనకు కావలసినపనులు చేసుకొనడమునకా? లేక ఇట్టి ముఖ్యవిషయములందు తనకు అభిప్రాయములేవా? అట్టివారు కాకసింతు ఎందుకుపోవలెను?

II(ఎ) మనజిల్లాకు రావలసినహక్కును రాకుండునట్లు అడ్డపడుట

డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ప్రెసిడెంటును ఎన్నుకొనుహక్కును బోర్డు మెంబర్లకే కావలయునని రా. నరసింహార్యులగారు.

(ఎ) 1915-వ సంవత్సరములో గవర్నరు లార్డు పెంట్లెండుగారు కడపకు వచ్చినపుడు ఈహక్కు కావలయునని కోరినవారిలో నొక్కరు.

(బి) 1919-వ సంవత్సరములో గవర్నరు లార్డు విలింగ్ డెన్ గారు కడపకు వచ్చినపుడుకూడా ఈహక్కు కావలయునని కోరినవారిలో నొక్కరు.

(సి) 1924-వ సంవత్సరములో అనంతపురంలో జరిగిన లోకల్ బోర్డు కాన్ఫరెన్సులో ప్రెసిడెంటుగానుండి అట్టిహక్కుకోరినారు. అట్టిహక్కు కావలయునని తీర్మానించి గవర్నరు మెంటుకు తీర్మానమును పంపియున్నారు.

(డి) 1924-వ సంవత్సరములో శాసనసభలో అట్టిహక్కు కావలయునని చేసిన తీర్మానమునకు తాను ఏమియు వ్యతిరేకము చెప్పియుండలేదు.

అయితే 1924-వ సంవత్సరములో అట్టిహక్కు కావలయునని డిస్ట్రిక్టుబోర్డులో తీర్మానము పెట్టినపుడు వారు యిటు అటులేక తటస్థభావమువహించిరి. ఇదివరకు అనేకదఫాలుగా కావలయుననికోరిన హక్కుకోరకై వారు అట్టి తటస్థభావము ఎందుకువహించికో తెలియకున్నది. అప్పటికి ఎన్నికలకిచ్చిన ఆపదలతనికేవచ్చుననిన దృఢపట్టుక ముండెను.

ఈజిల్లా అనేకవిషయములలో చాల వెనుకబడియున్నదనిన్ని, ఖాసీలజిల్లాఅనీన్ని, కత్తులువుండే జిల్లా అనీన్ని ఇత్యాది కారణములుపెట్టి మంత్రులు ఆహక్కునుయివ్వక రాయబహదూర్ నరసింహార్యులగారిని నియామకము చేసియున్నారు. ఇందుకు మంత్రులగారే కారణమో, లేక ఆచార్యులుగారే కారణమో తెలియదు గాని ఆచార్యులవారిని నియమించువరకు మంత్రులారికి ప్రెసిడెంటును ఎన్నుకొను హక్కు బోర్డుకు యివ్వవలెనను ఉద్దేశ్యమువుండినట్లు నిర్దిష్టపడమైన మూలకముగా తెలియవచ్చుచున్నది. అట్టిసమయములో నరసింహార్యులగారు మంత్రులగువున్న ఉదకమండలమునకు మాత్రము పోయివుండిరి.

ఈజిప్టు బోర్డు ప్రెసిడెంటువిషయమై పోయివుండిపోతే ఈ కడప ఎండవాసకు తట్టుకొనలేక ఒకటిరెండుదినములు ఉదక మండలము చుట్టిన గాలిని పట్టుకుంటుంటే వేంచేసియుండిపోతే తెలియదు. వారు మాత్రము ప్రెసిడెంటుగా మంత్రిగారిచే నియమింపబడి నారు. ఒకవేళ ప్రెసిడెంటుపనిచేయుటకు వీరినంటి సామగ్గ్య లు, ప్రతిభాకాంక్షలు, విద్యాధురీణులు, బి. ఎ. డి. యల్. మొ దలుగాగల పరిశ్రమ పాఠ్యముచేసిన 10, 12 మంది వుండిన ఈజిప్టులో తేరనినీ, వీరు అపనిచేయుటకు ఈజిప్టు మోక్షము లేదని ఈపనిని తీసుకొమ్మని మంత్రిగారు వీరిచే బంగపోయినను ఇంతకుమునుపు 10 సంవత్సరములుగా గవర్నమెంటు ప్రెసిడెంటును నియామకము చేయుకూడదు. మొదలకు ఎమ్మెల్యేలను హక్కుయినవలెని కొరవన్న ఈసరింహాచారిగారు, అట్టిదనికీ వొప్పుకొనక ఎల్లెక్కోకీ ఇవ్వనలెనని కోరియుండిన ఎంత బాగుండియుండును. ఈ ఇల్లప్రయోజనమే ప్రధానము గావించు కొని జనులకు రావలసినహక్కును భంగముచేయడము ఎంతటి న్యాయమో మీరేగ్రహించండి. వీరిమూలకముగా ఇట్టి దివ్య మైనహక్కును పోగొట్టుకొన్నవారమైతిమి. మన కిక్ నెప్పటికీ ఈదుస్సీతి నదిలేటట్లులేనే అయిన ఒకసంతోషము. మహాను దియులుగాని క్రైస్తవులుగాని నిమ్మజాతివారుగాని అపదవికి యమింపబడవచ్చును.

(బి) రాజంపేట తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటును ఎమ్మెల్యేలను హక్కు ఇవ్వక, తిరిగి నామినేట్ చేయుటనునది వదంతి వున్నకాలములో, కాసనపట్నంన కే. కోటిరెడ్డిగారు ప్రధాన మంత్రిని తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటును గవర్నమెంటు నియామకము చేయునదిలేక ఎమ్మెల్యేలను బోర్డుమెంబర్లకే ఇచ్చు నది యెప్పుడు తీర్మానముచేసెదరని ప్రశ్నించగా, దానికి వారు డిస్ట్రిబ్యూట్ ప్రెసిడెంటురిపోట్ల పంపినతరువాత తీర్మానించె దమని జవాబు చెప్పినారు.

ప్రెసిడెంటుగారు (నరసింహాచారిగారు) అవిషయమై యేకాభిప్రాయముగా రిపోర్టుచేసియున్నారో గాని, ఫలితములోనేమో, మంత్రిగారు తిరిగి రాజంపేట తాలూకాబోర్డును ఆబోర్డు యోగక్షేమమునకు నామినేట్ చేసి మంచిదనిచెప్పినన్నికహక్కు ఇవ్వక ప్రెసిడెంటును తిరిగి నామినేట్ చేసినారు.

రిజిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటులో లంచములు 1924 సం॥ మార్చి నెల 20 తేదీన. యిక్ష్మేక్షకు జనరలు గారి జీతములోనుంచి రు 1 తగ్గించవలెనని తెచ్చిన తీర్మానము ఉపపాదించుటలో నరసింహాచారిగారు ఈవిధముగా చెప్పినారు: “ఇక్ష్మేక్షకు-జనరల్ గారివలన ఈడిపార్టుమెంటు నిండా కఠిన ముగా నడపబడుచున్నది. రిజిస్ట్రేషన్ సబ్ రిజిస్ట్రేషన్లలో చాల మంది చదివినవారు, గ్రామ్యులైన గౌరవములు గవర్నమెంటును విశ్వాసముతో కొలవడమునకేగాక, తమ జీవనము జరుపుకొనేదానికి డిపార్టుమెంటులో చేరినారు. వీరిలో అనేక మందికి వారి గౌరవమును జీవితకాలమువరకు పోగొట్టుబడుటయే గాక జీవనోపాయముగూడ పోగొట్టుబడినది. అనేక సంసార ములు కష్టపడుచున్నవి. అట్టివారు లంచములు తీసుకొని వుండినవచ్చునని చెప్పినవచ్చును. అట్లయిన వారిని పోసికూట్ మాత్రము చేయవలసివుండెనది. లంచ ములు తీసుకొనుటకు వీలువుండే డిపార్టుమెంటునా ఈడిపార్టు మెంటు? చదివినట్టివారును, గ్రామ్యులైన అయిన సబ్ రిజిస్ట్రేషన్ అధికారులూ కాదురాపాయ ఇట్టి స్వల్పసొమ్మును, తీసుకొంటారనిగాని అట్టి సొమ్మును గుమాస్తాలతో భాగించు కొంటారనిగాని నమ్ముటకు చాలకష్టము.”

మన జిల్లాలో ఈ రిజిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటు చాల లంచగొట్టు డిపార్టుమెంటునీ, చాలచుండి సబ్ రిజిస్ట్రేషన్ల మా మూర్ఖులు అను పేరుతో, స్థాంతు అంత కొన్నిచోట్ల ను, రిజిస్ట్రేషన్ రుసుముతో కొన్నిచోట్లను, లంచము ఇవ్వనిది రిజిస్ట్రేషన్ చేయరను సంగతి అచాలగోపాలము తెలియనివారు ఈ జిల్లాలో ఎవరున్నారో ఈ సమాచారము నరసింహాచారి గారికి మాత్రము తెలియదా? తెలియకుండిన, జిల్లాలో జరిగే సమాచారములు తెలియనివారిని కాసన పట్నం బంపిన ప్రయోజనమేమి? తెలిసివుండిన తెలిసిన సమాచారములు లేనది కప్పి పుచ్చుటకా వీరుపోయినది? ఇదే విషయములో మనజిల్లాప్రతి నిధులలో ఐకరణ కే. కోటిరెడ్డిగారు లంచగొట్టి తన ము ఈ డిపార్టుమెంటులో విశేషముగా వున్నదనినీ దానినినిశ్చితేయుటకై సర్కారువారు సరియైన ప్రయత్నములు సలుపవలసినదని స్పష్టముగా వ్రాసినారు. ఎవరినూ సరియైనదోమీరేగ్రహించండి.

3. గ్రామములగ్రూపు విషయమై కాసనపట్నంలో చర్చ వచ్చినపుడు, గవర్నమెంటుకును, నరసింహాచారిగారికిని జరిగిన ఈ క్రిందిసంవాదమువల్ల వారు ఆ విషయమై తమవిన్నప ములో వ్రాసుకొన్నట్లు మేలు చేసినది కీడు చేసినది మీరే గ్రహించుకొనగలరు.

టాడ్ హంటరుగారు నరసింహాచారిగారిని ఉద్దేశించి ఈవిధముగా చెప్పలేదా అన్నారు. ఏవిధముగానంటే “ఈదేశములో గవర్నమెంటు చాలాకాలముగ నీరముగా బల పడియుండి జనులు చట్టములలోబడి ఏలాటితొందరలు కలుగజేయుకుండా నెమ్మదిగా ప్రవర్తించు ఈకాలములో తాలూకా లు డివిజన్లు, జిల్లాలు ఇప్పటికంటే ఎక్కువ విస్తీర్ణము కలవిగాచేసి అత్యంతమంది కిందివరకు ఖర్చు ఎందుకు తగ్గించరాదు?”

ఇట్టి సలహాలను అనుసరించే ప్రభుత్వమువారు మనజిల్లా ను తీసివేయవలెననియు, డివిజన్లు తాలూకాను తగ్గించవలెననియు, ప్రయత్నపడినందున ఆయనవద్దమును తొలగించుటకు మన మెంత విశ్వప్రయత్నములు చేయవలసినవనివో మీరే తెలియును. గ్రామములు గ్రూపుచేయడముగూడా ఇట్టి సలహాలనుబట్టియే గవర్నమెంటువారు చేసినట్లు టాడ్ హంటరు దొరవారు ఆదేశందర్పించులో నూచించినారు. తలారులను తీసివేయడము చాలాఅన్యాయముని నరసింహాచారిగారివాదమునకు గవర్నమెంటువారు ఏమిచెప్పినారో చూడండి?

టాడ్ హంటరుగారు “ఈ నరసింహాచారిగారే యింతకుముందు ఈ తలార్లు అనవసరమనియు, వారివల్ల సర్కారుకు వ్యధావ్యయమనియు, ఎంతత్వరగా వారిసంఖ్యను తగ్గించిన అంతమేలని చెప్పినారు.”

నరసింహాచారిగారు “ఈ విధముగా నేను చెప్పినది నిజమేను, అయితే నేను గారు తలార్లనుగరించి చెప్పలేదు. అదెవరో నుండు తాజాతలార్ల విషయమై అన్నారు” అని నుడిచిరి.

టాడ్ హంటరు “మీరుచెప్పినది మీరూటలతోనే చెప్పుదురా? ఈతైత్త్యగ్రామములలోని తలార్లకు వసూలుకాలము పూర్తు మాత్రము పనివుండును. ఇతరకాలములందు గ్రామ్యాధ్యక్షులయొక్క స్వంతపనులను, సదగుగ్రామ్యాధ్యక్షులు పిల్వాండ్ల పుయాల్లులూ పూపడము వగైరాపనులను జేయుచుండురు.”

నరసింహాచారిగారు: “పుయాల్లుల పూచుతారని నేను చెప్పలేదు. ఏదిఎట్లుండిన నాఅభిప్రాయమును మాట్లాడుటకు టాడ్ హంటరుగారికి ఏలాటి అత్యవసరం వుండదని తలచెదను”

గ్రామ్యాధ్యక్షుల పిల్లల పుయాల్లుల పూచుతారని నరసింహాచారిగారు చెప్పలేదుగాన, గ్రామ్యాధ్యక్షులకు కలెలు తీసుకొనిరావడమునకును, గడ్డికోసి తీసుకొనివచ్చుటకును ఉపయోగపడుతారని చెప్పినారు. ఘాట్ తలార్లు అనగా (అనగా తానాదార్లు)ను మాత్రము తీసివేయుటకు వీరు వప్పుకొనవచ్చునా? వారిని తీసివేయడమువల్ల ఎంత ఇబ్బందులు కలిగినవో వీరికి తెలియదా? తీసివేసిన తానాదార్లను మరల పెట్టవలెనని కే. కోటిరెడ్డిగారు కాసనపట్నంలో తీర్మానము తీసుకొని రావలసినవచ్చునది, ఇది న్యాయమైనదని ఆతీర్మానమును, గవర్నమెంటు వారు వప్పుకొని కొందరిని మరల ఎక్కించినారు.

ఈ గ్రామనాక్ష్ విషయములో ఇంకొక కాసనపట్నంన కే. కోటిరెడ్డిగారు ఏమి చెప్పినారో గమనించండి గ్రామ ఉద్యోగములు గ్రామనాక్ష్లతో కొంతమాత్రము స్వంతములు చేయించుకోవచ్చును. అయితే ఎంతకుండి ఉద్యోగములు ఆప్రకారముజేయించుకొనలేదు. రెడ్డి కరణములుచేసేనా తప్పు? రెడ్డు కరణాలు వారికి అన్నము కేటారు. తనకిచ్చిన నాక్ష్లతో సర్కారు పనిజరగని సమయపుప్పుడు స్వంతములుపుల్లతో సర్కారుపనులు నిర్వహించెదరు. అని చెప్పినారు.

5. పులివేండల స్కూలును డిస్ట్రిక్టుబోర్డును తీసుకొనే విషయములో నా రొనగ్గిన ఆటంకములు అందరికి తెలిసియున్నవి. రెవిన్యూ వసూలుచేయు అధికారులను, నేరముల తీసింపు క్రిమినల్ అధికారులను ఒక నియమింపబడుటయే తప్పని నానిని విడతీయవలసినదని కాంగ్రెసు పుట్టినప్పటినుండి గోల పెట్టుచున్నది. ఈ రెండుకాటలను విడతీయవలసినదని మదరాసు కాసనపట్నంలో ఒక తీర్మానమును తెచ్చినపుడు టి. యం నరసింహాచారిగారు దానిని ఎదిరించి మాట్లాడినారు. తీర్మానము వోడి పోయినది.

వోటరునుహాజీరులారా! నరసింహాచారిగారు డిస్ట్రిక్టు బోర్డు ప్రెసిడెంటుగావుండి ఇదివరకు ఏమైనా జనులకు కావలసినపనులు చేసెయున్నను, ఇకమునుపు చేయలేదనినను, చేసెనని చెప్పినను ఆకారణమునుబట్టియే మీరు వోట్లుఇవ్వతగదు. మీ నన ఏకార్యమునకును బోర్డుమెంబర్లు తీర్మానించిన ప్రకారము ఏ ప్రెసిడెంటునను జరపవలసినవిధి. ఇదిగాక డిస్ట్రిక్టుబోర్డులో జరుగుపనులకు పెట్టేద్రవ్యము, రోడ్డునెమ్మ ట్రాక్ గేట్లవగైరా డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ఆదాయమునుంచి ఖర్చు పెట్టబడినదేకదా?

కడపమండల కాంగ్రెసుకమిటీ ప్రయరణ సంఘము

మంచితరుణము త్వరపడుడు శ్రీమదాంధ్ర కార్తికమాహాత్మ్యము పురాణము

గ్రంథకర్త—అనిపెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు.
ఇది స్కాందపురాణములోని సనత్కుమార సహితా పరిగణితమును దానికి నూతనాంధ్రీకరణము. కథ లత్యద్భుతములు. శైలి మనోహరము. అనేక పండితకవులచే మెప్పు జేసినది. కార్తికమాసములో నేమి, యితరకాలములలో నేమి. హిందువు లెల్లజరివి పురుషార్థము నార్జింపదగిన గ్రంథము. పద్యములు చులభశైలితో వ్రాయబడినవి. 180 పేజీలు.
పోస్టు ఖర్చులు గాక వెల రు 1-0-0 మాత్రమే.
అనిపెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు, కొవ్వూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

నూతనగ్రంథములు అపూర్వగ్రంథములు!

జ్యోతిషార్థవననీతము అనే జ్యోతిషార్థవనీయూషము

ఇది ప్రాచీనములగు జ్యోతిషసంహితలను సుండి యుద్ధ రింపబడిన గొప్పగ్రంథము. జాతక భావముందలి సర్వదశలయొక్క అంతర్లక్షణయొక్క భావములయొక్క సంపూర్ణములైన ఘములను చక్కగా వివరించుచున్నది. ఈ గ్రంథము “జ్యోతిషార్థవననీతము” అను పేరుతో యిదివరకు చాలాకాలము క్రిందట చెన్నపట్టణపు పండితులలో నొకరు టీకాతాత్పర్యము లతో ప్రకటించియున్నను అది అచ్చం ఆంధ్రదేశమువారికి చక్కగా బోధపడునీతిలో లేకబోవుట వల్లను అనేక స్థలము లలో ఆటికా తాత్పర్యములు చాలా సంకుచితములుగా నుండుటవల్లను మేము సంపూర్ణ శ్రద్ధతో లేట తెల్లమున తాత్పర్యముతో మూలగ్రంథముతో సహాచేర్చి చక్కని గ్లేజా కాగితములపై ముద్రించి చక్కని లైండు చేయించియున్నాముకి ఆంధ్ర తాత్పర్య విశేషములు కావ్యవాక్యకరణ తార్థ వివచాంతులగు బ్రహ్మశ్రీ పంచాంగుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారు వారిచే వ్రాయబడినది. కాలికో లైండు ప్రతి 1-8 2-0-0 సాధారణలైండు ప్రతి 1-8 1-8-0 దీనివెల రు. 0-8-0

శ్రీ జాతకము అనుపాన మంజరి (వైద్యగ్రంథము) వెల 0-8-0 వంధ్యాతంత్రము

సంతానగోపాలమంత్రముతో సహా రు 0-8-0 శకుంతలా పబ్లిషింగ్ హౌస్, 1/28, కొండలయ్యగారి వీధి, బాద్మిటపుక, ముదాను.

ప్రార్థన గీతావళి

ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీతలు మున్నగువాటినుంచిగాని మహాత్మునిచే కేంద్రీకరించబడిన వాటిని తాత్పర్యపూరితముగ ఆంధ్రీకరింపబడియున్నవి. వెల 0-5-0 లు తపాలాబిల్లలను పంపిన పంపబడును. 4 బుక్కులకుతక్కువగా వి.సి. చేయబడవు. 1308 ఆంధ్రబుక్కుడిపో-నిడదవోలు.

లాయరు.
ఇది ఒక మాసపత్రిక. ఇందులో చన్న పట్టణము వగయై రా 7 హయికోర్టుల తాలూకు ముఖ్యమయిన సివిలు, క్రిమినలు రివిన్యూ తీర్పుల యొక్క సంగ్రహము విగుల చులభశైలిని దేశ రివాజు మూలలతో తెలుగుభాషను ప్రయోగింపబడును. మద్రాసు ఎక్సేటు ల్యాండు ఆక్టు, గ్రామఉద్యోగముల ఆక్టుల పయిని జారీకాబడే అన్ని తీర్పుల యొక్క సారము ముఖ్యముగ ప్రయోగింపబడును. లాలో సంబంధముగల ప్రతీక ఆంధ్రదేశములో యిది తప్ప మరేయేదీలేదు. చందాధనము సంవత్సరమును బోట్స్ జిలో సహా రు 5-0-0 లు మాత్రము అయియున్నది. చందాధనము దరఖాస్తుతో పంపవలెను. రెండవ సంపుటము 1926 సం॥ అక్టోబరు నెలలో ప్రారంభించడము వును.
లాయరు ఆఫీసు మేనేజరుగారికి పార్వతీపురము, (విశాఖపట్నము జిల్లా

చెన్నపురి కార్పొరేషను

పరిపాలనానివేదికపై చర్చ

కోరములేక నగరములో నిలిపివేయవలసి వచ్చుట చెన్నపురి కార్పొరేషను సభ నిన్న సాయంత్రము సామి వెంటాచల చెట్టిగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమై పురుగు జంతులను నివేదికపై చర్చ జరిగెను. శింగారవేలు చెట్టిగారి, మందరరావు నాయుడుగారు తమ అభిప్రాయముల చెబుచు సుపర్యవేషించి పిమ్మట రంగయ్య నాయుడుగారు మున్నటి సభయందు ఆసంప్రార్థిక నడలివేసిన తన యుపన్యాసమును ముగించుటకు లేచునరీ జెట్టిగారి పక్ష సభ్యులలో చాలమంది సభనుండి మెల్ల మెల్లగా వెడలిపోయిరి. అందుచే కోరములేక చర్చ సామవారము వరకును నిలిపియుంచ వలసి వచ్చెను.

పరిపాలనా నివేదికపై చర్చను సాగించుటకు పూర్వము మూకబిర పాతకాలకు సంబంధించిన విషయమును అధ్యక్షుడు డెప్యూసర విషయముగ పథనారి యెదుట నుంచెను. మూక బిర పాతకాల శేర్పూరుమట్లకు, ఉపాధ్యాయుల నియమించుటకు సభవారిదివరకు తీర్మాన మొనర్చి యుండినది. కాని విద్యార్థుల కుచితముగ భోజన వసతి సౌకర్యముల శేర్పూరుపాలెం ననిమూత మాతీర్మానమున ప్లవ్వముగ చెబుచున్నది. ఇదివరకు సభవారిమోదించిన ఆయవ్యయపట్టికయందు ఇందుకు కొంత మొత్తము ప్రత్యేకింపబడి యుండెను. ఉచిత భోజనవసతి సౌకర్యముల నొసగిన డిప్యూ పాతకాలకు విద్యార్థుల వ్యయము రారు. కనుక విద్యార్థుల కుచితముగ భోజన వసతి సౌకర్యముల నొసగవలెనని సభవారిపురుష స్పష్టికరించుచు తీర్మానింప నలెను. అని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

ఎట్టి చర్చయు లేకుండ ప్రతిపాదన మంగీకరింపబడెను. శింగారవేలు చెట్టిగారు

పరిపాలనా నివేదికమును సభవారు తమకైవే పరిశీలించ వలెననియు సభవారిలో కొందరు సభ్యులు గవ్వరమును నిర్లక్ష్య భావము చాలి చివరకును శింగారవేలు చెట్టిగారు నుడివరి. ఆయత్తుల ప్రజల ప్రాధాన్యము లీ నివేదికపై నాధార పడియున్నవి. 60 లక్షల ప్రభావమునకు కార్పొరేషనువారు జబాబు దారీ వహించువలెను. అట్టి బాధ్యతలో గూడుకొని యున్న పరిపాలనా నివేదికను చర్చించుటకు మొదట యేర్పరుప బడిన సభ కోరము లేక జరుగకపోవుటయు నిన్నటి సభ స గములో కోరములేక నిలిపివేయవలసినవస్తువులయందు సభ్యుల బాధ్యతకు చాల కళింకదాయకము.

పిమ్మట శింగారవేలు చెట్టిగారు, కార్పొరేషను అధికార వర్గమును గురించి మాటలాడుచు కాఖాధికారులందరూ కమిషనరును ప్రతిసభకును హాజరై సభ్యులకు కామల న వివరముల చెబుచును తోడ్పడుచున్నందున వారిని ప్రశంసించిరి. ఈసమయమున చాల మిరుగుతు పట్టుదులయు గల అధికారి తమకు కమిషనరుగా లభించుట కార్పొరేషను అవ్వవలసినదనియు, పరిపాలనయందు అతడు అతి స్వల్ప విషయములనుగూడ జోక్యము పుచ్చుకొని పనిచేయుచుండెను. కొందరి సభ్యులను దర్శనమున కేమియోగాని, తన సందర్భమున మాత్రము తనజాబులకు వెంట వెంటనే ప్రత్యక్షములగా నుండెను మొదలగా అవ్యవస్థలకు అనుకూలమున రింత మించివాడయ్యెను, ఎప్పుడును నిరంకుశ త్వముతో వర్తించుచుండు సమయము మహాత్రము ప్రతివాడును అంగీకరింపక దక్కదు. చిన్నప్పటినుండియు నిరంకుశాధికార వర్గ వాదవరగానుండు పెరుగుటచే అది అతనికి సహజమై పోయెను. సభాధి నేలు ఉద్యోగులనెడల నితర దృటికముగ ప్రవర్తించుచుండెను. ప్రతిఅధికారమును సంపూర్ణముగ తన చేతులందే కేంద్రీకరింపజేసుకొని, సభాధి నేలు ఉద్యోగుల స్వాతంత్ర్యమును ఉపక్ష పూర్తిగ నశింపజేసి, వట్టి యంత్రములై పోయి సభ్యులకు సుఖమునున్నది. ప్రపంచమంతయు, ఇట్టి అధికార కేంద్రీకరణ సిద్ధాంతమునకు స్వస్తి తెచ్చుచున్న ఈదినము లలో, కార్పొరేషనునం దీట్టి కేంద్రీకరణ విధానమును చెప్పిపెట్టుటకు ఎవ్వరును ఆమోదించజాలరు.

శింగారవేలు చెట్టిగారు ముగించుచు వివిధ కాఖలగురించి మాటలాడెను. కార్పొరేషనునం దొక కాఖకు మరొక కాఖకు ఎట్టిసహకారము సంప్రదించునో లేకపోవుటవలన వ్యవహారములు చాల అధ్యాత్మికముగ పరిణమించుచున్నవి. నివేదికయందు అప్రమేయము అట్టివి విషయముగురించి చెబుచుండెనేగాని, వేరే

రక కాఖలయందు అవలంబింపబడుచున్న ప్రధాన విధానముల గురించిగాని ప్రస్తుతలోపముల సవరించుట కవలంబింపవలసిన మార్గములగురించిగాని ఎట్టిసూచనలు లేకపోవుటచే, నివేదికము వట్టి నిరసయోగముగనున్నది. నగరమున వారమునకు వెయ్యికి 47 చొ॥ న మరణించుచున్నారు. ఇంత పెద్దపూర్వముల సంఖ్య నాగరిక దేశములందు మరచుటకు గాంచజాలము. నగరమున ప్రజలకు నివసించుటకు తగినంత సౌకర్యము లేకపోవుటయు పారిశుధ్యమును గమనింపకపోవుటయు ఇందుకు కారణము. చీరలకు తగిన వసతి శేర్పూరుమట్లకును, పిమ్మట, ఉటాకములను పరిశుభ్రముగ నుంచుటకు కార్పొరేషనువారు ప్రయత్నింపవలెను.

టి. మందరరావునాయుడుగారు

(ప్రస్తుత క్షిప్రసీతీయందు డి. బి. కె. వెంటాచల నాయుడుగారివంటి వారిని తమకు కమిషనరుగ నొసగినందుకు పానుగల్లు రాజాగారికి మందరరావు నాయుడుగారు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. నిన్నుక్షపాతిబుద్ధిలో జూచినవారకు కమిషన రొనర్చిన ప్రతి కార్పొరేషనుకు చాల యోగ్యమైన దని తెలిసికొనగలరు. (ప్రస్తుత కమిషనరు వచ్చిన పిదప కార్పొరేషనునందలి నీటి చాలవరకు తగ్గును. (కొందరు సభ్యులు — ఆక్షేపణను తెలిపిరి) ఎచ్చట జూచినను కమిషనరే గవవించుచు, క్రింది యుద్యోగులలో మాలి వారి మొదలు కాఖాధికారివరకు ప్రతివారియందును మంచి భీతానామము గలగజేసెను. (కొందరు సభ్యులు వ్యంగ్యముగ వినుచు వినుచు అను కేటలు).

మందరరావు నాయుడుగారు ముగించుచు పారిశుధ్య కాఖకును నగరారోగ్యమునకును చాల సంబంధము గలదనియు, ఈ వర్గము దాదాపు 105 ఎద్దులు మరణించుటచే పిమ్మట పారిశుధ్యకార్యము సంత్పత్తికరముగ జరుగలేదనియు నుడివరి. ఎద్దుల కొనుటయందు ప్రస్తుతము కార్పొరేషనువారు వలంబించు విధానముకంటె తాను నూచించువిధానము నవలంబించి, గిత్తలను కొని రెండుమూడేండ్లు పని చేయించి తిరునాళ తిరిగి అమ్మి వేయుట లాభకరముగ నుండు ననిరి.

పిమ్మట గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారు క్రిందటికోజున కోరము లేక సభ నిర్దిష్టమైనవివరములచే తానసంప్రార్థిక నడలి వేసిన యుపన్యాసమును ముగించుట కధ్యక్షుని అనుమతిని గోచెను. అధ్యక్షుని అంగీకారముచే నాయుడుగారు మాటలాడుటకు లేచిరి. ఇంతలో ఇట్టి సుపక్ష సభ్యులు ఒకరొకరుగా మెల్లగా వెల్లిపోవుటచే కోరములేక సభను నిలిపివేయవలసి వచ్చెను. సభ తిరిగి సామవారమునాడు సమావేశమందు.

మిక్కిలి కఠినమైనట్టియు చిత్తై నట్టి చెవిసంబంధమైన వ్యాధులను త్వరతో కుదుర్చు ఔషధము

అటులేక ఏనుడెందమునపు నాకుడిచెవిలో నొప్పియుండెను. నేను దానిని లక్ష్యపెట్టలేదు. అయితే కొంతకాలము క్రిందటకే ఉన్నట్టుండి నాచెవిబాధ అధికమయెను. చెవి, అందుకు చేరిన భాగములు అమియుగా ఉచ్చెను. అటుకర్వాతి కుడివైపు శిశువునందు అంతకును ఈబాధ వ్యాపించెను. బాధ అధికముగా నుండుటచే అనేకరాస్త్రముల నీడతక గడిపితిని. తీవ్రమైనజ్వరము వచ్చు నూచనలుగూడ కనబడినవి. నాకు పరిగావిన బడెను. నావ్యాధి మరునాడునామమృత్యుములేకపోయెను. ఇట్టిస్థితిలో కృష్ణాపురవాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపుట్లము మైలాపూరు, నెన్కోమనందు లెన్ పెరారియూ షిల్లో ఆల్బర్టు లాజ్జియందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారువద్దను చికిత్సకై తీసికొనిపోబడితిని. పండితులవారి సలహాట్టును గు 15. పిమ్మట వారిని నావ్యాధిని పూచీగా కుదుర్చుగలరా అని అడిగితిని. శ్రద్ధతో ఔషధ మిచ్చెదనని చెప్పి పూచీ తానిదివరకు యిచ్చి యుండిలేని ప్రస్తుతిమనూడ పూచీయిచ్చుటకు పిలువే నియు తెలిపిరి. మఱియు నావ్యాధి మిక్కిలి చిత్తై నదనియునుమరుగు సంజ్ఞానునియు తెలిపిరి. ఇదే ప్రకారము అంగవైద్యులకూడ తెలిపియుండిరి గాన నారినద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని. స్వల్పకాలపు ఆనుభవముచే నా మంచితలమునకే పండితులవారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని అనుకొంటిని. ఇప్పుడు నాబాధ మాయమైపోయెను. నాపు పూర్తిగా తొలగెను. నామూలు ప్రకారమే చక్కగా వినుటకు పిల్లనది. 26-2-23

పి. ముత్తాలరాజు, బి. ఏ. లా విద్యార్థి, మద్రాసు.

స్వరాజ్యవాదుల సభ

1 వార్ధాలో విఘ్నము గావించబడుట

నాగపూరు, అక్టోబరు 18:— హితవాదపత్రిక యొక్క వార్ధావిశేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— కాంగ్రెసు అభిప్రాయములను చెబుటకు నేట్ చిరంజీవులు గారు అధ్యక్షుడై విహించిరియు అభయంకరుగాను తిదితరులు నలుగురును మూట్టాడుదురనియు కగప్రములద్వారా స్పష్టముగా తెలియజేయుచు వార్ధాలోని స్వరాజ్యవత్తువా రొక బహిరంగసభ నేర్పాటుజేసిరి. అంతట రిస్పాన్సీవువాని డాక్టరు మాంజీగారు వచ్చి సభ బహిరంగసభయగుటచే నేట్టిగా రధ్యక్షుత విహించుటకు పిలువేదనియు తమ యిష్టమునచ్చినవారిని తామెన్నుకొనెదమని యుచె ప్పయి అధిక సంఖ్య నుకాపి మంచర పంతులేక పాండిగా రిని న్నుకొనిరి. అంత సభ నేర్పాటుచేసినవారు దీపములు మొదలైనవానిని గాంధీచాకు అనే వేరే ప్రదేశమునకు గొంపొయిరి. కాని అచ్చట ప్రొగైనవారందరూ గాంధీ చాకుకు బోవుటచే అన్నటను యిదేస్థితిసంభవించెను. అంతస్కిల్ ఇను స్పెక్టరు సీటీమే జెప్రిటుకు కలురంపగా ఆరకువచ్చి రాజీతుక్య ప్రయత్నించెను. కాని అభయంకరుగారు చెప్పేది మేము విషము విషము ఇంటికిబో మని కొందరచిరి. (అ. వె.)

తిరుత్తణి హనుమజ్జ్యోతిపాలయము

జాతకము

మీ జాతకచక్రముగాని, జననకాలవివరముగాని, రెండును తేనివారు, జాబు వ్రాయువేళకుగాని మాకు వ్రాయవలయును. ఒక సంవత్సరము, నెలవారి నామూల్యముగా ఫలము వ్రాయుటకు రు 2-0-0 సం॥ 5-టికి రు 7-8-0

వి. కె. శతకోపాచార్యులు,

అంజనేయస్వామి జ్యోతిపాలయము, తిరుత్తణి. తంజివిలాసము:—“హనుమాన్” తిరుత్తణి.

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

8887 మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తున కుక్కనవ్వుము, అతిమాత్రము మొగివాటిని హరించి బలమును, పిర్వవృద్ధిని, గలిగించుటకు ప్రసాదము. 20 టు. డబ్బీ రు 1-4-0 వి. పి. 0-6-0 టి కి. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదపదనాంజ, పెరిశేష. (నెల్లూరు.)

శరీరమర్తశాస్త్రము

చదువ చదువ సంతోషించెదరు! నీకు కావలసినదియు! నీవు మాడవలసినదియు చాలగోచాలు వెనకిన శాస్త్రమిదియే. ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి పూర్తిలేహ్యమున కాస్త్రము ఇదివరకు యెవరినెల్లవారకీ రంగముగా ప్రచురింపబడలేదు.

దీనిలో శ్రీ పురుష లక్షణములును వారియొక్క అవయవము విలక్షణములు శృంగార రహస్యములును. మొగ అడ అను శికు ఉత్పత్తి వివరములును, పూర్వము నుహాబులును మర్మముగా వ్రాసిపెట్టినపు ప్రకమును చక్కగా 84 వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము.

రు 1-0-0 వి. పి. చార్జి 7 అణాలు. ఎం. ఎస్. నరసవతి అందు కంటెసి, 287 సం. 11, ఆరుముగంపిది, మదరాసు

చిన్నపిల్ల గూడ దీనినిలమర్చగలదు!

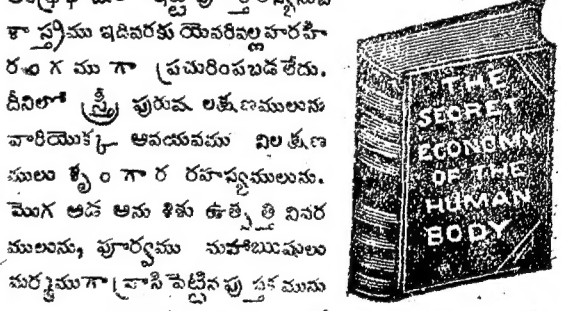
దేలయిన అది లేలికగాను, సాధారణ మైనదిగాను, ఒకచోటునుండి మరొకచోటుకు తీసికొని పోవుటకు పిలగనట్లుగాను యున్నది.

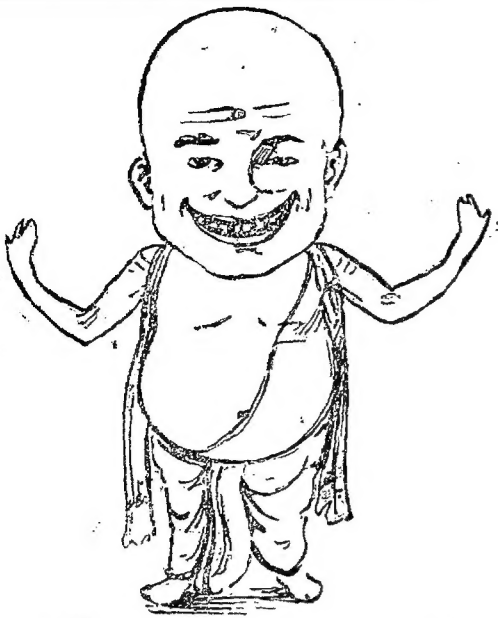
రుక్మణి కుక్కరుచే

చిన్నపిల్ల గూడ వంటచేయగలడు. వీనిలో 1, 2, 4, 6, 8 గరికిపరిపూర్ణరలు రు 18, 18, 22, 27, 38. కారణక ప్రశ్నక ధర. వివరములగుపుస్తకము ఇవాముగా పంపించెను.

రుక్మణి కుక్కర్ కో

సం. 18 మా దాగుడిపిది 1128 రాయపురము, మద్రాసు

ఆత్మమనామ

(అంధ్రవత్రిక ప్రత్యేకం)

ఏకవచనం

ఒకడు— మనమెంత బుద్ధిహీనులమండి?
ఇంకొకడు— మనమంటారే? ఏకవచనం ఉపయోగించండి.

ఒకడు— నీవెంత బుద్ధిహీనుడవయ్యా?

బలహీనం

పెద్దమనిషి— బిచ్చగాడా! నీవెంత సన్నంగా బలహీనంగా ఉన్నావే?

బిచ్చగాడు— నేను ఏం చెయ్యనండి? నావృత్తికోసం నేనట్లా వుండాలెనండి.

పండ్లు

దంతవైద్యుడు— నానలహా ప్రకారం నడుమకోకపోతే, నీపండ్లు అన్నీ ఊడిపోతవి. ఆపివేట్ట, పండ్లు పట పట కొరికితే ఏం లాభంలేదు.

చీర

భర్త— చీర కొనుక్కోడానికి నీకు ఇరవై రూపాయి లిచ్చాననుకో, ఏరకం చీర కొంటావు?

భార్య— నల్ల బై రూపాయిల రకం.

మర్యాద

ట్రాంబంబిలో లావాట్టి ముసలివాడు కూర్చుండెను. ప్రక్కన విద్యార్థి కూర్చుంటున్నాడు. ఇంతలోనే ఇద్దరు స్త్రీలు తొందరగా బండి ఎక్కి చుట్టూలేక నిలుచుండిరి.

ముసలివాడు— నీ లేచి నిల్చుని, ఆ స్త్రీలలో ఒకరిని కూర్చోనియ్యి.

విద్యార్థి— నీవు లేచి నిల్చుంటే, ఇద్దరు స్త్రీలూ కూర్చోవచ్చును.

వినడం

టీచరు— నేను చెప్పింది గ్రహిస్తున్నావా?

విద్యార్థి— లేదండి. వింటున్నానండి.

దానం

భార్య— మానాన్న చాలా విలువగల దానాలు చేస్తుంటారు.

భర్త— నిన్ను నాకు దానం చేసిం తరువాత, నాకా సంగతి తెలిసింది.

వంట

మేనమామ— నీభార్య వంటపని చేస్తుందా?

మేనల్లుడు— చెయ్యలేదు. సంగీతం బాగా పాడుతుంది.

మేనమామ— సంగీతం కావలినై, గ్రామఫోను కొనుక్కోరాదా?

మనస్సు

ఒకడు— మీరు నామనస్సు గ్రహించేటట్టుయితే, చెయ్యి చూస్తారెందుకు?

ఇంకొకడు— నీకు చెయ్యి వుందని రూఢిగా తెలుసుకాబట్టి చూశాను. మనస్సు ఉందో లేదో నాకు రూఢిగా తెలియదు.

సర్కసు

ఒకడు— ఈ సర్కసు ఆడుతున్నది. సర్కసు ఆటగాండ్లను చూశావా?

ఇంకొకడు— చూశాను.

ఒకడు— ఎంతదబ్బు ఖర్చయింది?

ఇంకొకడు— నేను డేరాబయట నిలుచుని, ఆటగాండ్లు వెలుపలికి వస్తుంటే చూశాను. అందుచేత, డబ్బేమీ ఖర్చుగా లేదు.

శత్రువులు

మిమనరీ— నీశత్రువులను నీవు ప్రేమించాలె నని తెలుసునా?

విద్యార్థి— తెలుసునండి.

మిమనరీ— అట్లా చేస్తున్నావా?

విద్యార్థి— నాకు ప్రేమించదగిన శత్రువులు ఎవరూ లేరండి. నాతో పోట్లాడినవాడొక్కడూ యీమధ్య చచ్చి పోయినాడండి.

హోర్యోనియం

కూతురు— మా అత్తవారింటికి వెళ్లేటప్పుడు, హోర్యోనియం నాతో కూడా తీసుకుపోయ్యేదా?

తల్లి— తీసుకు పోదుగాని, ఇప్పుడే వాళ్లకు వివరపడేటట్టుగా చెప్పబోతున్నాను.

పెద్దవాండ్లు

తండ్రి— పెద్దవాండ్లు మాట్లాడుతుంటే మాట్లాడవద్దని నీకు ఎన్నిసార్లు చెప్పాను? వాండ్లు చాలించిందాకా, మాట్లాడవద్దు.

బాలుడు— ఇదివర కట్లాడే చేనాను. ఎంతసేపు కనిపెట్టుకున్నా; పెద్దవాండ్లు చాలించేవారు కారు.

ఆవులు

ఉపాధ్యాయుడు— “రెండుఆవులు” పాటలో ఉన్నది. ఈవాక్యంలో తప్పేమిటి?

విద్యార్థి— రెంటిలో, ఒకటి ఎద్దు అయివుంటుంది.

వయస్సు

ఒకడు— నీవయస్సుంతే?

బాలుడు— ఇంట్లో పదమూడేండ్లు. స్కూలులో 14 ఏండ్లు. రయిలులో పదిఏండ్లు.

నాలిక

ఒకడు— నేను వైద్యుడినగ్గిరికి పోయానాను. నానాలిక బాసి, మండిచ్చాడు.

ఇంకొకడు— కొంపదిసి, నాలికకు మండియ్యలేదుగదా?

ప్రియం

భర్త— వజ్రానికి నీకు భేదం ఉన్నదా?

భార్య— నాకు తెలియదు.

భర్త— వజ్రం ప్రియమే. నాకు నీవు ప్రియమే.

పోడుం

ఎల్లయ్య— కొంచెం పోడుం పెడతారా?

పుల్లయ్య— పోడుం మానేశా నంటివిగా?

ఎల్లయ్య— పోడుం కొనడం మానేశాను. పీల్చడం ఇంకా మానలేదు.

దొంగతనం

వకీలు— దొంగతనం జరిగింది ఎక్కడ?

సాక్షి— నేను ఆలోచించి చూస్తే,

వకీలు— నీకాలోచన పనికిరారు. నీవు చూసిందేమిటో చెప్పు.

సాక్షి— ఆలోచనలేకుండా చెప్పడానికి, నేనేమయినా వకీలునా ఏమిటి?

తాత

ఉపన్యాసకుడు— మన తండ్రులకన్న మనము తెలివిగలవాండ్లము. మనతాతలకన్న మనతండ్రులు తెలివిలేటలు గలవారు.

సభికుడు— మిమ్మకుబట్టిచూస్తే, మీతాతపట్టి మొద్దన్నమాట.

పట్టుదల

పట్టుదల అంటే అర్థం తెలియదానికి, ఉపాధ్యాయుడు ప్రయత్నిస్తుండెను.

ఉపాధ్యాయుడు— కొండలాచ్చినా, నదులాచ్చినా, అడుపులాచ్చినా, మనలను ముందుకు తీసుకుపోయ్యేదే?

విద్యార్థి— అటువంటి మోటారుబండిని ఇంకా కనిపెట్టలేదండి.

డాక్టర్లింగు

వెట్టెయ్య— నాకొడుకు ఈమధ్య దేశం అంతా తిరిగివచ్చాడు. ఉత్తరదేశంలో చాలాకాలం ఉన్నాడు.

పిచ్చయ్య— అయితే డాక్టర్లింగు చూశాడా?

వెట్టెయ్య— చూడడమేకాదు. మావాడికి వాండ్లు విందుకూడా చేసారు.

యూచన

రామయ్య— నీకు బిచ్చ మెత్తుకోడానికి సిగ్గు చెయ్యడంలేదా?

యూచకుడు— ఏమిచేసేదండి, తమవంటి ధర్మస్వరూపులు యీవూళ్లో వున్నప్పుడు?

ఆవు

నాకరు— అయ్యో, అయ్యో, ఎవరిదో ఆవు దొడ్లోకి వచ్చింది. ఏంచెయ్యను?

యజమాని— ఓరీ తెలివితక్కువవాడా, చెంబు తీసుకు పోయి పాలన్నీ పిండి, ఆవును బండల దొడ్లో పెట్టించు.

మోటారుబండి

మేజిస్ట్రేటు— మోటారుబండిని ఆరవై మైళ్ల చొప్పున పరిగెత్తించావని చార్జీవచ్చింది. నిజమేనా?

మద్యం— నిజమేనండి. ఎవరిదో మోటారుబండిని ఎత్తుకుపోతున్నాను. కాబట్టి, పరిగెత్తించాను.

మేజిస్ట్రేటు— అది వేరే నేరం. నిన్ను వదలిపెట్టాను, పో.

చార్జీ

రోగి— తమరు ఎంతచార్జీ చేస్తాండి?

వైద్యుడు— రోగిఇంటికి నేనుపోతే అయిదురూపాయలు. నాయింటికి రోగివస్తే రెండురూపాయలు.

రోగి— వీధిలో మాట్లాడితే, ఎంత తీసుకుంటారండి?

టెలిగ్రాం

యజమాని— ఇకనుంచి, నాఉత్తరవులేకుండా, ఇక్కడ ఏవనీచెయ్యవద్దు. నేను కలకత్తాకు బోతున్నాను. అననరం ఉంటే నాకు టెలిగ్రాం ఇయ్యండి.

మానేజరు— చిత్తం.

కొన్నిదినాలయిన తరువాత, మానేజరు ఇట్లా తంతి నంపెను.

“అయ్యో! ఇల్లు తగలబడుతున్నది. ఏం చెయ్యమన్నాడు?”

టిక్కెట్లు

ఇక్ సెక్టరు— మీటిక్కెట్లు ఏదండి?

పెద్దమనిషి— నేను నీజను టిక్కెట్లు హాల్డయనని మీకు తెలియదా? నాముఖమే టిక్కెట్లు.

ఇక్ సెక్టరు— అన్ని టిక్కెట్టులను తప్పకుండా కత్తిరించమని, నాకు ఆర్డరు పంపారండి.

చీట్లు

ఒకడు— నీవు గుట్టపు పందాలలో ఓడిపోతావు. చీట్లాటలో ఎట్లా గెలుస్తావు?

ఇంకొకడు— గుట్టపు పందాలలో గుత్తాలను కలపడానికి పిలులేదు. చీట్లాటలో, పేకలను కలుపవచ్చును.

నేరం

మేజిస్ట్రేటు— నీవు నేరం చేశావా లేదా?

మద్యం— నాకేం తెలుసునండి? ఆసంగతి కనుక్కందామనే ఇక్కడకు వచ్చానండి.

బాకీ

గుమాస్తా— మీరు బహుశా వచ్చేవారంలో బాకీ చెల్లిస్తారని, మాయజమానితో చెప్పేదా?

బాకీ ఉన్నవాడు— అంత ఖండితంగా వద్దు. సాధ్యమయితే, యిస్తానని చెప్పు.

లలితా శ్రమ గ్రంథావళి

బాలాసహస్రనామస్తోత్రము, ఇందు బాలచికిత్స

ఋగ్వేద సంధ్యావందన భావ్యము. ఇందు సంధ్యా విచార తత్వం శబ్దవిచారణయూ ఆచమన ఫలములును, కేశవాది నామార్థ ప్రాణాయామ, వ్యావృత్తి గాయత్రీర్థములును మొదలగునవి సకారణ విధానములతో 25 వివరములున్నవి. నూతనము. ప్రతివారియింబను ప్రావృణ్య సంపాదకముగాన నుండదగినది 500. లే యచ్చొత్తించబడినవి. మంచి సమయము. త్వరపడుడు. ఆస్తికులకు మేలైన గ్రంథము రు. 1-8-0

స్తవరాజకవచములనామసమితిగూడగలవు. 0-4-0

ఋగ్వేదాపరప్రకాశిక 1-8-0

హితోపదేశములు. పీఠికయందు వేదాంతార్థము వివరింపబడియున్నది. 0-4-0

ఒకరకములోగాని భిన్నరకములగాని మూడు పుస్తకములు తీసిన తిపాలాఖర్చు భరించెదము. లేనిచో కొనువారిదే.

వెంపటి— కుటుంబియ్యశాస్త్రము, 6-9, సోలయప్ప మొదటిపేధి, మైలాపూరు, మద్రాసు.

రాయలు వ్యవసాయ కమీషను

డీల్లీ సామ్యవిచారణ

డాక్టరు క్లూప్రసాద్ గారి సామ్యము

సీమా, అక్టోబరు 12—రాయలు వ్యవసాయకమీషను సామ్యవిచారణ గావించిన సేతు ప్రారంభించెను. ఇండియా కొరతను యొక్క వ్యవసాయ విషయ పరిహారము ప్రకృతి ము కమీషనునకు సంధానకర్తగా కృషి చేయుచున్న డాక్టరు క్లూప్రసాద్ గారు సేతు కమీషనులో సామ్యమిచ్చిరి. ప్రశ్నావళి తుదినిశ్చయము గురించి చాలనేపు చర్చ జరిగెను. సాయంత్రము 6-45 గంటలకు క్లూప్రసాద్ గారిని విచారణ చేయ ప్రారంభించి పూర్తి చేసిరి. రాష్ట్రీయప్రచారమున కమీషను పూర్తి గావించినపిమ్మట క్లూప్రసాద్ గారిని వివరముగ విచారింపబడు నని లిఖితరీతిగా పట్టిరి. ఏకారణముచే కేంద్రవ్యవసాయశాఖ ఫాపింపవలయునని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

పరిశోధనమును కార్యనిర్వాహక సంఘమును గల అభిలభారతి వ్యవసాయపు బోర్డు ఫాపింప వలయు ననియు పరిశోధనము, ప్రాజెక్టులు కేరీలకు సాహాయ్యము చేయుటకు ధనము బోర్డు అధీనము చేయవలయుననియు డాక్టరు క్లూప్రసాద్ గారు చెప్పిరి. వివిధ రాష్ట్రములు వ్యవసాయ శాఖలగు ఇష్టము పెచ్చినట్లు చేయుచున్నవనియు, సంయుక్తముగ విషయమాలాచించి యేక మార్గములపై శాఖయందు అభిలభారతి దేశమునందు అభివృద్ధి నొంద గృహిస్తున్న లేదనియు క్లూప్రసాద్ గారు నడిపిరి. సంస్కరణములకు పూర్వముకంటే ఇప్పుడు చాలవరకు నయమే అని గూడ సాక్షి పట్టెను.

అధ్యక్షుడు:— మీ అభిప్రాయమును బలపరచుటకు దాఖలా జూపగలరా?

ఉత్తరము:— వివిధ రాష్ట్రములందలి వ్యవసాయశాఖలు గావించిన పనులందు సమానత యొకమాత్రము లేదు.

అధ్యక్షుడు:— మొత్తము మీద వ్యవసాయాభివృద్ధి కిది అంతరాయమని మీ అభిప్రాయమా?

ఉత్తరము:— అవును.

అధ్యక్షుడు:— భిన్నరాజ్యములు సమాఖ్యమైనట్టి సంయుక్త ఆమెరికానంటి దేశములందు వ్యవసాయశాఖ గలరా. సమాఖ్యమైన ప్రభుత్వములందు అట్టి శాఖా ఫాపనము విధిగ గలదు.

ఉత్తరము:— అవును. చాలవరకు గలవు.

పూసా వ్యవసాయసంస్థ

పూసా వ్యవసాయసంస్థయందు కృషి చేయుచున్నవారి శక్తిసామర్థ్యములు సాక్షికి చెచ్చినవాయని సాక్షి ప్రశ్నింపబడినది.

శక్తిసామర్థ్యములందు తమలకు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములందే మంచి అభివృద్ధిలోనికివచ్చుటకు పరిస్థితులుగలదనియు వారు ప్రసారనియు క్లూప్రసాద్ గారు గలరు. పూసాలో మామూలు శక్తిసామర్థ్యములుగలవారు అవసరము లేదు.

అధ్యక్షుడు:— పరిశోధనయందుగల యింపీయలు శాఖోద్యోగులుగాక తక్కినవారికూట యేమి? సరియైనవారికి జీతము భాగ్యభివృద్ధి ఆకర్షకముగ గలదా?

సాక్షి:— అవును. జీతము చాలవరకు బాగుగ ఉన్నది.

అధ్యక్షుడు:— వారి అభివృద్ధి పరిస్థితులు ఉత్తములకాకర నంతముగ లేవు.

ఉత్తరము:— లేవు.

అధ్యక్షుడు:— వ్యవసాయశాఖాసర్వీసు మొత్తము మీద బాగుగ ఉన్నదని తెలమచున్నారా?

ఉత్తరము:— కొన్ని సంవత్సరములక్రితముం దున్నంత బాగుగ లేదు. సంస్కరణములంతరము మంచివారు పింఛనుదీసి కొని పోయిరి.

వ్యవసాయశాస్త్ర అభ్యసనకళాశాలలు

రైతులకు నుండవలయునని వ్యవసాయశాస్త్రము అభ్యసింపవారిని, గవర్నమెంటు వ్యవసాయశాఖయందు ద్యోగముల సంపాదించవలయునని విద్యనభ్యసించువారిని గడిపి వ్యవసాయశాస్త్రము నేర్పుట సంత్పత్తికరముగ ఉన్నదాయనియు, వ్యవసాయము చేయదలచువాడు ఉద్యోగాపేక్షచే ఆర్జింపబడుట కవకాశము లేదాయని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

సాక్షి:— ఇందువలన సంతగా ఆపాయములేదు. భారత దేశముందు రెండువిధములకు కళాశాల ఫాపింప సాధ్యముగాదు.

అధ్యక్షుడు:— విద్యాభ్యాసముపూర్తిచేసి కళాశాలల దీచిన తరువాత, శోతలు పుష్కలముల గలవా?

సాక్షి:— ప్రతికళాశాలయందు లేవు. అట్టి లెక్కలు ఉండుట బాగుగనుండును. విశ్వవిద్యాలయములకింద వ్యవసాయ కళాశాలల అనుబంధముగ జేసినయెడ గవర్నమెంటు సేవయందును భూస్వాముల సేవయందుగూడ విద్యార్థు లభివృద్ధి నొందుకు అవకాశము మెండుగ నుండును.

అధ్యక్షుడు:— వ్యవసాయము నేర్పుటకు వ్యవసాయము వలన లభించు వస్తువుల విక్రయములు మొదలగు అంశముల గరవుటకు కేవలము కళాశాలయందు నేర్పబడు విద్యచాలునా?

సాక్షి:— రెండుసంవత్సరముల విద్యాభ్యాసము చాలదు.

అధ్యక్షుడు:— సమస్త లోతునకు బోవలయును. పరీక్షా ప్రక్రియందు ఇరువది ముప్పది మార్కులు పోవుటయే వ్యవము. మీ మూలధనము పోగొట్టుకొని మీ కేరీలు ద్వంసము చేసికొనుట మరీ గొప్ప అవరాధము. ఈ విషయపర్యవసాదము గల చిక్కుల బరిష్కరించి వ్యవసాయ శాస్త్ర బోధనము ప్రత్యక్షముగ నేర్పుటకేమి చేయుచున్నారా? వ్యవసాయ కళాశాలయందు తీర్పులేని విద్యార్థులు వ్యవసాయము చేయుటకు విద్య సంపత్తిరములవరకు అనుమతమున వరతులపై వారలకు భూముల నీయవలయునని పంజాబ ప్రభుత్వపు మెమోరాండము తెలుపుచున్నది.

సర్ గంగారామ్— మూడు సంవత్సరములకు కాలమితి తగ్గింపబడినది.

డా॥ క్లూప్రసాద్— విద్యార్థులు పెద్దపెద్ద కేరీపాలముల నిర్వహించుటకు సాధారణముగ యిచ్చగింపని నే నొప్పుకొనుచున్నాను. కొన్ని కొన్ని చోట్ల వారు అట్టి వృత్త్యులనుండు ఓడిపోయిరి. కేరీ పాలముల నిర్వహణము గురించి వారకుధనమును బొందవలయును లేదా అనుభవముగల ఉద్యోగులపలవో ప్రకారముగ నడువవలయును.

ప్రతిదినమును వ్యవసాయశాస్త్రమునందలి విషయముల బోధించువారిలో పరిశోధకులు సంబంధము గలిగి యుండవలయును. పూసా యిట్టి విద్యాభ్యాసము చేయుకేంద్రస్థానమాయని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

అచ్చటి విద్యాభ్యాసము బాగుగనున్నదనియు విద్యార్థులు మంచి అలెగరింపుచున్నారనియు సాక్షి చెప్పెను. వెతుకిటంతకుండుగ ప్రకృతపు విద్యావిధానము లేదనియు మంచికము ఉద్యోగులు లేరనియు, విద్యాభ్యాసమునకు వసతులు, సౌకర్యములు లేవనియు సాక్షి చెప్పెను. కేవలము వ్యవసాయశాస్త్ర విద్యయందుగూడ విశ్వవిద్యాలయము ఉత్తమప్రమాణము నాదర్శముగ జేసికొనవలయునని సాక్షి చెప్పెను.

ప్రాథమికవిద్య

గ్రామోద్ధరణముకొరకు గ్రామపాఠశాలలు ప్రధానస్థానము వహింపవలయునని క్లూప్రసాద్ గారు మెమోరాండముందు చెప్పిరి. గ్రామ పాఠశాల విద్యాబోధనమందు బాలురకు వ్యవసాయముపై అభిలషి గలుగునట్లు పాఠముల బోధింపవలయుననియు, పంజాబునందునలె మువ్వసాతరగతుల జనువు బాలురకు వ్యవసాయమునకు పయోగింపబడు వాగట్లు మొదలగునవి ఉపయోగించుట నేర్పవలయుననియు క్లూప్రసాద్ గారు చెప్పిరి.

చిన్నపిల్లలకు వ్యవసాయవిద్య నేర్పుట లాభమా యని అధ్యక్షుడు సందేహించుచున్నాడు. చిన్నపిల్లలకు ప్రకృతిని గురించి నేర్పుటచే ఫలితము గలదాయని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

ఇటీవల విధానము పంజాబునందు ప్రవేశపెట్టబడినదియు, విధానమువలన తగిన ఫలితము గలిగినదియు లేనిదియు నిర్ణయింపదగినంతవ్యవధి లేదనియు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

అధ్యక్షుడు:— రాకపోకలకు తగిన సౌకర్యములు లేకుండుట, విద్యార్థిపము ముఖ్యమైన లోట్లు మీ అభిప్రాయము గాదా?

సాక్షి:— అవును.

ప్రశ్న:— రెండు లోపములును సంస్కరించినయెడల ప్రజలు విస్తారముగ నగరముల కేర ప్రయత్నించెదరు.

సాక్షి:— గ్రామములందు నివసించువారి జీవితప్రమాణము హెచ్చించి, గ్రామజీవనము ఆకర్షకముగ చేయుదు. అట్లు చేసినయెడ జనము పట్టణములకు బోవుట మానేసెదరు.

అధ్యక్షుడు:— వ్యవసాయదారుల ఆర్థికపరిస్థితులు చక్కబరచుటచే ప్రజలు నగరములకుబోవుట మానేసెదరు. విద్యావిధానమువలన వ్యవసాయమునకు అభిలషి కలగజేయుటచే పట్టణములకు ప్రజలుపోవుట మానేరనుట. అయినయెడ ఆర్థికసమస్య ప్రధానకారణము అని తెలంపవలయును.

సాక్షి:— కొంతవరకు అదియే కారణము.

మునుపువ్యవసాయ కళాశాలలందు వ్యవసాయము పుత్రికలేనివారు చేరుచుండెడివారు. అర్హులగు విద్యార్థుల సంఖ్య యిప్పుడు పెరుగుచున్నది వ్యవసాయ విద్యకొరకు వెచ్చింపబడు వ్యయము ఘండునుగురించి అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

ఆదాయములో నూటికి ఒక్కరూపాయయెనను పూర్తిగా వ్యవసాయవిద్యకింద వెచ్చింపబడుట లేదని సాక్షి చెప్పెను.

ప్రదర్శనము, ప్రచార విషయమై పరిశోధనము జేయువారు ప్రచారకులతో సంబంధము గలవారుగ నున్నారాయని అధ్యక్షుడు అడిగెను.

సాక్షి:— ఉన్నారు.

ప్రశ్న:— భారతదేశమునందలి రైతు ముందు బాగ్రత్తపె హించువాడును, చాడస్తుడునా?

సాక్షి:— చాడస్తుని నేను తెలంపను. భూస్వాములు క్రొత్త పద్ధతుల అవలంబింప ఇష్టము జూపుచున్నారు. వాటి నష్టము పెహించ సంధేహించుచున్నారు. నూతనపద్ధతులవలన లాభమువచ్చునని తోచినయెడ వారు తప్పక ఆపద్ధతుల అలంబించెదరు. నూతనవిధానముల రైతుకు కిచ్చునపుడు నష్టమురాదని డిపార్టుమెంటు జేయుచున్నది.

ప్రశ్న:— పెద్దపెద్ద భూస్వాములు వ్యవసాయాభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నారా?

సాక్షి:— లేదు. మధ్యరాష్ట్రముందు చిన్నచిన్న భూస్వాములే మాకు మంచిసాహాయ్యము చేయుచున్నారు. మధ్యతరగతియందుగల భూస్వామి వ్యవసాయపరిశ్రమ కింగాండునందు తల్లి వేరు. హిందూదేశము దిందులకు విరుద్ధముగ నున్నది. రైతువారి విధానముకింద గవర్నమెంటు ప్రతినిధియగు గ్రామమునబు ఆధిపత్యముక్రింద మాలాబారి విధానమందు కంటే వ్యవసాయము అభివృద్ధిగ నున్నది.

అట్టి శాఖోద్యోగులు వ్యవసాయాభివృద్ధికి చేయూత నొకరుచున్నారాయని అధ్యక్షుడు అడిగెను.

పశువైద్యులు, పరిశోధకులతో ద్వాటు అంత అటవీ శాఖోద్యోగులతో ద్వాటు ప్రాముఖ్యముగాదని సాక్షి విచించెను. కాని సాధ్యమైనప్పుడెల్ల వారు సాహాయ్యము చేయుచున్నారనియు, తెలుగుకు వారుండుట లేదనియు క్లూప్రసాద్ గారు చెప్పిరి.

గ్రామములందు బహువిస్తారముగ జనులు విద్యావిహీనులుగాన కరపత్రిముల దించి పెట్టుటచే రైతులు వ్యవసాయపద్ధతులగురించి విశేషము శ్రద్ధదీసికొనదరను అంశముగురించి సువ్యక్తముగ దెలుపవలసినదని అధ్యక్షుడు గొరెను.

బడింటులుగాని లేక గ్రామమును జనువులొక మరియొకరుగాని రైతులకు కరపత్రిములు జదివి విరిపించి బోధజేపెదరని సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

రైతుల నభివృద్ధిమార్గముల బట్టించుటకు సినిమాలు ప్రయోజనము

వ్యవసాయమందు అభివృద్ధికరమును నూతన మార్గముల దొక్కుటకు సినిమాలు రైతులకెంతయేని ప్రోత్సాహమును గలుగజేయునని అధ్యక్షుడు సూచించెను. ఫోటోగ్రాఫులుగాని, సినిమా ఫీల్ములుగాని రైతు తెన్నుడును జూడనందున వారలనవి ఆకర్షింపజాలని యెవరో సూచించిరి.

సాక్షి:— సినిమాయందు ప్రదర్శింపబడుదానిని గురించి రైతులకు తెలియవలయును.

అధ్యక్షుడు:— విషయము ముందుగ రైతునకు గ్రామ్యము గావలయునని నేజను దలంచినది.

ప్రశ్న:— సినిమాలవలన మహాప్రచారము జేయుటకు సాధ్యమైనయెడ, దానిని యేల ఉపయోగించి చూడరాదు?

అధ్యక్షుడు:— మీద యిందుకొరకు యేదియైన విధానము తయారుజేసితిరా?

సాక్షి:— లేదు.

ఏ రాష్ట్రమువారల ఆరాష్ట్రముందే ఉద్యోగులు నియమింపవలయునని సాక్షి ద్వేస విషయమును గురించి మాట్లాడి, తన్మూలమున శాఖయందు సామర్థ్యవంతులగు ఉద్యోగులు లభించుటకు ప్రతిబంధముగ నుండునని అధ్యక్షుడు చెప్పెను. ఇది వరలో యింపీయలు పర్యవద్యోగులు చేసినపనులు తక్కువ ఆర్థికతగల రాష్ట్రీయ పర్యవద్యోగులకు యివ్వబడలేదు. ఎన్నికలు విలగించియుగ జేసినగాని వ్యవసాయపు పర్యవసాదము తెగిపోవును.

ప్రశ్న:— వ్యవసాయశాఖ మరింత కట్టుదిట్టముగ నుండవలయునని సూచించుచు, శాఖాసభ్యుడు పరిపాలించుచున్న యితరవిషయములు కొంతవరకు తీసివేయవలయుననియు, అట్లుజేసినయెడ ఏ వ్యవసాయ శాఖయెడ సభ్యుడు హెచ్చుతగ్గదీసికొనుట కవకాశము గలదనియు మీరు జెప్పుచున్నారు.

సాక్షి:— అవును. వ్యవసాయాభివృద్ధిగావించువారు దలంచినయెడ, యితర విషయములకూడ పరిపాలించవలసినయన్న గౌరవనీయ సభ్యుడు తగినంతశ్రద్ధ వ్యవసాయ పరిపాలనముపై జూప జాలడుగాన ఆయనకు అగినంత అవకాశము వ్యవసాయ శాఖ సమస్యలయొచ్చించుటకు అవకాశమును సాహుకాశమును యివ్వవలయును. మరియొక సభ్యుడు యీ శాఖను జూడవలయునలేదా వ్యవసాయ శాఖాసభ్యుడు ప్రకృతిమందు పరిపాలించుచున్న కొన్ని శాఖలు మరియొకరు జూడవలయును.

అ. ప్రె.

“అనాదినుండియు గల గ్రామ పంచాయతీల పునరుద్ధరింప వలయును”

డాక్టరు క్లూప్రసాద్ సాక్ష్యము

లిస్ట్ లిల్ గో కమిషను నిర్మాణాధికారి

సిద్ధా, అక్టోబరు 18:—ఒక గంట వేళ ఏ కాంతముగ సభ్యులు ముచ్చటించుకొనిన వీరవ భారత ప్రభుత్వపు వ్యవసాయ పరిశోధనాని డాక్టరు క్లూప్రసాద్ గారిని శేష మరీకొంటేపు రాయలు వ్యవసాయ కమిషను విచారించెను.

భారతదేశమందలికంట భూములు క్రమముగ పంటను పండుటయందు ఊహించుచున్నవా యని కమిషనుఅధ్యక్షుడు కెన్వేన్ గోన ప్రభువు సాక్షిని అడిగెను. పంట ఊహించుటలే దని క్లూప్రసాద్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఇంగ్లాండునందువలె విత్తనముల విక్రయించు వర్తకులు గల రాయని తరువాత సాక్షిని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

విత్తనముల నమ్మువారు మంచిరకము విత్తనము లమ్మువలయునని భారత దేశమందు శ్రద్ధ దీసికొనరు. మంచి విత్తనము లమ్ముటకు ప్రోత్సాహము గల్గించుట బాగుగనుండును. వ్యవసాయ పాఠశాలలనుండి పంపబడు విద్యార్థులు అట్టి వ్యాపారము ను జేయవచ్చునని తలంపవచ్చును.

పంటలను పర్యవేక్షించుట పాడుజేయుట మరించి శ్రవసా య పు జోర్డ్స్ విచారించుచున్నదనియు, జోర్డ్స్ జే సిన సి పార్సు ల విషయ మై దొరతనము విచారించుచున్నదనియు సాక్షిని అడిగెను. అడవిపండులు ముఖ్యగ పంటలను ధ్వంసము జేయుచున్నవి. పెక్కుపండులు విస్తారముగ జంపబడినను జంపబడిన జంతువులకంటె విస్తారసంఖ్య పుట్టుచున్నవి. అడవిపండుల విస్తారముగ మారణముజేయవలయునని జోర్డ్స్ తీర్మానించెను.

అధ్యక్షుడు:—అడవిపంది బీజములను పుగము. తీర్మానము గావించుటచే అడవిపండులు చచ్చిపోవు తీవ్రముగ కట్టుదిట్టములు గావించిన గాని వానిని జంతువులు నుసాధ్యముగాదు (నవ్వులు)

అజ్ఞానముచేతనా లేక దారిద్ర్యముచేతనా రైతులు యే ఊట పైకపంట మార్కెట్ పుట్టుటకు గారణము? అని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

భారతదేశమందలి రైతులు అజ్ఞానముగారనియు, యేటేట పండించు పైకపంట మార్కెట్ పుట్టుటకు తనూలమున ఫలితము తగినంత రాదని వారు వెరచుచున్నారనియు, రైతులవీరకము యావిధానము (రాజీవన్ ఆఫ్ క్రాఫ్ట్) అనుబంధించుటకు ప్రతిబంధకముగ గలదనియు యిండియా నోరతనముయొక్క వ్యవసాయపరిశోధనా ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

రైతులకు ఉపవృత్తి గలిగించుట

రైతులకు ఉపవృత్తి గలిగించుటకు మెట్టవ్యవసాయముగూడ నుండవలయునని సాక్షి దాఖలుజేసిన మెమోరాండమునగలదు. మెసంటలుగూడ వారు పండించినయెడ రైతులకు చేతినిండ పని గలుగునాయని సాక్షిని దెలుప అధ్యక్షుడు గోరెను.

మెట్టవ్యవసాయము జేయుటకు తగినపనిముట్లు ప్రకృతమందు తేకపోవుట కష్టకరముగ నున్నదని సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

రైతు లేకారణముచే మంచి నాగళ్ల నుపయోగింపరు అని అధ్యక్షుడు అడిగెను.

మంచి నాగళ్ల పామ్మగరలు కొంతవరకును, అనాగళ్ల భారతదేశ పరిశీలకుల కనుపయోగకర మగుట కొంతవరకును గారణము గాన రైతులు అనాగళ్ల వాడుటలేదు అని సాక్షి తెల్పెను.

అధ్యక్షుడు:—ఎన్నరెవను యీలాపమును బరిష్కరింప నేల బూసరాదు?

సాక్షి:—ఇంతవరకును ఒక బొంబాయి ఫర్ము ఒక లక్ష నాగళ్ల తయారు జేసినది. ఇంకను తయారు జేసినయెడ పరకు విడుదలయ్యెటట్లుగ ధైర్యము లేకుండుటచే మరెవ్వరును దయారుజేయుటలేదు. వ్యవసాయపుపనిముట్లపై మోతకేపు తగ్గించినయెడ కొంతవరకును ధరవనిపై శ్రద్ధవచ్చును.

పశువులనమన్యప్రాముఖ్యత

పశువుల సమస్య ప్రాముఖ్యతను గుర్తించినయెడ, ప్రకృతి శ్రేష్టత సంతృప్తికరముగ నున్నవాయని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

పశువుల సమస్యయొక్క ప్రాముఖ్యతను తాను గుర్తించెననియు, సిఫార్సుల అనునందు పట్టుటకు ధనాభావమే గారణమనియు క్లూప్రసాద్ గారు తెల్పిరి. ప్రతిరాష్ట్రమునందుని పశువులకు పశుశాస్త్రజ్ఞులు నియమింపబడలేదని సాక్షి తెల్పెను.

ప్రశ్న:—రోగముచే పశువులు జచ్చిపోవుట తగ్గినయెడ పశువులసమస్య అనుకూలముగ నుండుటకు దారిజూపునా?

ప్రత్యుత్తరము:—అంత అనుకూలముగ నుండజాలదు. పశువులకు యీనామ్యలేమనుజేసి, దోమ్యిరాకుండ జేయవచ్చును.

ప్రశ్న:—ఇనామ్యలేమనుజేయుట చాలునా?

ఉ:—తగినంతమంది సిబ్బంది మాకులేదు.

ప్ర:—మందనంతకు యీరోగము నాశనము జేయవచ్చునను ఖి. పశుశాతని బాగుజేయుటకు ధనము వెచ్చించుటకు రైతుల ప్రోత్సాహపర్చదా?

ఉ:—పశువుల నీరోగముపాలుగాకుండ జేయుటకు సాధ్యముగాదు.

రైతులకు పరిశ్రమ సాపించుట

పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రముందు గలిగిన అనుభవమును బట్టి జాడ రైతులు పండ్లు పండించుట లాభకరముగ నుండుననియు, పండ్లుపండించుట ఉపపరిశ్రమగ నుండవచ్చునని సాక్షి నూచించెను.

ఉత్పత్తిదారుడు ప్రపంచమందలి వస్తువులలో వానికి రావలసిన భాగమును అనుభవించుచున్నాడాయని అధ్యక్షుడడుగ, చిన్న వ్యవసాయము జేయుచున్నారనియు, ముడిపదార్థముల ఉత్పత్తిజేయు రైతులు కూటముగ గూడలేదనియు (కంట్రైను) చాచకకమును, ధనప్రభావమును, నిర్మాణ శాస్త్రమును జూపు వర్తకులతో లాభకరముగ రైతులు జేరముజేయజాలరనియు సాక్షి వచించెను.

అధ్యక్షుడు:—చిన్నవ్యవసాయదారులు గూడ గలవనిది పెద్దపెద్దవ్యవసాయదారులు ఏకముగగూడి ఒకకట్టుగ నిల్వబడినయెడ లాభములేదని మీరు తలంచుచున్నారా? చిన్న వ్యవసాయదారులనుబట్టి బహుధర యుండవని మితిపాటుచునా?

ఉ:—ప్రతివిషయమై దొరతనము వీరారునందు స్థాపించినరీతిని దొరతనము మార్చెట్టుల స్థాపింపవచ్చును.

అధ్యక్షుడు:—ఉత్పత్తిదారుడు పండించిన పరకునకు సరియగుక్రయము రాకపోవుటచే పల్లెటూళ్లనుండి ప్రజలు పట్టణములకునటకు గారణమని మీరు చలంచుచున్నారా?

ఉ:—పట్టణములకు పల్లెటూరి జనము విశేషముగ బోవుచున్నారని శేషు తలంపజాలను. వ్యవసాయము యెడ ఆశిరుదలేని విద్యార్థులకు మాత్రమే పట్టణముల కేరుచున్నారు. ఆర్థిక కారణములచే గాదని నాఅభిప్రాయము.

సంస్కరణములు: వ్యవసాయము

సంస్కరణముల వలన వ్యవసాయ విషయములందు శ్రద్ధపెచ్చినదా యని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను.

తేదు. గత నాల్గయ్యు గ్రామముల నుండి వ్యవసాయ పరిశ్రమ యెడ శ్రద్ధ పెచ్చినవనీ క్లూప్రసాద్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

అధ్యక్షుడు:—ఈమార్పు గలిగినదని తెల్పి మీరు కమిషనును గొనియాడుచున్నారా (నవ్వులు)

సాక్షి:—ఈమధ్య గలిగిన శ్రద్ధకు రాజప్రతినిధికి వ్యవసాయమందు గల ఆభిరుచియు గూడ కారణమే. వ్యవసాయ దారుల యొక్క వాస్తవముగ ప్రతినిధులు కాననసభలందు లేక పోవుటవ్యవసాయమందు శ్రద్ధలేకపోవుటకు గారణము.

గ్రామములందు నివసించువారి యోగక్షేమముల నరయుటకు గ్రామపంచాయతీల బిల్లువంతముగ జేయవలయునని సాక్షి అధ్యక్షునితో బల్పెను. గ్రామపంచాయతీల పునరుద్ధరించుటకు యత్నించుట బహు యుక్తముగ నుండునని సాక్షి నుడివెను.

పంటపొచ్చు: జనాభా పెరుగుట

పంట పొచ్చుట కనుసరణముగ ప్రజాసంఖ్య గూడ నరిగెనని తెల్పెను జూపుచున్నవి. అని అధ్యక్షుడు నడివెను జనాభా పెరుగుటచే తీవ్రవ్యయ ప్రమాణము తగ్గెనని సాక్షి తెల్పెను. ఇందులకు ముందు సంతాన నిరోధమే. కేంద్ర ప్రభుత్వము క్రింద ప్రత్యక్షముగ గలచిన్న పరిపాలనములు రాష్ట్రీయ దొరతనములకంటె వ్యవసాయ మండల వెనుకబడి యున్నవని అధ్యక్షుడు అడిగెను.

రాజకీయ శాఖద్వారా వారు పని జేయవలసి యున్నదనియు తగినంతధనము గూడ లేదనియు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఇతర దేశములందు గాంధీవడిన వ్యవసాయ శాస్త్ర పరిశోధనములు తెలిసికొనుటకాదేశమందు ప్రకటించబడు ప్రకములను ప్రకటనలను దొరతనము గొనుచున్నది.

వ్యవసాయ ఆర్థిక శాఖ ఒకటి పూసాయందు స్థాపింప అవశ్యకమని అట్టిశాఖ లేనియెడ వ్యవసాయముందు సంపూర్ణముగ అభివృద్ధి గలగజాలనియు అధ్యక్షుడు బల్పెను.

ఈవిషయము రాష్ట్రముల ధర్యకుని సాక్షి తెల్పెను.

పరిశ్రమలే జన సంకీర్ణముగ నున్న ప్రాంతములందు ప్రజలకు పని గలుగజేయుటకు పల్లెటూరు ప్రాంతములందు ఫేర్టీల స్థాపింపవలయుననియు తయ్యాలమున పనిలేని వారలకు పని దొరకుననియు అధ్యక్షుడు నూచించెను.

సాక్షి అధ్యక్షుని అభిప్రాయముతో ఏకీభవించి, యిది వరకే అట్టి ఫేర్టీలను పల్లెటూరులందు విస్తారముగ స్థాపింపబడెనని తెల్పెను. నీటినుండి విద్యుచ్ఛక్తి నిదీసి చాకగ పవనయంత్రములకు సరఫరా జేయుటకు గల అవకాశము గలదియింకను పరిశోధనములు జేయవలయునని అధ్యక్షుడు తెల్పి దదభిప్రాయముతో గూడ సాక్షి యేకీభవించెను.

వలహాసంఘము నియమింపవలెనని గోరుట

వ్యవసాయపు బోర్డునకు సలహాసంఘము నియమించినయెడ నాయుక్తముగ వ్యవహారములు నడపుటకు గల లోపము సవరింపబడుననియు అట్లు నియమించినయెడ కేంద్ర ప్రతి కమిటీ వలె వ్యవసాయశాఖ లాల్సాకు ముఖ్యముగ పాగాకు పంచదార గోధుమలు మొదలగు పంటల సమస్యల గురించి జయప్రసముగ బరిష్కరింప సాధ్యమునని సాక్షి హెచ్చరికగా రికీ పమాధాన మిచ్చెను. ఈసంఘములు ప్రతి కమిషనువలె జయప్రసముగ సమస్యల బరిష్కరింపగలవు. అందుకొరకు యిండియా ప్రభుత్వము ధనము వెచ్చింపవలసి యున్నది. కేంద్ర ప్రతి కమిటీ నియామకమున ప్రజాయత్త శాఖల కార్యరంగమునకు యిబ్బంది యెట్లు లేకుండ యుండెనో యీకమిటీ వలన అట్లే తగాదాలు రావు.

పూసాయందు చెయబడిన వారి శోధనల ఫలితము యెట్లు ల రైతులకు తెలియుచున్నదని ప్రశ్నింప, విత్తనములు పరిశోధనలయెటకు దొరతనము స్థాపించినకేరీలకు, మహాకారశాఖ ప్రధానస్థానములకు బంపబడుచున్నవినియు, యిందుమాలమునను, పెద్దపెద్ద భూస్వాముల మూలమునకు చిన్నచిన్న రైతుల కందజేయబడుచున్నవని సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

వ్యవసాయపాఠశాలలు, కళాశాలలు విస్తారముగ బాలరకు వ్యవసాయశాస్త్రము బోధించి పంపియెడ వారలకు తగిన అవకాశములు గలవాయని డాక్టరు హెచ్చరికగా, భూస్వామి లట్టివారికి ఉద్యోగముల నిచ్చెనరని డా|| క్లూప్రసాద్ గారు సమాధానమిచ్చెను.

పూసాయందు వ్యవసాయశాస్త్ర సంబంధముగ పరిశోధనల జరుపుచుండ, వ్యవసాయ ఆర్థికముగురించి అంతగా అచ్చుట గుర్తించుటలేదనియు, అన్నిటికంటె ముఖ్యముగ వ్యవసాయ ఆర్థికమును గుర్తించవలయున్నదనియు డా|| హెచ్చరికగా నుడివెను.

రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు వ్యవసాయ విద్యలందు శ్రద్ధదీసికొనుచుండ నిండియా ప్రభుత్వము పరిశోధనల గావించుచు తద్ర్యయమును శాస్త్రముగ భరించుటకు సాక్షి స్కీమును వేయుచున్నారాయని సర్ థామసు మిడిట్టెను ప్రశ్నించెను.

రాష్ట్రములుగూడ పరిశోధనముల జరుపునని సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. వారు జేసిన పరిశోధనములలోటు కేంద్ర సంస్థ పూర్తిజేయును. దేశమందు నానాభాగములందును యిండియా ప్రభుత్వమునకు స్నేహములుండును. ఆ స్నేహములకు సంబంధించిన పంటల గురించి పరిశోధనములు జరుపుచుండును. ఏ పరిశోధనమైనను చక్కగ నడపగల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు యిండియాదొరతనము ధనపహాయ్యము నిచ్చుచుండును

శాఖయందు బనిజేయుటకు సిబ్బందిని నియమించుట కధికారము గలిగి, ధనమును వెచ్చించుటకు పెత్తనము గలిగి వ్యవసాయపు రివిన్యూబోర్డు యుండవలయునని సర్ గంగారామ్ గారు తెల్పిరి. కేంద్ర పరిశోధన సంస్థ హెచ్చించుటకు సంపత్కరమునకు కోటి రూపాయలు కేంద్ర ప్రభుత్వ మొనరింపవలయుననియు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములుగూడ పరిశోధనము జేసి పుస్తకముల ప్రకటించుట లాభకరముగ నుండుననియు ఉభయ ప్రభుత్వములు గలసి విచారించిపరిశోధనములుజేయుటకుగిరి ఉపయోగ కరములగు నుండుననియు సర్ గంగారామ్ గారు తెల్పిరి.

కొన్ని ప్రాంతములందు వాడుకలోగల నీలివాక్యముల బలవంత గురించి సాక్షి గంగారామ్ గారిలో సాక్షి వీక్షింపవలెను. ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ గ్రంథములందు దివి కేర్పరచిన ఆవశ్యకత లేదని నుడివెను. ఇతరది సంవత్సరములనుండి సహకార సంఘములు కృషి కేయమునువరియు, సహకార సంఘముల బాంకల కంటే సౌకర్యములు మెండుగను చిత్తులు స్వయముగను నెట్లుగాన నూటికి 90 వంతులు గ్రామముందలి సహకార గ్రామములకు అప్పు విచ్చుచున్నారనియు దేశీయవిధానములను పరిపరచుబాధ్యంతులకు ప్రాత్యహముజేయవలయునని గంగారామ్ గారికి ను. సాక్షి గంగారామ్ గారి అభిప్రాయముతో యే కీర్తింపవలెను.

తెంగాల వీధులందు జనాభా విక్రీల వివరముగనున్న గ్రామము, తన్మూలమున వ్యవసాయము దొరకుటయేకపుగ నున్నదనియు సాక్షి వక్కాని వ్యవసాయము జేయు భూమిని బంధించుములగ సోదరులు బంధుకొనుట లాభకరముగ మాన్పించుచు దానియు సాక్షి తెల్పెను. ఉపపరిశ్రమగాని వృత్తిగాని గ్రామములకు ఉండువలయుగాని వాటాబాగా భూమిని విభజనము జేయకుండ జేయుటవలన లాభములేక అని సాక్షి వదించెను. దేశీయతయు సర్వీకేయములకు సాక్షి గుముఖత జూపెను. కాని యిది యిప్పుడంత ముఖ్యమైనది గాదనియు, తగినంత నిబ్బడి ధనము కేయవరకు అప్రత్యయమును సాక్షి చెప్పెను.

సహకార కర్షణి గొట్టులు ద్వారానూరుల క్రవ్యంతుల లాభకరమనియు, కాని నిర్బంధముజేసి రైతులచే క్రవ్యంతుల దాని సాక్షి వివరించెను. ఇట్టి సమస్య సహసంఘము విచారించి బహిష్కరింపవలయును.

ఎముకల ఎగురు తివై పన్ను విధింపవలయుననెను. విదేశముల బదులుగా చాన్ యుగ వంట చెజుకొరకు, నీచే పంటలకు నష్టము గలుగునట్టి చెట్టులు పొలములందు పెంచవలయునని గంగారామ్ గారు చెప్పిరి. విత్తములు భూమియందు తగిన కీర్తిని పుతము నిచ్చుటకు గోరెననియు, భూమి విత్తములకు బనికొనవలయు జేయవలయునని తాను వ్రాసిన ఒక పుస్తకమును సాక్షి చదివెనా యిది సర్ గంగారామ్ గారు సాక్షికి లభించిరి.

సాక్షి:— అప్పుడప్పుడు ప్రచారమున చెబ్రాలు పడినదిగాని వ్యవసాయ శాస్త్రము దెలిసినవానిచే వ్రాయబడలేదు. (నవ్వులు) ఇక దియెను ఎకరములకుంటే అధికము భూమిగల వారు పాతికవంతు భూమి బీడుగానుండ చచ్చుము గావింపవలయునని సర్ గంగారామ్ నూచించెను. సాక్షి యిందుల కంగీకరింపలేదు. ఏలన తగినరీతిని యిందులమున కైతునకు లాభము రాదు. బీడుగానుంచిన ప్రాంతముల గోధుములు పండించిన గొడుగ గడ్డికంటే గోధుము పంటవలన పశువుల కధికముగ కనవు దొరకగలదు. కొన్ని పరతులపై కాల్యగట్టులపై గడ్డి పశువులు పెండుటకు సౌకర్యములు జేయుటకు సాక్షి అంగీకరించెను.

తక్కువ జీవిత ప్రమాణమునకు సర్వసాధారణముగ గ్రామముల సంకల్పములకు నున్నారని, ధనికులు గ్రామములందు నివసించుటచే గ్రామముల జీవిత ప్రమాణము హెచ్చుగాబడుననియు దాక్టరు క్షాప్రముగారు సర్ గంగారామ్ గారిలో చెప్పిరి.

సర్ హెన్రీ లారెన్సు గారు ప్రశ్నింపగా సాక్షి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యీ మధ్యసంవత్సరములలో ప్రతినంవత్సరమున కేంద్ర ప్రభుత్వము 5 నుండి 10 లక్షలవరకును ఇంపీరియల్ కాఫీకి చొప్పున డెనరియు వారుని క్షరింపకుండ అటంకము గల్గుజేయబడెననియు జెప్పిరి రాష్ట్రముల బడ్జెటులను జేర్చినయెడల భారత కేసుంతులకు వ్యవసాయమునకు 82 లక్షలు ఖర్చుపెట్టామంటె.

సర్ హెన్రీ:— నెమ్మది నెమ్మదిగ ఒకకోటికి చేరని రెనరియు మీరుకోరినది? రాష్ట్రముల గూడ ఈవిధముగ పైకి వివరించినదేనా?

సాక్షి:— అట్లుగాదు. పరిశోధనకార్యములకు రాష్ట్రములకు గ్రాంటులు చెప్పెను.

ప్ర:— అట్లే నివ్వడున్న దానికన్న కనిని కేంద్రీకృతము జేయగోరెదరా?

సాక్షి:— అవును.

ప్ర:— అయ్యది రాష్ట్రములు స్వాతంత్ర్యమును గాంచు పరివర్తనమున కడుతుంటా?

సాక్షి:— ఇందు ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమునందు మార్పు విషయము జేర ననుకొనను.

ప్ర:— దీవొల్యూషను నిబంధనల ప్రకారము పరిశోధనకార్యము రాష్ట్రీయ కాఫీగ నుంచబడినది.

ప్ర:— కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు గూడ మేము పరిశోధనకార్యముల జేసెనము. ఇంద గట్టిగ భేష మేమియు దియుటలేదు.

ప్ర:— ఈవిషయమై యేనుంట్రితో నైన చర్చించితా?

సాక్షి:— నేను కొంతరు వ్యవసాయ శాఖాధికారులతో చూట్టాకొనితిని. వారు సాక్షిములో కష్టములున్నట్లుల కేయము జెప్పలేదు. నేను ఒక మంత్రితో గూడ నిష్టగోష్ఠిగ చూట్టాకొనితిని.

సహకారముతో కలిసి పనిజేయుటలు గానటుల నుదాహరణ దెల్పెదరా యని యడుగగా, సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రములలోని వ్యవసాయ శాఖలు పనిజేయు విషయమై యెట్టి బాధ్యత లేదని చెప్పిరి. ముత్తేశ్వరం విద్యాలయమున ప్రజలయొక్క తెల్పులును గూర్చి విచారించు విషయమున నిజముగ తగాదా యుండెను. అట్టివానిని సీ రాష్ట్రమును ప్రోత్సహము జేయుటలేదు. ప్రస్తుతము రాష్ట్రములలో నేమి జరుగుచున్నదో వారికి దెలియదు. ఇందులకు కారణమేమని యడుగగా సాక్షి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, రాష్ట్రీయోద్యోగులు బాయింటు కాన్ఫరెన్సుల బోధనమును ప్రయాణపు ఖర్చులీయరనియు, మరొకటి వారు ఇంపీరియలు ఆఫీసర్లకు రాష్ట్రములు ప్రమాణముఖ్యుల నెక్కడ చెల్లింపవలెనో యను భయముచే పిలుచుటలేదనియు సాక్షి చెప్పెను.

సర్ హెన్రీ లారెన్సు:— ఇట్టి అల్పనానశస్యము బొంబాయి ప్రభుత్వమునకు లేదని నేను దలంచెదను.

సాక్షి తా నొకసారి కేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క ఖర్చులమీద పూనాకు బోవుచు వ్యవసాయపు డైరెక్టరుకు త్రావాలి నచ్చి కలిగొని యేదైన విషయములున్న చచ్చింపగోరగా అట్టి చర్చ కనపరములేదని ప్రత్యుత్తరము వచ్చెనని చెప్పిరి. (నవ్వు) నీనిని బట్టి మాత్ర రాష్ట్రములందు ఇంపీరియలు సర్వీసు ఆఫీసరుల అక్కరలేదని స్పష్టమగుచున్నది.

రాష్ట్రీయోద్యోగులే పూనాకు బోయి యెందుకు చూడలేదని యడుగగా, అదట రాష్ట్రములందుంచి అభివృద్ధిగానించలేదని సాక్షి చెప్పెను. రెండవ విషయ మేమనగా ఆఫీసర్లు రాష్ట్రములందున్నంతకాలము దామాషా బట్టి పన్నుల మీద చాలించుకొనవచ్చును. కేంద్ర ప్రభుత్వము క్రిందికి వచ్చిన అటులగాదు పూనాకు బంటరిగ నూడకుండును. పూనాకు మంచి ఉద్యోగులు గావలెనన్న అవతి సర్వీసు పరిధికి లభిస్తాగావలెను.

అంతట సర్ హెన్రీ లారెన్సు, పంచదార తినుమతినలన యీ దేశములో చెరుకు పంటకు నష్టము గల్గుచున్నదానిని యడుగగా గడ్డనుగారు ప్రస్తుతమున్న హెచ్చుకట్టము పశ్చిమావని తలంచెరి. ఇండియాలో తయారగు ఫ్యాక్టరీ చక్కెర ఖర్చుయ్యే దానిలో నూటికి 8 వ వంతు మాత్ర ముండును.

పర్రాకిమిడి రాజా గారెగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి పూనాలో సరిపంట పండదుగావున ఆ విషయమై పరిశీలించేయలేదని చెప్పిరి పశుప్రవర్ధనముగూర్చి చెప్పుచు సాక్షి యెక్కువపాటు గావలసిన పట్టాములలో దేనినిబట్టిన దానితో దాటించుట తగుననియు, గ్రామములందు వీర్చి మంచి వాటిచే దాటించు రనియు జెప్పిరి. విజాతీయపు దాటించుచేత నే రోగము లెక్కువగుట నిజమేగాని అటువంటి దొక్కసారికే జరుగవలెననియు రోగము రాకుండ బీకాలు జేయవచ్చుననియు చెప్పిరి. భారత దేశపు పశువులను బ్రిటిషు పశువులచే దాటించుట జనుప్రదముగ నుండెను.

సర్ జేమ్సు మాకెన్నా గారు పూనానుండి సలహాలను తమకు దీక్షింతుట రేలనియు యిదివరకు కన్న రాష్ట్రీయ కాఫీలు బాగా మంచి పనివారలచే నింపబడుటచేత సహాయ మక్కరలేకపోయెనాయని అడిగిరి.

సాక్షి అంతేనని పూనాలో ఉన్నత అత్యంత నిపుణులు గలరని అంగీకరించిరి. పూనాయందు భారతీయుల నెక్కువ జేయగోరుట తప్ప. ప్రదేశములకు భూగోళమును బట్టిగాక పంటలను బట్టి విభజింపవలెననియు అందువలన ఒక్కొక్కచోట నొక పంటను ప్రత్యేకముగ పండింపవలెనని సర్ జేమ్సు నూచించిరి. ఇయ్యది యుక్తమనియు మధ్యరాష్ట్రములలో అట్లేజరు గుచున్నదనియు గడ్డనుగారు చెప్పిరి. అంతట సర్ జేమ్సు రాష్ట్రీయ కళాశాలలందు వ్యవసాయాధికమును పొలముల లెక్క తయారుచేయుటకు నేర్పవలెనని నూచించిరి. సాక్షి అందుల కొప్పుకొని మరియొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బాగా పనిచేయుచున్న కాలనుకమిదని తలక్రిందుజేసి దానిని యిక ముందు బెట్టునున్న వ్యవసాయ సంఘము క్రిందికి దెచ్చుట యిష్టము లేదని చెప్పిరి.

పూనా, బ్రిటిషు దేశములో వానియంత ఉచ్చస్థితిలో నున్న నిగ్గడు గారు ప్రాధేసరు గంగూలీగారికి జెప్పిరి. పూనాలో నున్న ఆఫీసర్లు ఇంగ్లండులో పనిచేయుచున్న వారికన్నయెక్కువ జీతముల బొందుచున్నమాట నిజమే. కాని వీరు యిబ్బడి జీతములిచ్చినగాని బెట్టికొరారు. ప్రాధేసరు గారు పూనా, రాష్ట్రములకన్న యెక్కువజీతము చేయుచున్నదని యడుగగా, తెల్పుకొనగోధన, పురుగుబడులు, క్రిమికోగములు రాష్ట్రములందు ఆలోచింపబడవలెనని చెప్పిరి. (ఫ్రెంచి స్కాటిషు వ్యవసాయ విద్యాలయములకు సహకారముగలుగుట సాధ్యమైనపుడు భారతదేశములో రాష్ట్రములకు రాష్ట్రమునకు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును అట్టిదేల కదురదని ప్రాధేసరు గారిడిగిరి.

సాక్షి:— వ్యవసాయ విషయమున రాష్ట్రము లిప్పుడు భారత ప్రభుత్వముతో సంబంధములేకున్నయల తలంపబడుచున్నది. ఇంతేగాక ప్రయాణపుఖర్చులీయక పోవుటవలన వారు సహకారముగలుగుట సాధ్యమైనది.

రాష్ట్రీయోద్యోగులందరూ సమకూసుటకు ప్రయత్నపు ఖర్చు లిచ్చిన చాలునాయని యడుగ సాక్షి వీలగునని చెప్పెను. ఇంకను అడుగగా రాష్ట్ర గడ్డనుగారు దేశమునందు ప్రభుత్వ పరిశోధనాలయములందు శాస్త్రీయ పరిశోధనకు దగిన వాతావరణము లేదని చెప్పిరి. వ్యవసాయ విద్య ప్రత్యేకముగ అందుకు నిర్మించిన కళాశాలలందు తోలవని సాధ్యమైన చోట్ల నేర్పవలెను గారి పట్టాములందుండు విశ్వవిద్యాలయములలో గాదు. భూస్వాములందు త్యాచుతో పనిజేయు నెడల వ్యవసాయము మంచి వృత్తిగా గలదు. ప్రభుత్వమువారు చేయగల పని జేసిరి. కాని పెద్ద భూస్వాములు తమపనలకు దాము జేయకపోయిరి.

వ్యవసాయ విద్యార్థులు
వ్యవసాయముజేయు విద్యార్థులను వ్యవసాయ కళాశాలలందు జేర్చుకొనగూడదని సాక్షి నూచించెదరాయని కాల్యగ్గు గారిడిగిరి.

సాక్షి:— వారి పట్ల చాలాసంతకరకు మాత్రముకాదు.

కాల్యగ్గుగారు:— విద్యార్థిమయమున గ్రామములకు పక్షపాతిమున్నదంటిరే యీవిద్య ప్రాథమికముందు రాతేక వృత్తి విద్యయెందురా?

సాక్షి:— అది వృత్తివిద్యగాదు.

భూములన్నిటిని ఒక్కటిజేయు విషయమున భూమి ఒక్క మోస్తరుగ నున్నచోట్ల అటుల జేయ వీలగునని ఆయన కాల్యగ్గుగారిలో నేకీభవించెను.

ప్రభుత్వమువారు కట్టలు జేసు కొనుటకును పై మలు ఇంజనీరు నుచితముగ నిర్మింపుటకును త కా వి యు ణముల నీయవలెనన్న ఆర్థమేమని యడుగగా, సాక్షి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారి రిప్పుడుగూడ తకావి ఋముల నిచ్చుచుండెననియు ప్రస్తుతము తకావి ఋములకు కొంత డబ్బు మాత్రమే యుండెననియు జెప్పిరి.

వ్యవసాయపు పనిముట్ల గూర్చి సాక్షి చెప్పుచు భారత పరిస్థితులకు తగునటుల వ్యవసాయపు పనిముట్ల చేయు కంటెనీలకు ప్రభుత్వమువారిని బోసనీయుగోరితి ననియు లేకున్న ఇతర కంటెనీ ఈ మోస్తరుగ తయారుజేసి అసలువానికన్న తక్కువ ధరల కమ్మవచ్చుననియు జెప్పిరి.

పంజాబులో పశుప్రవర్ధనము పశువైద్యుల చేతులలో నున్నదని కాల్యగ్గుగారు జెప్పి దానిని వ్యవసాయ శాఖాధికారి క్రిందికి మార్చవలెనని ఒత్తిడి జేయ నేల యని యడిగిరి. సాక్షి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నందులకు కారణము పంజాబు వ్యవసాయశాఖకు ముందే వెటిరినరీ కాఖ యుండెననియు, అయినను పశువైద్యనిపుణులకన్న వ్యవసాయ శాఖోద్యోగులే పశుప్రవర్ధనవిషయమున బాగా పనిజేయగలరనియు జెప్పిరి. పశుప్రవర్ధన విషయమై యజమానులే యితరులకన్న యెక్కువ శ్రద్ధపహించుటగాన పశుప్రవర్ధక సహకారసంఘము లీపనిని దలపెట్ట నవసరములేదని సాక్షి దలంచెను.

ఈసంఘములు పంజాబులో బాగా పనిజేయుచున్నవని కాల్యగ్గుగారు చెప్పిరి. సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారు ఆ పనిని 10 రెండు తక్కువగాకుండ జేయవలెనని సాక్షి నూచింపగా కాల్యగ్గుగారు చెప్పుచు తాను రిజిస్ట్రారుననియు, యీ ఉద్యోగమునకు వారి ఉత్సాహమును బట్టియు నిజముగాజేయు పనినిబట్టియు నిర్ణయింపవలెనని చెప్పిరి.

డాక్టరు గడ్డను మతియొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కోళ్ళను బెండుట హిందువులకుత భావములకు సరిపడకపోవచ్చుననియు, పండ్లచెట్లను పెండుటకు ప్రయత్నింపవచ్చుననియు జెప్పిరి

వ్యవసాయమున ఆభిలాష గలుగునటుల జేయుటకు సాక్షి యేమి నూచిల చెదరని కాల్యగ్గు గారిడిగిరి. సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఉన్న తోద్యోగులు వ్యవసాయమందభించి గల్గి పెద్దభూస్వాములకు గూడ అట్టిది కలుగజేయవలెనని చెప్పిరి. రాజప్రతినిధి మహారాజులను రాజులను ఇండ్లలో పంటగొడ్డను బెటునటుల జేయవచ్చును. ఆనిధముగ పశువులను పెంచవచ్చును. మంచిగింజలను సిద్ధముజేయవచ్చును. మంచిపనికొట్టు తయారుజేయవచ్చును. ఈ పనులన్నియు వారిని జూచి చిన్నవారు చేయుచుందురు.

(ఆ. ప్రె.)

వీర్యబండ్ ధాతువుష్టికి 2034
గంటలలో యంత నీరైన వీర్యమునైన వజ్రమువలె గట్టి పఱచి మునలీవారికి బలహీనులగుడ సంసారముఖ విచ్చినది. మూత్రములోను కలలోను ఇంద్రియసప్తమగుచున్న తక్షణంబులు పును. నూతనకీర్తి పటుత్వమిచ్చును. 8-10. చిన్నబుడ్డి 1-8-0. అమృతరత్నాకరం 48 బందరుపీధి మద్రాసు

స్వామి సత్యదేవుగారి ఉపన్యాసము

లాల్ బాబు, మాలవ్యాగార్లును విమర్శించుట

పంజాబులో కాంగ్రెసు ప్రచారము

కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రచారము జేయుటకు పంజాబులో పండిత మోతీలాలుగారు విడిచి పెట్టిన పంచార కార్యక్రమము ముగించుటకుగాను స్వామి సత్యదేవుగారు 7-వ తేదీన లాల్ బాబుగారి వద్దకు, అచ్చట మరునాడు ఎన్. సర్వేస్వామిగారి కవితలను అధ్యక్షతన జరిగిన సభయందు ఉపన్యసించిరి. వేలకొలది ప్రజలు సభకు విచ్చేసిరి. అధ్యక్షులు ముందుగా వారి దేశభక్తి త్యాగముగూర్చి తెప్పించు మొదటిసందడియు వారికి రీతినీ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడుచుండిరియు, ఇప్పుడు ఆస్పదముగ నున్నను సైన్యాగారిమాటలవలన దేశభక్తివల్లించియు నేను ప్రచారము జేయవచ్చుననియు వారును ప్రసిద్ధపంజాబీయు లగుటచే వేరుగ వారిగూర్చి యింకా పవనము లేదనియు నుడివెరి.

మండేమాతరపుద్వయము యెరేగ, స్వామివారు ఉపన్యాసము ప్రారంభించిరి. ప్రస్తుత దేశపరిస్థితులను ముఖ్యముగా రాష్ట్ర పరిస్థితులను గూర్చి మాదిరించి పెద్దపెద్ద నాయకులలో విభేదములు కలిగియుండుటను చింతించిరి.

ఈభేదాన్ని ప్రాయముల నట్టి పాటింపక ప్రజలు అర్థంబున నిజముగ దేశవాసత్వమును తొలగింప యిత్తుండు వారికి వోలు జేయవలెనని హెచ్చరించిరి. అవిషయమున సత్యమును పరిశీలించు సభ్యుల కెరుకపరచి వారి బుద్ధివశత నుపయోగించి సరిగ్గా ఓటు జేయమని తెప్పించి తానచ్చటికి విచ్చేరి చెప్పిరి.

హిందూమహాసభలోని అనుభవములు

స్వామివారిట్లు డెవ్రి:- నేను జర్మనీనుండి వచ్చినప్పు డిందుండియు హిందూ సంఘటనముగూర్చి ప్రయత్నించుచున్నాను సంగతి మీకు తెలిసియు యుండును. అహిందూమహాసభ యీ కార్యము సాధించ నుపయుక్తముగ నుండునని అదిని తలం చియుంటిని కాని కలకత్తాసమావేశమునందు నాతలంపు లట్టి భ్రమయని తెలిసెను. పండిత మాలవ్యా పండితదీనదయాలు గూర్చి పక్షమువారు అస్పృశ్యులు వేదముల చదువ అధికారము లేదని తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. నేను మరికొందరు గలనీ ప్రతిపాదన ముగా నుంటిమి కాని మాలవ్యాగారి ప్రోద్బలమువలన తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. 20 వ తేదీన మన నాయకు లిట్టి అభిప్రాయ భేదాధిక తీర్మానమును గావించు దని నే నుహించ బాలకుంటి రి. హిందూసంఘటనమునకు హిందూమహాసభ పనికిరాదని నే నప్పుడే దలంచి యుంటిని. ఈ వర్షమున శిల్పి సభ వలన, పండిత మాలవ్యాగారు హిందూమహాసభను కేలము లేన అభ్యర్థిత్వము బల పరచుకొనుట కుపయోగించుచున్నారని తెలిసెను. పవిత్రముగ హిందూసభను ఎన్నికలబురదలో దింపరాదని నేను విన్నవించుకొంటిని. కాని లాల్ బాబుగారు, మాలవ్యాగారు అట్టి తీర్మానముల నంగీకరింపజేసిరి. కావున కొంచుడు అభ్యర్థులను నిశ్చితి.

జాతీయనిరోధకవిధానము

భారత జాతీయదర్శకులగ లాల్ బాబుపతిరాయగారు ప్రఖ్యాతిగాంచిరి. పండిత మధుసూదన మాలవ్యాగారు ప్రస్తుత హిందూ సంఘోద్యమమునకు పితరులవంటివారు. వీరిరువురు నాయకులు కాంగ్రెసునకు విరుద్ధముగ ఎన్నికలను జరిపింప మాతనపక్షము నేర్పరచిరి. వీరిరువురు రిజిస్టర్డ్ కోసర్విన దేశసేవ కై వారియెడల నాకు సంపూర్ణ గౌరవముగలదు. కాని నాదేశమును వీరిరువురకు నెక్కువగా ప్రేమింతును. కావున వారు ప్రకటించు జాతీయ నిరోధక విధానము వెల్లడికీయుటకై యిటునిలచితిని. లాల్ బాబుగారు తనవిమర్శను కొందరిని కాసనసభల కంపదలచిరి. వారు కాంగ్రెసు విధానము నంగీకరింపరు. అట్టివారిని బలపరచుట జాతీయదర్శములకు విరుద్ధమని నానమ్ముము. పండిత మాలవ్యాగారు కొందరు అధిక రీతలను కాసనసభలలో కేర్పరచిరి. అందు నిమిత్తము హిందూ మహాసభను నిమిత్తముగ నుపయోగించుచున్నారు.

కాంగ్రెసునకు ప్రతిహేతుల ప్రచారము

ఈ నాయకులు హిందూ ధర్మమును గూర్చియు, హిందూవుల నాగరికత గూర్చియు అనేక ఉపన్యాసము లిచ్చుచు హిందూ ఆచరణములగూర్చి పోగుచు ఎన్నికలలో పాల్గొని రాంగ్రెసును అణగద్రొక్క జూచుచున్నారు. మాలవ్యాగారు హిందూమహాసభను కేలము ఎన్నికలకే ఉపయోగించుచున్నారు. హిందూసంఘటనము, హిందూ ధర్మముల కాపాడటము న్నుగు మాటలు విడచిపెట్టిరి. హిందూ నాయకులలో మనస్ఫూర్ణము కలిగినందువలన హిందూ సంఘటనము జరుగునా. చదువుకొనిన మనమే ఐకమత్యముతో ఉండలేక వివిధరాజకీయపక్షములుగ నేర్పడి కొట్లాడుకొనుచుండిన హిందూధర్మమును సంరక్షింపగలమా? కాసనసభలకు బోయినంతమాత్రమున హిందూధర్మము కాపాడగలమని నేను నమ్మును. అట్లే నమ్ముచో కాంగ్రెసునకు ప్రతినిధులచే అవిధముగ ప్రచారముజేసి కాంగ్రెసు ఫర్మానా పొందవలెను.

లజపతిరాయగారి తప్పుడు ప్రచారము

లక్ష్మీ ఉపన్యాసమునందు లాల్ బాబుపతిరాయగారు నేను 7 కోట్ల మహమ్మదీయులను హిందూమతములోనికి మార్చదలచితిని తప్పుజెప్పిరి. నేనెన్నడట్లున లేదు మతస్వాతంత్ర్యముండవలెననియే నామత్యోద్దేశము. మతవిషయమున మూఢసమ్మికులు పట్టుదల కలవారికి ఆధునిక సంఘము నందు తావులేని నాయభిప్రాయము. కావున యీరెండు సంఘముల వేరుగనుంచి దేనిని యది జూచుకొనునట్లు జేయవలెనని నేనువిన్నవించుకొనుచున్నాను. హిందూసంఘటనోద్యమము మన సాహిత్య విజ్ఞానములందలి పరమోత్కృష్టతను తెలియజేయుచు కాంగ్రెసు ప్రజా పాలనాదర్శములందలి సారమును ప్రజలకెరిగించి ద్వరాజ్యమున కసర్దులుగ వారినిజేయ నుద్దేశింపబడినది. లాల్ బాబుపతిరాయగారును కాసనసభలగాంచి భ్రమింపబడిరి. అందుచే వారిరాజకీయదృష్టి పొరగిపోయినది. వానిభవితముగ హిందూసంఘటనోద్యమము అపఖ్యాతి పాలయినది. వారికి కాసనసభలే ధర్మస్వమును కావున గారి రాజకీయచేతలన్నియు ఎన్నికల ననుసరించియున్నవి యత్యద్వేషముల విడచిపెట్టి కాంతముగ జాతీయసమస్యలగూర్చి విచారించుము గాక. మనము స్వాతంత్ర్యమును స్వయముగ కృపి చేసి సంపాదించవలసియున్నది. బానిసలు అతిశయభయముగ మోసగింపబడుచుండు ఆకరములనుండి తప్పించుకొనుట యే మనము నేర్చుకొనవలసియున్నది. ధనము కాసనసభ్యత్వము, బిరుదులు మున్నగువానికి లోబడరాదు. మన నాయకు లొకసారి మౌలికపరమలందు కూలబడి లేచి యింకా రెండుతరములవరకు పోవలసి అడుగున పడవలసిదే. అప్పుడు వేరొక ఉద్యమము ప్రారంభింపవలసియుండును. స్వరాజ్యపక్షము ప్రతిష్టాభవ ననుసరించును. అదియే మన మలంబించవలసి యున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగాడంబరములలోనికి మనల పోద్రోలునాయకులు మనలనుగోతిలో దిండుదురు. కాంగ్రెసునంటియుండి కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే ఓటుజేయవలెను. కాంగ్రెసుయొక్క గౌరవమునకు ముప్పురానన్నది. కాంగ్రెసును కాపాడటము ఓర్వీ కావున యీ యిద్దరి నాయకులకు నేను ప్రతిహేతులుగ జెప్పుచున్నాను. నేను ముఖ్యము పూజింపదు. నా దేశమును విజ్ఞానమును, నా కాంగ్రెసును పూజింతును.

కాకినాడ నబుకోర్టు

S. C 259/1926

వాది:- బప్పు సుబ్బారావు సా. కాకినాడ

&

ప్రతివాది:- చిన్నిరాం దుర్గాదత్తు

సా. రంగూణ్

వాకి ప్రతివాది బ 300 లు అక్రమ ధాన్యం చేరం యిచ్చి రు 80/-లు అక్రమ తీసుకొని ది 6-11-22 నెలల 10 తేదీ గల కంట్రాక్టుకు (నాయించియిచ్చి కంట్రాక్టులోని వాయిదాలోపల సవరు ధాన్యము ప్రతివాది చెలామణీ చేయనందున అక్రమము రు 800/-లు వాది సవరు నెంబరున ప్రతివాదిపయిన దావా తెచ్చినాడు. ప్రతివాది అప్పీయలెన్సుచేయు తేము 25-10-26 తేదీకి నాయదా అయివున్నది.

మకాం కాకినాడ } దువ్వూరి కృష్ణమూర్తి
ది 12-10-25 } వాదిపక్షము.

ఇంగ్లండు-రషియా

సంబంధములందు మార్పులేదు

వర్తకాభివృద్ధి

రగ్జీ ఆప్టో 12:- రషియాపట్ల బ్రిటిషు ప్రభుత్వ వైఖరి యేమియు మారలేదు.

రషియాలో ఎక్కువ మైత్రిగ నుండ గోరదలేక వారు నున కి యు వలసి న యు ణ ము ను గుర్తించవలెను. వర్తకపు బాడంబడికను పూర్తిగ నెరవేర్చు లేనని ఇదివరలో కామన్వెల్థలో ప్రకటించిరి. క్రిటోషు ఆ యనుబంధ ప్రతిహేతులుగ ప్రచారమును సల్పరాదు. విస్తారము గ అత్యుచ రషియాకిచ్చుట కిష్టములేవన్నను గ్రేటుబ్రిటను రషియాలో విస్తారముగ వర్తకము సాగించుచున్నది.

ప్రెంచి చిత్రవస్తు ప్రదర్శన

శాలలో దొంగతనము

సుప్రసిద్ధముగ వజ్రమును దొంగిలించుకపోవుట

నెర్సెయిల్లు, ఆక్టోబరు 12:- 10,000,000 (పాన్జు) కుల విలువగల వజ్రము ను రెండు బాతులను దొంగలు లోబడి ప్రవేశించి ఎత్తుకుబోయిరి. ఇందులో ఒకబాతు కేర్నీక గృహిణ అగ్నిగియా నాయకుడు (విప్లవకారుడు) అబ్దులకాదరుగారిది. కొన్ని మంచుబంగారు ఆభరణములను దొంగిలించుకుబోయెను. బంటరిగ ఒకచోట దొంగలుదిగినప్రదేశముండెను. కండ కముదాటి దొంగలు లోపల ప్రవేశించి యుండును. నజ్రమున్న గది కిటికీని బ్రష్టులగొట్టి తమతో తెచ్చిన నిచ్చినవిదా జ్ఞాపక లోపలప్రవేశించిరి ప్రాతకాలము నాలుగుగంటలు డ్యూ నిజముజరిగెను. అధికారుల చర్య అపుడే ముగిసెనట. సభ్యుగా లంతట మ న గ లు పో కు ం డి కా వ లి క్ష యిలు ప్రపంచములో అందరికిని పోయిన సరకుల వివరముల లక్ష పిరి.

ఇంగ్లండు నౌకానిర్మాణము తగ్గుట

లండన్, ఆక్టో. 12:- బొగ్గసమ్మేచే నౌకానిర్మాణము చాల తగ్గినది. 1909 జూలైనుండి ఇంత తక్కువగా నౌకలెన్నడును నిర్మింపలేదట.

బ్రిటిషువర్తకము

లండన్, ఆక్టోబరు. 12:- నెర్సెయిల్లులో దిగుమతులు 101724841 పౌనులవరకును, ఎగుమతులు, 50580008 పౌనులవరకును జరిగెను. ఆగస్టుకంటె 587, 051, 692259 పౌనులు ఎక్కువ.

NOTICE.

Tenders are invited for the printing and binding works for the year 1927 i e. from 1st. Jan 27 to the 31st Decr' 27. The tenders should be sent to the under signed on or before 25th. Octr. 26 along with a Cash deposit of Rs 200/ in C. notes without which no tender will be considered. As the printed tender forms are out of stock the tenderers are requested to send in their tenders in their own forms giving in detail rates for all Classes of printing and binding work.

Superintendent
General and Public Works Dept.,
LALGUDI.

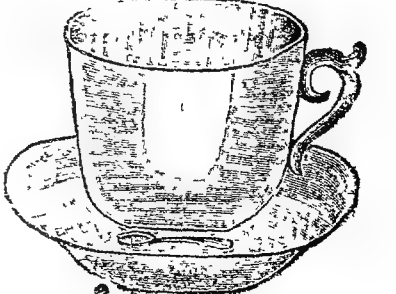
(3)

మాకాతాదారులకు అనేక సదుపాయములుగలవు

మనది సమరంబంగా సేవకుండి, మేలైన కృషిగారగులు, మొదటితరము పట్టెకెంపులు, మచ్చుకెంపులు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడిన కాకినాడలూ, మొదలెయినలూ, ఒడ్డునామలు నంకిలూ, నాగవల్లులూ, మల్లె మొగ్గలూ, జడబిల్లలూ, లోలాలూ, తోడులూ, చంపనరలూ, కెంపుఅడ్డెగలూ, ఉంగరములూ, అంటుపోగులూ, బేసరులూ, బులాకులూ, పట్టుగొలునులూ, చుట్టుగొలునులూ, మిరియాలగొలునులూ, కంచములూ, గిన్నెలూ, ఉద్దరిణ్ణిలూ, పలువిధవేడుక సామానులు యివి, యివి యనలేల ముక్కుబుడక మొదలు చంద్రహారమువరకు అన్నిరకముల సామానులు మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరుచ్చిన వెంటనే తయారుచేసి యిచ్చెదము ఒకసారి మా నమ్మకమును పరీక్షింపుడు.

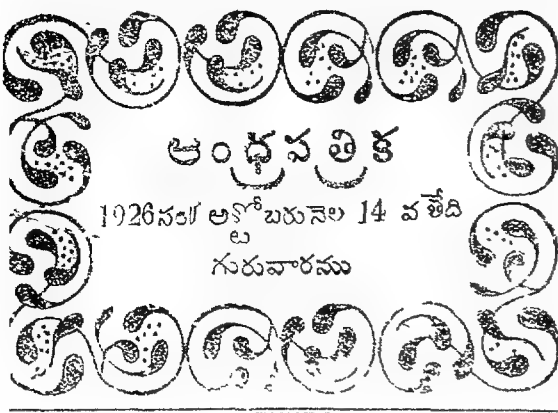
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగల వర్తకులు నెం 25, వైసాబజారులోడ్డుమద్రాసు.

వ క ట న

రేపటిదినిము దసరాపండుగ యగుటచే, ఆంధ్రప్రదేశ్ వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

కాంగ్రెసువత్తము: శాసనసభలు *

శాంతిశాంతి
XXVIII

భారతశాసనసభ : ఆంధ్రకచట్టనిరాకరణము

1924 సంవత్సరమున ఆంధ్రకచట్టమును నిరాకరింపవలయు నని పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు ప్రతిపాదించినపుడు, ఈక్రిందగీర్చిన సందేశమును పాలకుల కొనగిరి.

“సంస్కరణశాసనము మార్పు జేదనంతలక్ష్యముగాని ఇకముందుగాని, నేను పన్ను పాత్రోద్వేషజాలను. ఇందుకు నన్ను ప్రేరేపించు నా ఆత్మగౌరవమును, భగవంతుడిచ్చిన మనఃశక్తియు. మిక్కిలిమున్నుచో, సంస్కరణశాసనము నసలే రద్దుజేయుదు. అందుకు మేము విచారము. కాని నాగరికప్రభుత్వలక్షణముల ననుసరించి హిందూదేశమును పాలింపదలచుచో, మీరు ప్రాపించిన బూటకవిధానమును దీసివైచి సత్యమగు విధానమును ప్రవేశపెట్టుడు.”

పైవాక్యములు హిందూదేశాభిప్రాయమును నాటికిని నేటికినిగూడ వ్యక్తపరచుచున్నవి. పన్నులకుగాని, సంస్కరణములకుగాని కాంగ్రెసు సభ్యులు తోడ్పడజాలకబోవుటకు కారణము, ఆత్మగౌరవభంగ మనియే. మాళవ్యాగారు పన్ను గను బఱచినవిముఖతనే, కాంగ్రెసుపక్షమువారిపక్షము గనుబఱచుచున్నారు. బూటకసంస్కరణములు దొలగి నిజమగు స్వరూపాలనము చేకూరువరకు, ప్రస్తుత సంస్కరణవిధానమును నిర్వహించుట ఇష్టపడిన ఆత్మగౌరవభంగకర మనుటకు సందియము లేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారిొక్కరేగాక, స్వతంత్ర పక్షమువారితోగూడ కలసి కోరిన నేషనల్ డిమాండుకు ప్రభుత్వమువారు సుముఖతజూపువరకు, కాంగ్రెసువైఖరి మారజాలదు. ఈలోపుగ జరుగు రిస్పాంసీవు నహకారమున కర్థముండదు. మంత్రి పదవులను స్వీకరించి ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును కొనసాగించుట అనర్థహేతువగును. ప్రస్తుతస్థితిలో శాసనసభలలో నిరోధమార్గము ననుసరించుటయే కర్తవ్యమని, బాలుడయినను గ్రహింపగలదు. భారతీయులొకరితో ఒకరుతగవులాడుకొని, అధికారవర్గమును బలపరచుట ఎంత బలహీనతయో దెలుపనక్కరలేదు. హిందూదేశమునకు అంతరంగిక స్వాతంత్ర్యమొకగతుండ, ఇండియన్ కాన్ఫరెన్సులోగాని నానారాష్ట్రసంఘములో గాని స్థానమును చూరగొనిన శాసనసభ్యులే దేశపు అంతరంగిక వ్యవహారములను పరిపాలింప వీలగుటకు, నాప్రతిపాదనము నంగీకరింప గోరెదను. ఆంధ్రకచట్టమును విచారింపవలయునని పైనాన్సుమెంబరు గారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును పైకారణములచే నేను ఎదిరించుచున్నాను.”

మిచ్చుట మిగుల అవమానకర మని మాళవ్యాగారు తెలియజెప్పిరి.

ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమను కారణము మాత్రమేగాక, ఇండియాప్రభుత్వమువారి వివరీతపు ఖర్చువలనగూడ ఆంధ్రకచట్టమును తాముఅంగీకరింపజాలమని మాళవ్యాగారు తేటపరచిరి. పైస్వయ్యయము ప్రధాన మయినది. సర్వసంభ్యులవేతనాధినాధిక్యము రెండవది. మాళవ్యాగారికి గనుపించిన మూడవకారణము, ఇండియా ప్రభుత్వమునందు ప్రజలకు విశ్వాసములేకబోవుటయే. ఇయ్యది తేటతెల్లమే. ప్రజలకోర్కెలు వేరు. ఇండియాప్రభుత్వాయములు వేరు. నాల్గవకారణము జన్మస్వాతంత్ర్యనిరోధము. హిందూదేశమునందు లా-ఆర్డరులకు వివరీతవ్యాఖ్యానము బయలుదేరినది. ఏ చట్టమయినను న్యాయమేనిర్బంధచట్టములన్నియు, న్యాయములే. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమున కెట్టిభంగము కలిగినను పాటింప నక్కరలేదు. లా-ఆర్డరులు ప్రజలసౌఖ్యమునకు దారిజూపవలెననియు, ప్రజాంగీకారముపై నాధారపడి యుండవలెననియు, అధికారులు గుర్తించుటలేదు. సుప్రసిద్ధన్యాయవాదులగు రీడింగు ప్రభువుగారుగూడ లా ఆర్డరులకు సంకుచితార్థము గావించియుండుట మిగులశోచనీయము. భారతశాసనసభవారు రాజకీయ నిర్బంధితుల విడుదల గోరినను, ప్రభుత్వమువారు రండు కంగీకరింపలేదు. ఇక స్వదేశ సంస్థానాధీశులయెడ రీడింగు ప్రభువుగారు సూపిన నిరాదరణ ఎల్ల రెరిగియున్నదే. ఇందుకు నిదర్శనముగ మాళవ్యాగారు నాభా మహారాజుగారి పదచ్యుతిని గూర్చి ముచ్చటించిరి. ప్రజల వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునుగాని, మతస్వాతంత్ర్యమునుగాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రక్షింపజాలక బోవుటచే, ఆంధ్రకచట్టమును మాళవ్యాగారు నిరాకరింపగోరిరి. పన్నుల కంగీకరింపనిచో, ప్రభుత్వమువారు సర్టిఫికేటును ప్రమోగింపగలరు. కాని, ఏ రీపని స్వతంత్ర బాధ్యతతో గావింపవలయునుగాని, ప్రజాప్రతినిధుల సమ్మతితోగాదు. శాసనసభవారు తమ ఏర్పాటుల నంగీకరించి రని, ప్రభుత్వమువారు బాహ్యప్రపంచమునకు దెలుపజాలరు. మాళవ్యాగారు తమకు గల ఆక్షేపణలను నీక్రిందివాక్యములలో సంగ్రహముగ సూచించిరి.

“పన్నులమూలమున వసూలుజేసెడి ద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టు విషయమును నిర్ణయించుటకు ప్రజాప్రతినిధులకు వీలుకలిగినగాని, ప్రపంచమందలి శాసనసభలన్నియు చలాయించుచున్న హక్కులు మాకుగూడ లభించినగాని, పన్నులను విధించుటకు మేము వైతికముగ తోడ్పడజాలము. ఈపన్నులను నిలుపుటకు మేము అనుకూలముగ వోటు జేయజాలము. మాకోర్కెలు నెరవేరువరకు, మేము పన్నుల నామోదింపజాలము. నేను జెప్పిన హేతువులు, ప్రజాప్రతినిధుల కందరకును ఆమోదకరముగ నుండుననియు, నాయభిప్రాయములు న్యాయమయినవని వారంగీకరించెదరనియు, నమ్మెదను. ప్రస్తుత సంస్కరణ విధానము సాధ్యమగునంతవరకు అంతమొందు నిమిత్తము, నా సూచనకు ప్రతినిధులెల్లరు సమ్మతించెదరని, నేదలచెదను. ఇకముందు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వవిధానము ప్రబలి, ప్రజల విశ్వాసమును చూరగొనిన శాసనసభ్యులే దేశపు అంతరంగిక వ్యవహారములను పరిపాలింప వీలగుటకు, నాప్రతిపాదనము నంగీకరింప గోరెదను. ఆంధ్రకచట్టమును విచారింపవలయునని పైనాన్సుమెంబరు గారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును పైకారణములచే నేను ఎదిరించుచున్నాను.”

మాళవ్యాగారి ప్రసంగమునుండి ముఖ్యవాక్యములను మే ముదాహరించుటకు కారణము, అప్పటివాద బలిమికిని ఇప్పటి వాదదౌర్బల్యమునకును వ్యత్యాసమును చమవరులు గ్రహించు నిమిత్తమే. మాళవ్యాగారు పుడెలుల భావించినను, శాసనసభా కార్యక్రమమును మార్పుకట్టి యవసరము గలుగలేదు. స్వరూపాలనాప్రధానమునకు ప్రభుత్వమువారు సుముఖత జూపినప్పటి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును మార్పువిషయము నాలోచింపవచ్చును. నైహూగా రాసమయమున ముచ్చటించుచు స్వరాజ్యపక్షమువారిసంపూర్ణోద్దేశ్యమును తాము అమలులోనికి దేలేదనియు, ఉభయులును కలసిన జాతీయ పక్షపు మార్గములనే తాము అనుసరించి తిమనియు తెలియజెప్పిరి. ఆంధ్రకచట్టమును విచారింపవలయునని 57 మందియు, వలనుపడదని 60 మందియు వోటు జేయుటచే, చట్టము నిరాకరింపబడెను. వెన్వెంటనే రీడింగుప్రభువుగారు ఆంధ్రకచట్టమును సర్టిఫికేషన్, దానినంగీకరింపవలయునని, భారతశాసనసభవారిని మరల గోరిరి. క్రొత్తనిబంధనలప్రకారము, భారతశాసనసభవారి నిటుల బలవంతపెట్టవచ్చునట. ఈనిబంధనలు అక్రమములని తెలిపి, ఆంధ్రకచట్టమును తాముంగీకరింపజాలమని, నైహూగారు మరెయి కమారు గంగీకరింపముగ చాటిరి. మాళవ్యాగారు దెలిపిన హేతువులనే, నైహూగారును అవలంబించెద మనిరి. అధికారులందొక్క హేతువునకును జవాబీయనేరక బోయిరి. తుదకు ఆంధ్రకచట్టము ఇంకొకమారు నిరాకరింపబడెను. పిమ్మట నిది స్టేటుకౌన్సిలుసభ కంపబడెను. స్టేటుకౌన్సిలు సభవారు దీని నామోదించుట వింతగాదు. ఈసభను నిర్మించిన యుద్దేశ్యము, భారతశాసనసభవారి స్వాతంత్ర్యము సరికట్టుటయేగద. భారతశాసనసభవారు ఆంధ్రకచట్టమును నిరాకరించినందులకు అనుకూలఫల మొకటి గలిగినది. ఉప్పపన్నును రు 2 ల వరకు నిలిపియు చవలెనను బ్లాకెట్టుగారి పట్టుదల నడలెను. రెండవ ఆంధ్రకచట్టమున ఉప్పపన్ను రు 2-8-0 నుండి, రు 1-4-0 కు తగ్గింపబడెను. స్టేటుకౌన్సిలుసభలో సర్ ఆర్థరు పూమెగారు ముచ్చటించుచు, ఉప్పపన్ను తగ్గినందుల కెంతయు చింతించిరి.

ఇంతకుముందు సూచించినరీతిని భారతశాసనసభా చారిత్రమునందు, 1924 సంవత్సరము చాల ముఖ్యమై యొప్పెను. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు అధిక సంఖ్యాకులుగ లేకున్నను, స్వతంత్ర సభ్యులతో గలసి జాతీయ పక్షముగ నేర్పడి నిరోధమార్గమునకు చేయూతనొసగిరి. ప్రజలకనీసపు కోర్కెలను నేషనల్ డిమాండు రూపమున దెల్పిరి. నేషనల్ డిమాండును ప్రభుత్వమువారు రామోదింపనికారణమున ఆంధ్రకచట్టమును రెండుమార్లు నిరాకరించిరి. బడ్జెటు అంశములలో ముఖ్య మయినవానిని త్రోసివైచిరి. ఆంధ్రకచట్టమును చూరగొనిన శాసనసభ్యులే దేశపు అంతరంగిక వ్యవహారములను పరిపాలింప వీలగుటకు, నాప్రతిపాదనము నంగీకరింప గోరెదను. ఆంధ్రకచట్టమును విచారింపవలయునని పైనాన్సుమెంబరు గారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును పైకారణములచే నేను ఎదిరించుచున్నాను.”

ఇంతకుముందు సూచించినరీతిని భారతశాసనసభా చారిత్రమునందు, 1924 సంవత్సరము చాల ముఖ్యమై యొప్పెను. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు అధిక సంఖ్యాకులుగ లేకున్నను, స్వతంత్ర సభ్యులతో గలసి జాతీయ పక్షముగ నేర్పడి నిరోధమార్గమునకు చేయూతనొసగిరి. ప్రజలకనీసపు కోర్కెలను నేషనల్ డిమాండు రూపమున దెల్పిరి. నేషనల్ డిమాండును ప్రభుత్వమువారు రామోదింపనికారణమున ఆంధ్రకచట్టమును రెండుమార్లు నిరాకరించిరి. బడ్జెటు అంశములలో ముఖ్య మయినవానిని త్రోసివైచిరి. ఆంధ్రకచట్టమును చూరగొనిన శాసనసభ్యులే దేశపు అంతరంగిక వ్యవహారములను పరిపాలింప వీలగుటకు, నాప్రతిపాదనము నంగీకరింప గోరెదను. ఆంధ్రకచట్టమును విచారింపవలయునని పైనాన్సుమెంబరు గారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును పైకారణములచే నేను ఎదిరించుచున్నాను.”

మును నిరాకరించిన వెంటనే అమరసాధ దత్తు గారు, 1818 సంవత్సరపు జెంగాలు రిగ్యులేషనును ఇతర నిర్బంధ శాసనములను రద్దుజేయవలయు నని తెచ్చిన తీర్మానమును భారతశాసనసభవా రామోదించి స్వాతంత్ర్యనిరోధముపట్ల ప్రబలవిముఖత గనుపఱచిరి. ఈ తీర్మానమును 68 మంది ఆమోదించుటయు, 44 మంది ప్రతికూలించుటయు సంభవించెను. అప్పటి వికమత్యమును స్వాతంత్ర్యాభిమానమును పిమ్మటగూడ స్వతంత్రపక్షసభ్యులు గనుపఱచియున్నచో, రాజకీయపరిణామము వేరువిధముగ నుండెడిది. కాని, దురదృష్టవశమున అన్యథా జరిగెను. గతించిన దానికి వగవక, ప్రజలు నిజసిద్ధిని పరికించి, నెహ్రూ మాళవ్యాప్రభృతులు వెనుక నవలంబించిన వైఖరి నికముందుగూడ అనుసరింప కృతనిశ్చయులయిన కాంగ్రెసు పక్షమువారి నే శాసనసభలకు ప్రతినిధులుగ బంపునెడల, అచిరకాలములో ప్రజాభీష్టసిద్ధి నెరవేరుననుటకు సందియములేదు. అట్టి శలితము తప్పక చేకూరునని నమ్మెదము. కాంగ్రెసుకు జయము గలుగుగాక!

వ్యవసాయ సంఘ విచారణ

వ్యవసాయ సంఘ విచారణలో, డాక్టరు క్లోస్టరుగారు చెప్పినసాక్ష్యముజూచిన, వ్యవసాయ శాఖాపద్ధతులు దేశమున కుపయోగపడుట లేదని వినితమగుచున్నది. ఉద్యోగములకే వ్యవసాయ విద్య పనికివచ్చుచున్నదిగాని, భూమిసాగుబడి కంతగగాదు. ఈసంగతిని కనిపెట్టియే, వ్యవసాయ దారులు ప్రభుత్వోద్యోగములలో బ్రవేశించుట కా కర్షణముండదాయని, అధ్యక్షుడు ప్రశ్నించెను. అట్టి యపాయమంతగ లేదని, క్లోస్టరుగారు బదులుజెప్పిరి. కళాశాలలలో నేర్పెడి వ్యవసాయవిద్య, అనుభవజ్ఞానము నొసంగునాయని, అధ్యక్షుడు ప్రశ్నింపగ, విద్యార్థు లనేకులు భూమిసాగుబడివిషయమున అపజయము గాంచిరిని, క్లోస్టరుగారు బదులు జెప్పిరి. రయితులస్థితిని చక్క-బరుపవలయు ననిన, వారివై గల బరువులను ముందుగ తీసివేయవలయును. అప్పుడు రయితులు అభివృద్ధికరమగు మార్పుల కంగీకరింపకమానరు. హిందూదేశపు రయితు మార్పు సంగీకరింపడా అని అధ్యక్షుడు ప్రశ్నింపగ, అందు నిజములేదనియు, నూతనపద్ధతుల నవలంబించుటకు రయితు లిష్టపడుదురనియు, కాని తగినలాభము గలుగునా లేదా యని మాత్రము తెన్నగ విచారించెద రనియు, క్లోస్టరుగారు బదులుజెప్పిరి. అందుచే ముందుగ రయితుల ఆర్థిక దాస్యము తొలగుచో, ఆపిమ్మట సత్యరాభివృద్ధి గలుగుట నిశ్చయము. ఖరీదుగల నాగళ్లు హిందూదేశమునకు బనికిరావని క్లోస్టరు గారు రంగీకరించిరి. రయితులకు అనుబంధపరిశ్రమ మరియొకటి యుండవలెననికూడ వీరు వక్కాణించిరి. మరియొకవిషయ మేమన, సంస్కరణములకు ఫలముగ వ్యవసాయ మభివృద్ధి గాంచెనాయని అధ్యక్షు లడుగగ, లేదని క్లోస్టరుగారు జవాబు చెప్పిరి. వీరినుడువులు సత్యము లగుచో, వ్యవసాయశాఖాధికారుల ఆర్భాటములన్నియు నిస్సారము లని గ్రహింపవచ్చును. అట్టితరి, ఇకముందు మాత్రము వ్యవసాయ మభివృద్ధి జెందునని తలచుట

కట్టి ఆధారము గనుపించదు. వ్యవసాయము ట్రాన్సుఫర్మేషన్ యగుటచే, ఇండియాప్రభుత్వము వారిజోక్యమువలన రాష్ట్రప్రభుత్వములకును కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును సంఘర్షణముగలుగునను భయముగనుపరుపబడెను. ఒకవేళ మంత్రులవశమునుండి వ్యవసాయశాఖను దీసివైచి, కేంద్రప్రభుత్వమునకు స్వాధీనపరచుచో, సంస్కరణము లనలే అంతరించును. ఏవిధమున జూచినను, ప్రస్తుతవ్యవసాయ విచారణ కొరమాలినపనియని తోచును. హిందూదేశమున కిందువలన, అమితవ్యయము మాత్రము గలుగకమానదు.

కార్పరేషనుసభలు

మద్రాసు కార్పరేషను సభలలో జస్టిసు పక్షమువారు ప్రతిఘటనము నవలంబించుచు, సభలకడ్డు గలిగించుచున్నారు. కార్పరేషనుసభ ముఖ్యమగు పరిపాలనపురిపోర్టును చర్చించుటకు గూడుచున్నది. నిన్నటిదినము, జస్టిసు సభ్యులు వచ్చియుండియు సభలోకిబోవుటకు వెనుకాడిరి. నియమిత సంఖ్య గూడుట కష్టమయ్యెను. చర్చ విశేషముగ సాగక ముందే, వచ్చినసభ్యులు లేచిపోయి, సభ జరుగకుండజేసిరి. మొదటిపర్యాయముగూడ నియమిత సంఖ్య లేకుండుటకు, వీరే కారకులయిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనముపట్ల జస్టిసు సభ్యుల కెంతయోదరణ గలదో యిందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టివారిని శాసనసభలలోనికిగాని, స్థానిక సంఘములలోనికిగాని పంపుటవలన, ప్రజలకు గలిగెడి హాని యింతింత యని చెప్ప వీలులేదు. అధికారులకు ప్రక్కతాళము వైచుటకు జస్టిసుపక్షమువారు పనికివత్తురేగాని, ప్రజాభ్యుదయమునకు తోడ్పడుట కల్గ.

మహమ్మదీయనాయకులు: కాంగ్రెసు

సర్ అబ్దుల్ రహిం గారి హెచ్చరికను నిరసించుచు, హాకీం అజ్మల్ ఖాను, అబ్దుల్ కలం అజద్ మజ్రల్ హక్, డాక్టరు అన్సారీ, మహమ్మదుషాఫీ, షాకత్ అలీ గార్లుపోదర మతస్థులకు జేసిన విన్నపము, చాలముఖ్యమయినది. ప్రధానజాతీయప్రతిష్ఠాపన యగు కాంగ్రెసును చులకన జేయుటవలన, హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుగాని అభివృద్ధి గాంచజాలరు. అధికారవర్గబలమధిక మగుట దప్ప వేరులాభము గలుగనేరదు. అందుచే స్వసంఘాభివృద్ధిని గమనించి యయినను, కాంగ్రెసును బలపరుపవలయుననియు, అధికారవర్గపరిపాలనకు తోడ్పడవలదనియు, రాబోవు ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటీయవలయుననియు, నాయకులు విన్నవించుచున్నారు. జాతిమతభేదము జూపక, కాంగ్రెసును బలపరుపవలసిన తరుణమానన్న మయినది. అన్ని మతములవారును, అన్ని సంఘములవారును కాంగ్రెసును సమానముగ ప్రేమించి కాంగ్రెసు ఆజ్ఞలను శిరసావహించుట ధర్మము.

దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులు

దక్షిణాఫ్రికా రాయబారులు హిందూదేశము నుండి వెడలిపోవును సందేశ మంపిరి. ప్రజలును ప్రభుత్వమువారును తమ కొనగిన స్వాగతమునకు సంతసము చెలిసిరి. హిందూదేశ మద్భుతదేశమని పొగడిరి. ఇట్టిపొగడ్లతో సరిపోవునా, లేక

అనుకూలఫల మేమయినను గలుగునా? రేబరక్ట్ అను రాయబారి, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల నిష్కమనమువిషయమై ఎట్టి యభిప్రాయము నొనర్చుటకును సమ్మతించకబోయిరి. ఇప్పుడు చేరెడివార్త జూచిన, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులస్థితి యింకగదార్భరమగుచున్నటుల చెలియగలదు. భారతీయుల సమస్యయంతయు ఒక్కమారుగ పరిష్కారమగుననునాశ కనుపించదు. ఆసియాచట్టము నొక్కదానినిమాత్రము తొలగించినను ప్రయోజన ముండదు. భారతీయుల నిబ్బందిపెట్టుచట్టము లెన్ని యేగలవు.

ధమ్మపదము

బుద్ధగీత యను నామాంతరముగల “ధమ్మపదము”ను పాళీభాషనుండి ఆంధ్రభాషలోనికి అనువదించి, జయంతిపురం జమిందారులగు శ్రీ రాజవాసిరెడ్డి దుర్గా నదాశి వేళ్ళ ర ప్రసాద ధర్మగురు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు నూతనాలంకారము జేర్చిరి. ఆంధ్రభాషలో రచింపబడిన అగ్రంథముల సంఖ్య అత్యల్పము. ఇట్టిసిద్ధిలో, యాఖండమునందు విశేషభాగమును తరింపబుద్ధుని ఉపదేశములను గ్రహించుట కేయాధ్యుక్తుతూహలము జూపకుండునో? బౌద్ధశాస్త్రములగు త్రిపిటకముల సారము ధాదిమిడియున్నది. హిందువులకు భగవద్గొప్పాధులకు ధమ్మపదమును అట్టిదని గ్రహించి రెంటికిని పోల్చిగూడ చాలవరకుగలదు. ములం దెట్టిభేద మున్నను, మతాచరణ విషయ హిందూమతమును బౌద్ధమతమును కడుముననున్నవి. అందుచే, మతాచరణమునే నమని భావించునెడల, ప్రపంచమున నేడు కన్పించెడి మతకలహముల కెట్టి స్థాన ముండజాలదు? మత సత్యములు పరిపూర్ణ సత్యమయొక్క భిన్నరూపము లయినను, ప్రధాన ద్వైత్య మొక్కటి గ నున్నది. భేదము కన్నను, సామాన్యంతములే యధికముగ కనుపించును. అట్టితరి, మానవులు మతసహనము జూపకుండుటకు, అజ్ఞానమేమూలకారణమని తోచును బుద్ధభగవానుడు, అవతారపురుషుడని ప్రాచీన లోకీకరించియుండుటచే, వారియుపదేశములను శ్రద్ధగ వలించుట హిందువులముఖ్యకర్తవ్యము. ధమ్మపదమునందలి విశేషాంశములను తెలుపుట కిట స్థలమచాలదుగాన, దిక్షాత్రముగ కొన్ని ముఖ్యవిషయములను వివరించెదము.

(శ్రీ) బుద్ధభగవానుడు తనశిష్యుల కుపదేశించుచు, మనస్సే మన సుఖదుఃఖములకు కారణమయి యాక్రిందిశ్లోకములలో నుడి వెను.

“మనోపుబ్బంగమా ధమ్మా మనోసేర్హ మన మయా, మనసాచేపదుర్థేన భాసతివా కరోతివా తతోసందుక్ఖ మన్నేతి చక్కం వవహతోపరమ్||

మనోపుబ్బంగమా ధమ్మా మనోసేర్హ మయా, మనసాచేపసన్నేన భాసతివా కరోతివా తతోసంసుఖమన్నేతి ఛాయావ అనపాయినీ||

ఇట్టిభావమే భగవద్గీతయందలి ఆరవ అధ్యాయమునందు యిట్లొంది శ్లోకములలో తెలుపబడెను.

“ఉద్ధరేదాత్మనాత్మానం నాత్మాన మవసాద
 త్ ఆత్మైవహోత్మనోబద్ధ రాత్మైవ రిపు రా
 నః॥ బద్ధరాత్మాత్మన స్తస్య యే నాత్మైవాత్మ
 సతః॥ అనాత్మన స్తు శత్రుత్వే వర్తేతాత్మైవ
 తువత్”

అందుచే మానవుడు తననుదావశవరచుకొనుట
 వసగమని, బుద్ధగీతయు భగవద్గీతయు బోధించు
 స్సవి. విషయవాంఛలకు లొంగని జీతేంద్రియుడు
 కమగు భిక్షువని బుద్ధుడు బోధించినవిషయమే, గీత
 యందును గురుపట్టుచున్నది. బుద్ధుడు ప్రేమను
 హంసను ముఖ్య మని భావించెను. ద్వేషము
 గ్రహమువలన నశించదనియు, ప్రేమమూలముననే
 శాంతించు ననియు బోధించెను. బుద్ధునిసందే
 సునకు నేడు తావు లేకని చెప్పవారుందురా?

దేశములందే నిది యవశ్యాచరణీయ మగు
 డి.

“అష్టమత్తో షమత్తేసు సుత్తేసు బహుజాగరో,
 స్సంసృతుస్స హిత్యాయాతి సుమేధసో” —
 దుమ్మ. దీప్తియర్థము

“నిద్రించువారిలో మేలుకొని యున్నవానివలె
 గొట్టెలలో నప్రమాది మెలగుచుండును. ఉత్త
 కము తేట్లుగట్టుమును దాటిపోవునట్లు పండి
 తు దాటిపోవును.”

నమే భగవద్గీత రెండవఅధ్యాయము
 షష్టపర్వపాదము:

గానిశా సర్వభూతానం తస్మాంజాగర్తి సం
 మస్యాం జాగ్రతి భూతాని సానిశా పశ్యతే
 ”

మృపదమునందు సుఖదుఃఖముల కారణ
 సూచించబడినది:

“జాయతీ జాయతీలోకో పియతో జాయతీభయం
 యతో విప్రముత్తస్స నత్తిసోకో కుతో భయం॥
 క్షమతో జాయతీ సోకో పేమతో జాయతీ భయం,
 యతో విప్రముత్తస్స నత్తిసోకో కుతో భయం॥
 అయాజాయతీ సోకో రతియా జాయతీభయం,
 తియావిప్రముత్తస్స నత్తిసోకో కుతో భయం॥ కా
 సతో జాయతీ సోకో కామతో జాయతీభయం, కా
 యతో విప్రముత్తస్స నత్తిసోకో కుతో భయం॥
 క్షయ జాయతీ సోకో తస్థాయ జాయతీ భయం
 క్షయ విప్రముత్తస్స నత్తిసోకో కుతో భయం॥ పై
 కములభావము:—దేనిని ప్రేమింపవలదు, దేనిని
 ద్వేషింపను వలదు. ఆసక్తి రహితు డయినవానిని
 యదుఃఖములు బాధింపజాలవు. అనురాగముల
 కుటనియనియెడల, భయదుఃఖములుండవు. విషయ
 విఖములకు లోను గాగూడదు. ఇట్లునే కామము
 కును ఆశకును దూరముగనుండవలయును. ఇట్టి
 నోవమ్మలే మరియొకరూపమున భగవద్గీతయందు
 గొందుపరుపబడినవి.

“ధ్యాయతో విషయాభావం సృజంతే మాప
 యతే॥ సజ్జాత్సంజాయతే కామః కామాత్క్రొ
 ధిజాయతే॥ క్రోధాద్భవతి సమ్మోహః సమ్మో
 హాత్సృతివిభ్రమః॥ స్మృతిభ్రంశాద్బుద్ధినాశో బుద్ధి
 గాశాత్ప్రణశ్యతి॥ రాగద్వేషవియుక్తైస్త విషయా
 ద్వియైశ్చరన్॥ ఆత్మవత్స్యైర్విధేయాత్మా ప్రసాద
 నిధిగచ్ఛతి”.

దేనిని నాయది యనుకొనకుండిన
 ప్రములు గట్టెక్కు-నని బుద్ధుడును దేశించెను. సం

యమ మవసరమని బుద్ధగీతయు భగవద్గీతయు బో
 ధించెను. ఎట్టివాడు శ్రమణుడో ఎట్టివాడు బ్రాహ్మ
 ణుడో బుద్ధుడు విశదీకరించెను. ధమ్మపథమునందలి
 బ్రాహ్మణనిర్వచనము భగవద్గీతయందలి సీతప్రజ్ఞని
 నిర్వచనమును స్ఫురణకు దెచ్చును. ధమ్మపథగ్రంథ
 పఠనమువలన మానవుని ఆధ్యాత్మికసంపద హె
 చ్చునుగాని తగ్గనేరదు. ఇట్టియమూల్యగ్రంథమును
 అనిద్రభావలోకి బదిలించినందులకు, జయంతిపురం
 జమిందారుగారు ఆంధ్రమహాజనుల కృతజ్ఞత తె
 తయు పాత్రులు. సంస్కృతభాషాపరిచయముగల
 వారికి, ప్రాకృతము సులభముగ నర్థమగునుగాన,
 మూలమునుగూడ ప్రచురించుట మిగుల అనుకూల
 ముగనున్నది. గౌతమబుద్ధుడు, జీవునకును భగవం
 తునికిని గల సంబంధముగూర్చి ముచ్చటించుకున్న
 ను, కర్మ అనాదియనియు, కర్మకుఫలముగ జన్మ
 పరంపరలు గలవనియు, నిర్వాణమే మానవునిలక్ష్య
 మనియు జెప్పటచే, సచ్చిలమునే మీ ప్రధానముగ
 భావించి రు స్వప్నమగును. జాద్ధులనిర్వాణము
 వకులు, హిందువులమోక్షమునకును ఎంచదగిన
 భేదము లేదు. అవైతసిద్ధాంతము సంగీ
 కరింతుమేని, ఉన్న దొక్కటే పదార్థము. జ్ఞానసిద్ధి
 గలిగినపిమ్మట జీవునికిని పరమేశ్వరునికిని మధ్య
 గనుపించెడి భేద మంతరించును. అందుచే బుద్ధుని
 యుపదేశములను శ్రద్ధతో నిర్వహించువారు
 గూడ మోక్షముగాంచుట కెట్టియూటంక ముండ
 జాలదు. బుద్ధుడు భగవంతునియనికని నిరాకరింప
 లేదు. కాని శీలమును ముఖ్యమని భావింపక త్రోసి
 వైచిన డినములలో, దానిప్రాముఖ్యమును చాటె
 ను. భగవంతుని యునికినిగూర్చి గాని జీవేశ్వరుల
 సంబంధముగూర్చిగాని చర్చించుట కా మహామ
 హుని కవసరము కనుపింపలేదు. ధమ్మపథమును
 పఠించి బుద్ధభగవానుని యుపదేశముల గ్రహింప
 గోరువారు, మేనేజరు సరస్వతీకార్యాలయము,
 కృష్ణాజిల్లాజగ్గయ్యపేట యని వ్రాసిన బడయగలరు.
 వెల రు 1-4-0.

వింగు ప్రభువు

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేక కథ)

వైకవుంటు బిరుదము నిచ్చుట
 లండన్, ఆగ్స్టోబరు 18:—కనడా గవర్నరు - జనరలు
 పదవిని చాలింపుకొన్న పీడప బింస ప్రభుత్వము వైకవుంటు
 బిరుదము నొసగిరి.

ఎన్నికలు ఆంధ్ర దేశ ప్రచారము

(స్వకీయ విలేఖరి)

బెజవాడ, ఆగ్స్టో 14:—శ్రీయుత ప్రకాశం, ఆంజనే
 యులు, జయరామరెడ్డి, శరణు రామస్వామిచౌదరి, పంధూ
 లిచౌదరి, చివికుల సుబ్రహ్మణ్యం, చలపతిరావుగార్లు మొదలై
 నవారు గడచిన మూడుదినములలో తెనాలి, రేపల్లె, బాపట్ల,
 సుంటూరు, నరసారావుపేట తాలూకాలో సంచారముచేసి
 ముఖ్యమైన పోలింగ్ స్టేషనులలో బహిరంగసభలం దుపర్యసించిరి.
 కాంగ్రెసుపార్టీకి మనఃపూర్వకమైన స్వాగత మొసంగబడినది.
 కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకే ఓట్లెచ్చిన మని ఓటర్లు వాగ్దానమునొప్పిరి.
 శీటియదయమున నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని కలుసుకొను
 టకు ప్రకాశంగా రిచ్చటికివచ్చిరి. వారు మాట్లాడినపిమ్మట కా
 గేశ్వరరావుగారితోకలిపి కృష్ణాజిల్లా డివిజిలాకాకు బోవుచు
 న్నారు. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును మరికొందరును జిల్లా
 లో నితరభాగములకు బోవుచున్నారు. (తంజివారి)

స్వామిస్థాన చార్తరు

ఆంగ్లో హైందవయువతి హత్య

ముద్దయి సెవన్సుకోర్టు కంపబడుట
 పి. జి. గాకపాళువు అను ఆంగ్లో హైందవయువతిని
 హత్యగానించిన నేరములో విరూటిలో జార్జి టౌను పోలీసు
 కోర్టులో విచారణ ముగిసికది. తిరిగిచేసి నాయకుడు, ఆంధ్రూ
 ను అనుజార తిరువురు సాక్ష్య మొసంగిరి. శనపరీక్షగానించిన
 పార్సీ అమ్మతో గారును సాక్ష్య మొసంగిరి. పోలీస్ కేరీరము
 పై 8 కత్తినరుములు గలవని చెప్పిరి. పిదప విచారణముగిం
 చుచు ముద్దయి సెవన్సు విచారణ కంపబడినటుల కోర్టువారు
 ప్రకటించిరి.

గొల్ల ప్రోలు సంస్థానపు దావా

(హైకోర్టు)

గొల్లప్రోలు సంస్థానపు దావా ఆప్షీలునం దీదినమున
 నింకను ఆల్లాహ్ కృష్ణస్వామి అయ్యగారు; స్వామయ్యార్లు
 పృథ్వీ, వెంకట నుబ్బారావుగార్లు యెగుట పిరాపురము జ
 మిందారుగారి జౌరసపుత్రత్వమును గురించి వాదించుచుం
 డి.

గొల్లప్రోలు రాజాగా రొనన్సుకొనిన దత్తత చెల్లని
 యు, రాణిగారి యనంతరము గొల్లప్రోలు సంస్థానము తమకు
 రావలెననియు పిరాపురము మహారాజాగా రిక్కిమును దెబ్బిరి.
 గోదావరిజిల్లా కోర్టువారి దావాను విచారించి పిరాపురము
 మహారాజాగారి కనుకలముగ తీర్పుచెప్పిరి. ప్రతివాదులను గొ
 ల్లప్రోలు రాణిగారు, దత్తపుత్రుడును ఆతీర్పుపైన హైకో
 ర్టుకోర్టుకే ఆప్షీలుజేసిరి. దత్తత చెల్లననియు, ప్రస్తుత పిరాపు
 రము మహారాజాగారు వెనుకటి రాజాగారి జౌరసపుత్రులుగా
 వనియు, ప్రతివాదుల వాదన.

ఆల్లాహ్ కృష్ణస్వామియ్యగారు జౌరసత్వమును
 గురించి వాదించుచు ప్రతివాదులసాక్ష్యము నిరవయోగమైన
 దనియు, పిరాపురము మహారాజాగారు వెనుకటి జమిందారు
 గారి జౌరసపుత్రులే శని బొబ్బిలి, మొకలగు గౌరవనీయులు
 ను పెద్ద పెద్ద బమిందారులను, ప్రభుత్వోద్యోగులను నొసగి
 నసాక్ష్యమును, కీ. శే. పిరాపురము జమిందారుగారి పె
 ద్దభార్యయగు రాణి మంగాయమ్మగారు గర్భము ధరించిన
 పెద్ద పెద్ద యుద్ధ్యోగగులభార్యలను, రాణీలును ఇచ్చిన సా
 క్ష్యమును మడపారించిరి.

వయసుమీరిన పిదప 40 వత్సరములకు రాణి మంగాయ
 మ్మ గర్భముధరించుట అసంభవమును ప్రతివాదనాదనకు కృష్ణ
 స్వామియ్యగారు ప్రత్యుత్తరమొసరుచు, తిరి వత్సరముల వయ
 సుననూడ గర్భధారణ గిడగలములు గలవని, ఆంగ్ల ప్రమాణ
 గ్రంథకర్తల గ్రంథమునందున్నది; “కెమ్మ” “బెమ్మ” “లకు
 న్న” “నిమర్న” మొదలగు సుప్రసిద్ధ గ్రంథములనుండియు.
 నుదహరణముల నొసగిరి. ఈదేశమున 40 వత్సరములసరూప్ర
 ధిగు గర్భధారణ మొనరినదనిదర్శనములను గలఃనియోజకరించి,
 క్రిందటి పిరాపురము కేసునందే, కొందరు పాక్షుని దేశపిన
 స్వానుభవములను చదివి విరిపించిరి.

వెనుకటి పిరాపురముకేసు నందు రికార్డు జేయబడిన సా
 క్ష్యములో, రాణిమంగాయమ్మగారు 1880 సం॥ ననే వయస్సు
 మీరెననియు 1885 సం॥ న పుత్రజననమునకు పూర్వము 5 వత్సర
 ములుగా గర్భము ధరించియుండెనను వాదన అసత్యమనియు,
 గర్భధారణ చిహ్నములే గనుపించలేదనియు ప్రతివాదులు గానిం
 చిన వాదనకు ప్రత్యుత్తరమొసరుచు, వారి వాదనను బలపరచు
 టకెట్టి సాక్ష్యమును లేదనియు, వాదనను బలపరచుటకు కావల
 పినంతి సాక్ష్యముగలదనియు నుడిచిరి. 1888 సం॥ తరువాత
 నాల్గువత్సరములవరకును, రాణిమంగాయమ్మగారు ప్రతినెలయు
 బయటనుండి యున్నట్లు రికార్డు దాఖలాగలదు. అందుచే 1880
 సం॥ ననే ఆమెకు వియవ్యమీరెనను వాదన నిలవిబులదు.
 1880 సం॥ న రాణిమంగాయమ్మగారు గర్భముధరించిరి. అది
 నిజమైనదై యుండకపోవచ్చును. ఈగర్భము నాల్గువత్సరములకు
 నిలవియుండి పిమ్మట నిజమగు గర్భధారణము గలిగి పుత్రోత్పత్తి
 యయ్యెను—ఇందనాధారణమైన దెబ్బయును లేదని దెలుపుచు
 “గాలపు బేకడ” గారి వైద్య గ్రంథమునుండి ఇట్టి నిదర్శనములను
 కృష్ణ స్వామియ్యగారు మడపారించిరి.
 * ఇంకను వాదనలు జరుగుచున్నవి.

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా యలకుర్ర గ్రామములో నుండు శ్యామలా ధర్మ పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానమునకు సెకండరీ ట్రైనింగువారు కావలయును. దరఖాస్తును శ్యామలా ధర్మపాఠశాలా మేనేజరు, యలకుర్రు, నిడుమోలు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లాకు పంపవలయును.

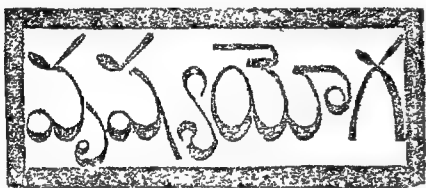
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఏ. వి. యస్. ఏ. యం. బి. గారి

భృగువతి

(శిశురోగములకు సంజీవిని.)

భృగువతి

మనుజుల మూత్రవర్ధమునుండి చీమవలె ప్రవిందుచుండెడు తెల్ల శిశు, పచ్చి శిశు, నీరు బుగ్గకు, నాళి నొడుము, మూత్రము, బొట్టుబొట్టుగ పడుట మాటిమాటికి మూత్రవిసర్జనము చేయుట పాతికడుపు పాముల బిడ్డయిన ఇటువంటి లక్షణములగుట శిశురోగములను మొదలగుట నివర్తింపజేయును. మతియూ మూత్రవర్ధమును శుభ్రపరచి నరములకు ఆధికబలము కలుగజేయును.

వెల సీసా 1-కి రూ. 6-12-0
వేసకుమేల విక్రయము, నీరైపోయిన వీర్యము గట్టిపరచును. మూత్రముతోగాని, నిద్రలోగాని పోవు వీర్యస్థులనమును నిలుపును. నవభ్రూణకల్పము పోగొట్టి యానననంతునిగ చేయును.
వెల సీసా 1-కి రూ. 5-0-0

చాడు ఆఫీసు ఆయుర్వేదాశ్రమం, పోనుబాపూ 287, నందరాను.
131, గోవిందప్పనాయనిగిద్ది, బ్రాంచి 188, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వ్యవసాయదార్లు! లోటదార్లు!! ఫలవృక్షములతోటలు వేయువారు!!
ఒకసారి విటమైటిన్, క్యాపూల్ను, ఇబ్బునేలకు మంచినీరుతోను గలగజేయును. పంటనును మొక్కలకును విషసంబంధ మైనది గాక ఉపయోక్తమై యుండును.

Sole Agents for India:—
The Limaye Brothers, Ltd.,
1/173 Broadway, Post Box No. 202, Madras.

మలేరియా జ్వరమునకు రక్షణ

“ఇ న నా వే లి” పుచ్చుకొనుటవలన కలుగును.

ఇజనాఫెలి జ్వరములను రాకుండ ఆపుదలచేయును. అన్ని విధములైన జ్వరములకు అమోఘమైన ఔషధరాజము. పునరుం ఒకటి రాత్రిపూట ఒకటి చొప్పున మామూలను పుచ్చుకొనిన జ్వరమేరదు. పిల్లలకు ఇననాఫెలి ద్రావకము నివ్వవచ్చును.

ప్రతి మందులదుకాణములో దొరకును. (6)

మెస్సర్సు గోరియో లిమిటెడ్, తపాలపెట్టె 159, బొంబాయి.

(4) సకలుమందులను చూచి మోసపోకుడు.

Messrs. GORIO Ltd.,
Post Box No. 159, Bombay.

ప్రవీణతను, మితవ్యయమును గుఱించి యోచించు మోటారు కారు స్వంతదారు లండనును మసిని ట్రోసివేయునట్టియు! మంచి శక్తి నిచ్చునట్టియు!! పెట్రోలును కూడుదల చేయునట్టియు “గాస్ ట్రైను” ఉపయోగింపవలెను.

కలికితొ “కమర్షియల్ ఆండ్ ఇంజనీరింగ్” ఇండియా 1926 ఫేలరము ఆగస్టునెల సంచికలో 156 పుటయందు గల సారాంశము. “అధికముగా బహువును ఎక్కించుకొను కారు చాలా అద్భుతముగా ప్రయాణముచేసినది, అమితముగా పని చేసినప్పుడుకూడ ఎండినట్లుగానే నుండెను. గాలిని బహుటికిమించుచు మొత్తమువీడ చాల నెమ్మదిగా ప్రయాణ మొనర్చినది. మరల మరల మూలను మేయటం, గియరులను మార్చుట పలుకు రు అధికముగా పోవునప్పుడు ప్రేక్షకుల వేయటం మొదలగు నవి మిక్కిలి సులభముగా నిర్వహింపబడెను. ఎండిన మిక్కిలి వక్రితముగా కాలిముగాను పోవును. ప్రస్తుత మందు మిక్కిలి ఆకర్షణీయముగా నున్నందున గాక అందరూ మోటారుకారుల స్వంతదారులైన తన కెట్లు విఫలమై చేయుచున్నారో ఆచిత్రకారుల సిఫార్సు చేయుచున్నారు.” “పైకమును మరల వాపనిచ్చు పృథి ననుసరించి అమృతమునుపొందెను.”

100 గాలను పెట్రోలుకు సరిపావు, 100 నిల్లలుగల పెట్టె 1-కి ధర రూ. 3-8-0

Sole Importers: K. V. Iyengar & Co., Hyderabad Sole Distributors for Madras Presidency & Ceylon M. Venu Naidu, Madras.

Madras Office: **GASTINE AGENCY** 8, Broadway upstairs Madras.

బ్యాంక్ విచారణ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఆక్టోబరు 18:—(రింగ్స్) మియర్స్ గారికి ప్రత్యుత్తరము నిమ్మరు లూయియాగా రిట్టె జెప్పిరి. శేవులలో కనిపించునట్లు తేమింజేసి తివ్రులు కుప్పయ్యగిండు నాక లేకుటకు లోతు బాలనంతున దానిని నాకచేతనే లోతుగ జేయించుటకు ఏర్పాటుజేసిరి. మంచిపోటు సమయమున శేవు లో ప్రకటించి లోతుగ క్రవ్వనలెననిరి. ఆపనిజేయుటకు ఆకాలముంతయు పట్టెనని మియర్స్ గారినిరి. 170 రోజులలో 5000000 ఘనగజముల మట్టిని క్రవ్వనలెనని నాకకు గలదాయని యడుగ అనుకొన్న దానికంటె ఎక్కువగానే సైన్స్ నాకకు క్రవ్వనలెనని తనకు తెలియునని లూయియాగా రినిరి. తాను వెదకి పోవుటకు ముందు నాకనుగూర్చి ఏమియు నందియును గలగజేయనిరి. కాని అంకెలు జ్ఞాపకములేననిరి. అనుకొన్న పనిలో నూటికి 50 చొక్కే పని ప్రారంభించినవా రారంభములో నాక జేయుచున్నదని చెప్పినచో ఆ నాక క్రొత్తదగుటచేతను, సిబ్బంది క్రొత్తదగుటచేతను వెంటనే అనుకొన్నంతివనిని పూరి జేయుటకు వీలులేదనిరి. అసలు ముఖ్యవిషయము ముఖ్యముగ యంత్రము చెడిపోయినదనిరి. ఈ సంగతిని డైరెక్టరుల కెన్నడైన దెలియజేసితాయని యడుగ ప్రాతములనుగ జేసినటులు జ్ఞాపకములేదని లూయియాగా రినిరి. ఇంతతక్కువగా పనిచేయునపుడు నిజముగ ఏలగోలజేయలేదనియడుగ తనకు దెలియదని లూయియాగా రినిరి. జూలైయులో దీనికి 1921 లో 774 లక్షల రూపాయలు అనునని అంచనాజేసిరి. బుచాననుగారు 1919 లో 877 లక్షల రూపాయల మదింపుచేసినది. పనిచేయుటలో సాధారణముగ అసవర్థతను జూపుచున్నారని బుచాననుగారు దెలిపినటుల లేదనిరి. కొంతపని చాల బాగా చేసిరి. బుచాననుగారు నివేదికయందు దెలిపిరి. అంతియగాని దుబారాగాగాని అప్పుక్కు ముగగాని పనిచేయుచున్నారని చెప్పలేదు. 1920-24 లో నాక సరిగా క్రవ్వనలెనని డైరెక్టరుతో జెప్పిరితాయని యడుగ, ఆతనికి ఏమిజేసినది దెలిపిరి. 5000000 ఘనగజములు క్రవ్వనలెనని బదులు 528 కేల గజములే క్రవ్వనలెనని మియర్స్ గారినిరి. ఎంతవరకును క్రేస్తమున పనినిమి త్రము జాగ్రత్తపడితి నని యు ప్రయోజనములేని పనిని విస్తారముగ జేసిరా లేదాయను విషయమును దలపెట్టలేదని లూయియాగా రినిరి. విచారణను ఇంతటితో ప్రస్తుత మాపుజేసిరి.

సామ్రాజ్యసభ

నౌకాగ్రాహరసంఘము

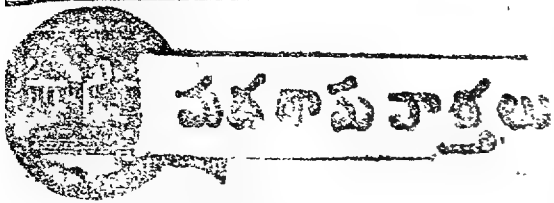
లండన్, ఆక్టోబరు 18:—(బ్రిటన్) అదనముగనన్న ప్రజలుండుటకు వీలుచేయుట సేర్పాటుచేయవలెననియు, దొమినియనులలో నున్న ప్రజలు ఎక్కువగా వలసనయు నౌకాగ్రాహరసంఘమువారు వర్తకసంఘమునకు దెలియజేసిరి. పతాకము విడుదలమై సామ్రాజ్యము నిజోద్దేశ్యములను నెరవేర్చిన పతాకపు తగవు ఎగిరిపోవుట.

దొమినియనులందు బ్రిటిషు నౌకా సిబ్బందిని పనిచేయుకుండ జేయుటకు కార్మికులు ప్రయత్నించుట. విదేశ నౌకా సిబ్బంది వేరేవారు తక్కువగనన్న సువారిని ఆటంకపరచలేదు. విదేశ నౌకలలో జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు అనుకూలముగ ఇతర ప్రభుత్వమువారు గన్పించుచున్నారు.

వర్తకముమీద ఏవిధమున నిర్బంధములను విధించరాదని యు ప్రభుత్వ పరిశ్రమలమీదగూడ పన్నులనుగూడ విధించుట తప్పనిది.

బుజును రాకొమరుడు

రుగ్బీ, ఆక్టోబరు 12:—రావారము ఆఫ్ఘన్ ధర్మో వద్ద టెస్ క్రీకెట్ మ్యాచ్ జరిగెను. ఆ సమయమునకును సుమారులు ఆండర్ గ్రామ్యులును జీవనమునే గడపును. బి. ఏ. పరీక్ష గానివిద్యార్థులకలెందురు. ఆర డొకసంవత్సరమే యుండుటచే పట్టమును గైకొనుటకు వీలులేదు. ఆంగ్లము, యూరపురీక్ష, రాజనీతి, ఆర్థికశాస్త్రమును కళాసాల ఆ పాధ్యాయులకింద జరిగెదనది. ఈవిషయములలో అంతరకళాకారులుభాగ్యములను వినును.

పాపాపాపా

నవకావ్యరంగా తరగతి:—ఈసంవత్సరము ఆ
ద్యావ్యదు కో ఆపరేటివు ప్రయోగమునకు నెం 7. పై
క్రాప్యూరోడు కల్యాణిహాసంను 18 వ తేదీ సోమవారం
5-30 గం॥ రా. బ. ఎ.కా. గోపాలస్వామి అయ్యంగారిచే
తెరువబడును.

పెరియార్ వైభవము:— 1928 వ సం॥
అక్టోబరునెల 17-న తేది ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు
పెరియార్ వైభవకాలక్షేపము శ్రీ. డి. వే. విద్యా శ్రీ
రంగం కవిగోపాలాచార్యులు స్వామిలవారివలన హిందూ తియల
జికల్ హైస్కూల్ హాలులో జరుపబడును.

మదరాసు డెకరేటింగ్ కంపెనీ (అలంకరణకళ) యొక్క
ప్రారంభోత్సవము 16 వ తేదీ విజయదశమి సాయంత్రము 4
గంటలకు వదదా ముత్తియప్ప వీధి నెం 108 రు భవనము
విద్ద జరుపబడును. బ్ర॥ వెదురుమూడి శేషగిరిరావు పంతు లు
గారు ప్రారంభోత్సవమును జరిపెదరు.

మరణసంఖ్య:—అక్టోబరు 9 వ తేదీన అంతమయ్యె
వారమునందు సాలీస్ వెయ్యిమందికి 4-6-6 చొ॥ చనిపోయిరి.
అంతకుముందువారము 45.2 చొ॥ యుండెను. స్త్రీలకుమువలన
1 రు, పైపాయితులన 5 రు, మలేరియావలన 25, యిథర
జ్వరమువలన 33 రు చనిపోయిరి. నిరుదీవారమునందు 47.8
చొ॥ యుండెను.

జగన్నాథ భక్తసభ:—ఈసభవారి యజమాన్య
మున ఎగ్జ్యూరు వేదవిలాస మందిరమున మూడు కాలక్షేపము
లు జరుగును. శుక్రవారం 15 తేదీసాయంత్రము 4-15 గం.
పద్మావతిబాయి రుక్మిణీకల్యాణ కాలక్షేపము. (2) శనివారం
16 తేదీ 5 గ. మిను పరుకుట్టిఅమ్మ గానసభ. ఆదివారం 17 వ
తేదీ సాయంత్రము 4-15 గ. సంగీతము.

ధర్మాదాయములబోర్డు కమిషనరు:—రా. బ.,
ఎం. చంగయ్య పంతులుగారు కమిషనరు యీ దిగువరితని సం
వారముతేదీయను:—గుంటూరు అక్టోబరు 19-20 తేదీ, నెల్లూరు
21-22 తేదీ, నాయడపేట 24 తేదీ, మదరాసు-25 తేదీ,
కడప-నవంబరు 7, 8 తేదీ కర్నూలు-9, 10, 11 తేదీలు, బళ్లారి
12, 13 తేదీ ఆదోని-14 తేదీ. మదరాసు 15 తేదీ.

నీలగిరిపత్రిక హైద్రాబాదుకు మార్చుట
గుమా రైదుసంవత్సరములనుండి ప్రతి గురువార మాం
ద్రభావలో వెలువడుచున్న నీలగిరిపత్రిక యొక్క కార్యస్థా
నమును త్వరలో నల్లగొండనుండి హైద్రాబాదుకు మార్చబడు
ననియు, ప్రతిదినము, ప్రతివారముమాడ ప్రచురించుటకు ప్ర
యత్నములు జరుగుచున్నవనియు తెలియుచున్నది. ఇదియే
నిజమురాష్ట్రాంధ్ర ప్రభు వారపత్రిక.

విధవా వివాహసహాయక సంఘము:—లాహో
రులో యీ సంఘమువారి కాళ్ళా కార్యాలయములనుండి వివిధ
రాష్ట్రములలో జరిగిన విధవా వివాహముల గూర్చి యీ దిగువ
రితి తెలియజేయును. నెల్లూరునెలలో మొత్తముపై 275 విధవా
వివాహములు జరిగెను. జనవిరినుండి యిప్పటివరకి 2204
జరిగినవి. పంజాబు 1375, కింఘ 94, డిల్లీ 72, సం. రాష్ట్ర
మును 459, పంక 91, మదరాసు 7, బొంబాయి 6, మధ్య
రాష్ట్రము 8, అస్సాము 6, బీహారు 46, ఈనెలలో యీ 107
చందా నమూనయ్యెను.

సోడాలిండరు వగులగొట్టి చనిపోవుట :—
పెంటు తామను మాంటునందు నిన్న కార్పొరికు అసిడు సిలం
డరు పగులుటచే పిల్లవాడు చనిపోయిన కథ శివపరీక్షయందు
తెలియజేయును. ఆల్లవాసితో ఆకుకొనుమండిన వేరొకడు
ఇట్లు చెలిసెను. సోడా తయారుజేయుట కుపయోగించు సిలం
డరు చిన్నది రోడ్డుప్రక్కను దొర క క దా ని ని తీ సి
రోడుపై చెట్టి రాయిలోగొట్టెను. వెంటనే అది పగిలి ఉక్కు
ముక్క ఒకటి ఆతని కడుపులో చొరబడి నరముల నులిమిపెసె
ను. ఆల్లవాడు రక్తపు మడుగుతోపడి యుండగ ఆస్పత్రికం
సిరి. కాని బ్రతుకలేదు. (అ. ప్రె.)

వెన్ యూసా VEN-YUSA

అమూల్యమైన సౌందర్యమును కాపాడును.

క్రొత్తసౌందర్యమును హరించు శీతోష్ణనితలకు మీయొక్క
ముఖవర్చస్సును పాలుజేయకును. ప్రతిదినమునను వెన్ యూసా నువ
యోగించిన మీచర్మమును పాడుగాకుండ కాపాడును.

వెన్ యూసాయందు ప్రాణాధారమైనగుణ ముండుటచే అదిశరీర
మునకు బలమునిచ్చి క్రొత్తవన్నెను గలుగజేయును. వెన్
యూసా నువయోగించిన, వర్చస్సుకొరకును, మనోహరత్వ
ముకొరకును బాధనొంద నవసరములేదు. ఇది యెండినటు
వంటిగాని, మోటైనటువంటిగాని, రంగుమారినటువంటిగాని
శరీరములకు, క్రొత్తమృదుత్వమును జనింపజేసి సౌందర్యము
ను వికసింపజేయును.

వెన్ యూసాక్రీము జిడ్డులేక ప్రశస్తమైన సువాసనను
కలిగి స్వతస్సిద్ధమైన సౌందర్యమును వృద్ధిజేయుటయే దీని
యందున్న రహస్యము. దీని నువయోగించుటవలన వేసవేలు స్త్రీలు వారియొక్క మనోహరత్వ
మును తిరిగి సంపాదించ గలిగిరి. వెన్ యూసాక్రీముగల యింపైన సీసా 1-కి వెల రు 1-0-0

ఏజెంట్లు:— ఇది నువానవస్తువుల నమ్మున ర్తకులు, కెమిస్టులందరివద్దను దొరకును.
మెనర్స్ దాదా అండు కంపెనీ, ఎస్సెస్, మద్రాసు.

వేదపాఠశాలాప్రారంభము:—“శ్రీ కృ.య స॥
ము. ఆశ్వయుజ శుద్ధ ౧౦ శనివారమునాడు (౧౬-౧౦-౨౬)
సాయంత్రమున ౫ గంటలకు వైదాపేట పెరుమాళ్ళకోవిల
పిథిలో శేంపేయిందు శ్రీ ప్రసన్న వేంకటస్వామిస్వామి
ఆలయమున, మాంబళమున నెలకొనియుండు శ్రీ హరిహరవేద
విద్యాపీఠమునకు కాళి నొక్క వేదపాఠశాల, వైదాపేటలో నుం
డు బ్రాహ్మణశాలలకును, బ్రాహ్మణగృహస్థులకును, పురవ
నూక్రము శ్రీనూక్రము మున్నగు వేదవిద్యాభాగములు నేర్ప
స్థాపించబడును. బ్రాహ్మణులకు వేదాన్వయము ముఖ్యమును
విషయమంగూర్చి యుపదేశించబడును. శ్రీ. వే. దివాన్ బహ
దురు టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యర్ బి. ఏ. బి. యల్ గారు
అగ్రాధ్యక్షత్వము వహింతుర. బ్రాహ్మణగృహస్థు లెల్లరు
రాగ్రహరితులు.

ఎన్నికలసందర్భమున కొట్టుకొనుట
నల్లేశ్వర్ల ఒక డాక్టరువద్ద కంపొండరుగ పనిజేయుచు
న్న యాతను సి. రామచంద్రశెట్టి మరి 4 నురిపై తన్ను 18 వ
తేదీన ఉదయం 11 గ. తిరువల్లిక్కేటి పెద్దపిథిలో కొట్టిరని శే
రము మోపుచు కేసు జేసెను. ఆశోజాన ముద్దాయిలు ఫీర్యా
దీని డా॥ సి. నల్లేశ్వరులవలన యింటికిరమ్మగి పిలచిరనియు,
అతను రానందున కొట్టి చేతిలోని పస్తువులు నేలపడద్రోసిరని
యు పోలీసుకోర్టులో కేసుజేసెను. కేసు 25వ తేదీకి వాయిదా
జేయబడెను

ముదాయిగూడ ఫీర్యాదపైవేరొకకేసు బెట్టెను. పసును
లంపబడెను.

రాకపోకలు:—కర్నూలు యఫ్. డబ్లియు, రాబర్నసి
ను ఆర్మీ హెడ్ క్వార్టర్స్ చీఫుఇంజనీరు మద్రాసు కన్ననూరు
నుండి 24-వ తేదీ ఉదయమునకు వచ్చెద రనుకొనుచున్నారు.

తెప్పి నెంటుకర్నూలు పుడుకామగారు మద్రాసు కి ఉద
యం సిమానుండివచ్చిరి.

గా. జస్తిసుఆర్జర్న దంపతులు, తెప్పి నెంటుకర్నూలు బ్రా
హ్మణులైస్లిదంపతులు, సర్ యం. సి. టి. ముత్తయ్యచెట్టిగారలు
మొనూరుకు నిన్నరాత్రి బయలుదేరిపోయిరి.

ఇ. హెచ్. యం. బహదూరు కర్నూలుకును, హెచ్.
హెచ్. యఫ్. యం. పైలరుగారు రెవిన్యూబోర్డు 8 వ మెంబ
రు బందరుకును బయలుదేరిపోయిరి.

మంటాజు బేగము కుమార్తె కేసు

బొంబాయి, అక్టో 18—మంటాజు బేగము తన చంటి
కుమార్తె యగు నాదము బేగమునకు 75000 లూపాయల నొసంగె
నన్న కేసు నేడు హైకోర్టులో విచారణకు వచ్చెను. తా
నెప్పుడును ఆ మొత్తమును తన పిల్లకొర కిచ్చియుండలేదనియు
తన కుమార్తెయొక్క పోషణ భారమునుకూడ తా నెప్పుడును
తన తల్లి విశేష బేగమునకు వప్పుజెప్పియుండలేదనియు మంటాజు
బేగము చెప్పెను. రాజీవధవలసినదని జడ్జి చెప్పెను. కాని ప్రయ
త్నములు విఫలమగుటచే కేసు విచారణ ప్రారంభ మయ్యెను.
కెప్టెన్ థానల్ టెక్ మొదటి సాక్షిగా విచారించబడెను. అ. ప్రె

శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషానిలయము

గౌరవీ ఆశ్రమం కుక్కనూరు

(పాల్యంచవఃస్థానము-కిజాంరాష్ట్రము)

ఈసంవత్సర అక్టోబరు ౨౩, ౧౦ శుక్రవారముల
యందు, (వహర్షనవి, విజయదశమి అక్టోబరు 15, 16 తేదీలు)
ఈవైనిలయ ప్రభు వాగ్గోత్సవము జరుగును. సంస్థానపండిత
కవివగ్యులు, నుప్రసిద్ధాద్రప్రముఖులగు ఉన్నతోద్యోగులు స
భనలంకరించెదరు. ప్రముఖుల ఉపన్యాసము లొసంగబడును.
ఆధ్రవహాశయలు ముఖ్యముగ వీసంస్థానాంధ్ర సోదరులెల్లరు,
విచ్చేసి యాసత్ప్రయత్నముల ప్రోత్సహించి భాషాభిమానమును
జాపప్రార్థితులు.

కొ. వెం. రా. ల. నా. శర్మ.
సంస్థాపకుడు, కార్యదర్శి

అస్సాము శాసన సభాభ్యర్థులు

కాంగ్రెసుసంఘము ఆమోదించినవారు

మదరాసు 14 :—అఖిల భారత కాంగ్రెసు ఉపసంఘ
మువారు భారత శాసనసభకు అస్సాము అభ్యర్థులుగ యాదినవ
వారినిగూడ ఆమోదించిరి:—వ సంకె కుమారదాసు—శిల్పకు
నాడారు. (పెనులాలసోమ—దక్షిణశిల్పకు. క్షీరచంద్రదేవు—
తరంగంజి. రసికులాలు నంది—ద. నాదిగంజి, గోపేంద్రలాలు
దాసు చౌదరి—ఉ. హావిగంజి, బ్రాజేంద్రనారాయణ చౌద
రి—కునాంగంజి. అబ్దులు హన్మను చౌదరి—కున్నంగంజి
(మహమ్మదను) మహమ్మదు అబ్దుల్లా—సాదరు ఉత్తర సాదరు
(మహమ్మదను). (అ. ప్రె.)

బర్మా పరిపంట్

రంగూను, అక్టో 18:— 1928-27 సంవత్సరపు వరిపం
టలగుగూర్చి మొట్టమొదటి లెక్కల ప్రకారము 12038400
ఎకరములలో నాట్లు వేయబడినవి. క్రిందటి సంవత్సరపు అంచ
నాల ప్రకారము 211800 ఎకరములు ఎక్కువయ్యెను క్రిందటి
సంవత్సరపు తునిలెక్కల ప్రకారము 148900 ఎకరమును తగ్గిపో
యిట్లుచు కనబడుచున్నది. ఈవత్సరము వర్షములు మిగుల ఆల
స్యముగా ప్రారంభమగుటచే దక్షిణబర్మాలో కొంతవరకు ఉ
త్తరబర్మాలో చాల జిల్లాలలోను సాగుబడి ఆలస్యముగా ప్రా
రంభమైది. దక్షిణబర్మాలో చాల జిల్లాలను ఉత్తరబర్మాలో
నదీతీరములందున్న జిల్లాలను వరదలబాధనొందినవి. కాని ఆ
యావోట్లలో తిరిగి నాట్లువేయబడినవి. మొట్టజిల్లాలు వర్షము
లేక మాడిపోయినవి. కాని మధ్యవర్షములు కొంతవరకు అనుకూ
లపడినవి. మొత్తముమీద పంటలు బాగుగా పండునట్లుగానే
కనబడుచున్నవి. అక్టోబరులో మరియూ వర్షములుకూడ అనుకూ
లముగానుండినట్లయిన పంటలు మామూలుకంటె ఎక్కువగా పం
డవచ్చును. వ్యవసాయదారులలోను పశువులలోను వివరీకమైన
ఁటువ్యాధు లెవ్వయు లేవులేదు. (అ. ప్రె.)

కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రచారము

వోటకుల వ్యభిక్త భర్తము

మైలాపూరులో కాంగ్రెసునభ

నవంబరుమాసము కాసనసభల ఎన్నికలందు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు, ప్లామి వెంకటాచలం శ్రీశ్రీ, డా. బి. యస్. గోవిందరాజులు ముదలియారుగారు ఆభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకై నిన్నటి సాయంత్రము మైలాపూరు మండవల్లిగడ్డ బహిరంగసభ జరుపబడినది. వోటకులలో నొకరుగు తిరువాపుక్కెరకు మొదలియారుగా రభ్యత్వ వహించిరి. శ్రీయ్యయ్య శ్రీనివాసయ్యంగారు, బి. యస్. మల్లయ్య, గోవిందరాజులు ముదలియారు, భక్తవల్సలునాయుడు, మహాలింగ శర్మ కె. భాష్యమయ్యంగారు మొదలగువారు సభ కరుదెంచిరి.

ఇ. క్రిష్ణయ్యరు హైకోర్టు వకీలు గారు ప్రధమమున జాతీయగీతములను పాడిన పిదప మాట్లాడుచు దేశీయులకు ప్రధానముగ గావలసినది పాట్లకు తిండియు, కట్టుటకు బట్టయున్ను, ఆత్మగౌరవమునని బల్లిరి. ఈమాటికిని ప్రజలు కొంతవడియు వ్నారు. కావున దేశీయులు స్వాతంత్ర్య సమరమును జరుపవలసి వచ్చినది. ఈ యుద్ధేతముతోడనే కాంగ్రెసుమహాసభ 40సం|| ల నుండి కృషిసలుపుచున్నది. ప్రజలను పీల్చి పీల్చిజేయుచు, దుర్భర దారిద్ర్యమునందు ముంచి వేసిన విదేశీ యాధిపత్యము నెదుర్కొని ప్రజలకు పూజ్యము లొనగూర్చుటకై కాంగ్రెసు యజమాన్యము క్రింద స్వార్థత్యాగులు దేశభక్తులనేకులను విశేషపరిశ్రమ సర్వయు వ్నారు. నేటికిని అనేక మహామహాలు నిష్కల-పిత్తునుగ చేపజేయుచున్నారు. కాంగ్రెసు పక్షమునకు వ్యతిరేకులగు కొందరు స్వార్థపరాధులు స్వలాభము నాశించి సాంఘిక వైషమ్యముల చేపి ప్రజలను మోసగింప జూచుచున్నారు. కావున దేశమునకు మేలొనగూర్చుడినా రెవరో నష్టకారకు లెవరో బాగుగ గమనించి ప్రజాదరణ కర్వముగువారికే వోట్ల నొసంగ వలెనని బల్లిరి.

డి. కొలంబైగారు

మాట్లాడుచు "కాంగ్రెసు సందేశమును దేశమునందలి మూర్ఖులకు గొంపోవలసినదని దేశీయులను ప్రార్థించిరి. విదేశీయుల హస్తములనుండి భారతీయ జన్మవ్యవస్థను స్వరాజ్యమును సాధించుటకు కాంగ్రెసు కంకణము గట్టియున్నది. కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షులగు జన్మ మున్నగు పక్షములు త్రిటిషు శరీరాలకులకు ఏజంట్లుగనుండి భారతీయ పారితోత్త్యమును కాళ్ళతడుగ జేయ చూచుచున్నారు. ఏటేట దేశమునందు దారిద్ర్యదేవత ప్రజలలో తాండవమాడుచున్నది. ప్రతివత్సరమున పన్నులభారము దుష్పహుగుచున్నది. కావున ఈ పరాధీనతనుండి స్వేచ్ఛను బడయదలచిన, ఇతర స్వాతంత్ర్యదేశములందునలె భారతీయులను తమదేశములో స్వచ్ఛందముగ మన వెంచిన దేశీయులెల్లరును ఏకీభావము గలిగి విదేశీపభ్యవ్యయతో షోరాలము సలుపవలెను. భగవంతునకు దప్ప వేరెవ్వరికిగని భారతీయులు వెఱవబాలరు. ఇట్టి ఐకమత్యమునకు కాంగ్రెసు విరోధులగు జన్మ మున్నగు పక్షమువారు భంగము గలగించుచున్నార" అని బల్లిరి. పిదప ఉపన్యాసకులు జన్మ మున్నగు ముల్తీవర్గముగావించిన అకృత్యములనెల్ల నొక్కొక్కటిగ వివరించుచు ప్రధాన మంత్రియగు పానుగలురాజుగారు గత కాసనసభ ఎన్నికలందు తమపక్షమునకు తోడ్పడినవారును, తమకునుకూలరుగు వారి కెల్లరు రాష్ట్రమునందలి వివిధపు ాక, స్థానికసంఘములందు అభ్యర్థులుగ, సభ్యులుగ నేటు జేసియుండిరి. ఎన్నికలలో ఓడిపోయిన ఓ. ఎలంబెట్టిగారిని కార్పొరేషనుకు చామి నేటుజేయుట లోకాక ప్రబలనిదర్శనము. కాంగ్రెసు వాదులపై లేనిపోని నేరములను గల్పించి వారిని కోర్టునకు లాగుట వీరి రెండవయ్య. గంబానుజిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటు బి. విశ్వనాధాచారిగారిపై ఇటులే నేరమారోపించిరి. హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు కేసు విచారిం చి కేసును మోపిన పోలీసు వారికి బుద్ధి జెప్పి మంత్రి వర్గమునకు పాతమును శేర్చిరి. లోకపూజ్యుడగు గాంధీమహాత్ముని బూటక మహాత్ముడని దూషించినది పానుగలు రాజుగారిగదా! యనిరి. పిదప ఉపన్యాసకులు జన్మ మున్నగువారు కార్పొరేషనులో గావించిన ప్రజావిరుద్ధకార్యములను వర్ణించి ఇట్టి దేశాధిపత్యప్రదాతలకు వోటుజేసి దేశమును ఖోగతికి దేకుడని ప్రజలను వేడుకొనిరి. వైద్యకాఖా పరిపాలనలో మంత్రి వర్గముగావించిన అక్రమముల నెల్లబహిర్యత మొనర్చి ఇన్నిలోప

వాస్తవ

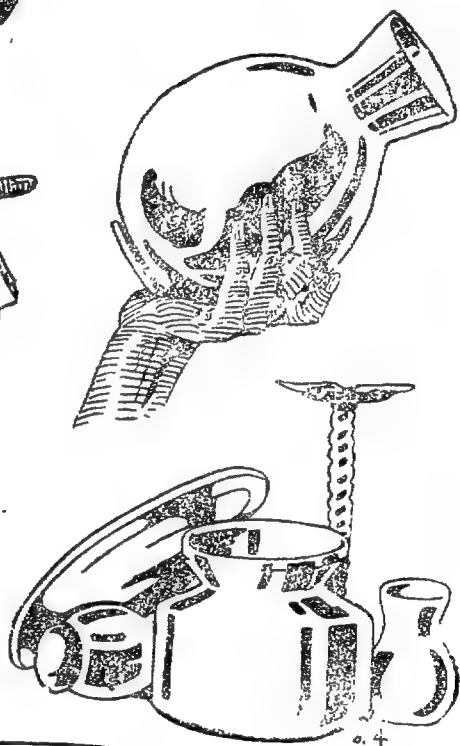
అను ఇత్తడి, రాగి మొదలైన లోహములను శుభ్రముచేయు 'బ్రాస్సో' మెరుగువలన మిక్కిలి సులభముగా మన ఇండ్లలో నుండు అన్ని పాత్రలను బాగా శుభ్రము చేయ గలము.

'బ్రాస్సో' మెరుగు రెండు మూడు చుక్కలు కాక శుభ్రపరిచుట కల్గి. ఇత్తడి, రాగి మొదలైన పాత్రలను తోయి దుడం వెంటనే యా పాత్రల వారివ్యవహారము చుట్టరైదు కాంధి. మెరుగు చేయుట

మీ ఇత్తడి రాగి పాత్రలను, చట్లను మన్నులోను బూడిచెతోను ఇంక నేల శుభ్రపరచెదరు?

'బ్రాస్సో' మెరుగుచేయు లోహములను శుభ్రపరిచుట కల్గి. ఇత్తడి, రాగి మొదలైన పాత్రలను తోయి దుడం వెంటనే యా పాత్రల వారివ్యవహారము చుట్టరైదు కాంధి. మెరుగు చేయుట

'బ్రాస్సో' మెరుగు వాడినయెడల స్వల్ప వెలకే పాత్రలకు మెరుగు బాగా పెట్టవచ్చును.

ములండియు స్వప్రతిభను జాటుకొనుటజూడ ప్రజలను వంచి చుటదప్ప వేరొక యుద్ధేతము లేదనియు అందుచే ప్రజలు నేతి బీరకాయనంటి జన్మిమహత్తు ప్రపంగములకు భ్రమజెంద రాదనిబల్లిరి.

ఇక విద్యాకాఖ, ఆబ్జార్వికాఖల మంత్రియొక్క పరిపాలన ఇంతకంటెను లోపభూయిష్టమై యున్నదనిరి. కల్లు సారా అంగడులను తగ్గించుటకుగని, సంపూర్ణ నిషేధాదర్శము నంగీకరించుటకుగని నిరాకరించినది బల్లికిరి. భారతదేశమునందలి రాష్ట్రములన్నిటి యందును (చచ్చుపురితప్ప) బొంబాయిలో కల్లుసారా అంగడులు అధికమని జెప్పెదరు బొంబాయిలో కల్లంగడుల సంఖ్య 650. మద్రాసు రాజధానిలో 6042 (అవమానము అవమానము). విద్యాకాఖా పరిపాలనలో పాత్రోగారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించియును బాకాలూచుచున్నారు. స్వతంత్రవిధానముగాని, ధనముగాని లేని ఈవిశ్వవిద్యాలయమునల పట్టిలాభము గలుగునో తెలియదు? ఈవిశ్వవిద్యాలయ పెరెటుసభలో గాంధీమహాత్ముడు సభ్యుడు నుండుట కర్దుమగూడని జన్మిమహత్తు నాయకులలో నొకరగు సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు బల్లిరి (అవమానము).

ఈసమయమున జె. యస్. రామనాధన్ (జన్మిమ)గారు సభలో కొంతకాలము గలుగజేసిరి. సభ్యులు కొందరసహనము గన్పరచినను కాంగ్రెసు నాయకులు వెంటనే కాంతిని చేకూర్చజాలిరి.

లేడి రివాజుకు సానుభూతి

లాహోరు, అక్టో 13—పూర్వము పంజాబులో లేడ్ టినెంటు గవర్నరుగా నుండిన సర్ చార్లస్ రివాజు గారు మరణించుచే లండను ఇండియా ఆఫీసు అండరు సెక్రటరీ ద్వారా లేడి రివాజుగారి కీ దిగువ సానుభూతి సందేశ మంపబడినది. గౌరవమర్యాదలతో నింతమంది పంజాబీలే స్మరింపబడు మీ భగీరథగారి మరణమునుగూర్చి పంజాబు ప్రజలందరి తరపునను సభాయుతుడగు పంజాబు గవర్నరు మీకు సానుభూతి ఎంతయున్నాడు. (అ. ప్రె.)

పోలీసులకు దొంగలకు యుద్ధము

విదుగంటల యుద్ధమైనపిదప దొంగలు చచ్చిపోవుట

లాహోరు, అక్టోబరు 13:— ఫెరోజ్ పూరు జిల్లాలో దొంగలగుంపులకు పోలీసులకు యుద్ధము జరిగి తుదకు దొంగలందరును కాలితేయబడిన కథ నిక్కడ జెప్పకొనుచున్నారు. విదుగురు దొంగలను అదివరకు హత్యజేసినవారిని పట్టుకొనుటకు పోలీసువారు యత్నించుచుండగా వారు ముక్తకు తహశీలులో ఒక గ్రామము వద్ద పోలీసులలో దాగుకొని యున్నటుల ఫెరోజ్ పూరుజిల్లా నూపరిం డెంటుకు రహస్యముగ దెలిసెను. నూపరిం డెంటు తనతో అసిస్టెంటును పోలీసుపాట్లీని ఆదివారం ఉదయం తీసుకొని పోలీసును ముడించి దొంగలనురమ్మనిరి. వారు దానికి బదులు తుపాకులగాల్చి నూపరిం డెంటుగూడ కాల్చించెను. పోలీసువారికి దొంగలకును కొంతకాలము కాల్పులు జరిగెను. తరువాత దొంగలలో నొకడు పొదిలచూటున లేచి తనతోటివారందరును చచ్చిపోయిరనియు తాను లొంగిపోయెదనని చెప్పెను. కాని నూపరిం డెంటువారివద్ద రెండురివోల్వర్లును, రెండుతుపాకులను, ఒకరైఫిలును, ఒకబాంబును ఉన్నటుల దెలిసెననియు, యింకను కొంతమందిగుండు సామానులగూడ నుండెననియు వానినన్నిటిని యిచ్చివేసినదప్ప అందుల కొప్పుకొన వీలులేదని చెప్పెను. ఇట్లు మాటలు జరుగుచుండగానే పొదలమాటుననుండి గబగబగు ధుప్రేలేను. ఒకపోలీసు సభిఇనప్పెక్కరు కొద్దిలో తప్పించుకొనెను. మరల పోలీసువారు కాలిరి. ఇయ్యది 5 గంటలనేపు జరిగెను. తుదకు దొంగలందరును చనిపోయిరి. పోలీసువారు ఆయుధములను, మందుగుండు సామానులపట్టుకొని స్వాధీనము జేసికొనిరి. (అ. ప్రె.)

కృష్ణాజిల్లాలో ఓట్ల ప్రచారము

అడుసుమల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారి వింత ప్రసంగము కడచిన అమావాస్యనాడు బందరు వైశ్య సమాజమందిరమునందు ప్రముఖులు సమాజోద్యోగుల యెన్నికలకై సమావేశమైరి. కాసనసభాభ్యర్థులగు అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు గారును వారిమిత్రులగు వడ్డమన్నాటి కుళాబ్ రామయ్య, పెనుమర్తి లక్ష్మీపతి శాస్త్రిగారును మరియొక అభ్యర్థియగు అడుసుమల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారు వారి మిత్రులగు కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్యగారును అచటకు వచ్చియుండిరి. వైశ్యసమాజముయొక్క ఎన్నికలు రాత్రి తొమ్మిదిగంటలకు ముగిసెను. అప్పుడు అభ్యర్థులగు కొన్నిమాటలను చెప్పవలసినదని సమాజ కార్యదర్శి కోరెను. ప్రథమమున కాశేశ్వరరావు పంతులుగారు పదునెదునిమిషములు క్లుప్తముగా యేపరిస్థితులలో కాసనసభలలో ప్రవేశించుటకు కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించినది, జస్టిసు పక్షమునకును కాంగ్రెసుపక్షమునకును యెటుల పోరాటము జరుగుచున్నదియు చెప్పి కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల యిరువురికిని చెరియొక ఓటును యిచ్చుని కోరిరి. సామ్రాజ్య కాసనసభకు ప్రకాశం పంతులుగారికి ఓటునిచ్చుని కోరిరి.

అంతట అడుసుమల్లి గోపాల కృష్ణయ్యగారు నిలబడి సభ్యులు కూర్చొనుననను కూర్చొనక విసువుచెందినను లక్ష్మీకృష్ణ రాత్రి పదిగంటలవరకు తిండితిప్పలు లేకుండ కూర్చుండబెట్టి చెప్పిన సంగతులనె చెప్పుచు మరల మరల యెందుకు చెప్పెదరని సభ్యు లడిగిన “నేను చదువుకొనినవాడనా సరిగా ఉపన్యాస మిచ్చుటకు? ఇప్పుడు నా యుపన్యాసము వినుటకు ఓపిక లేనివారు నాకు ఓట్ల నెట్లు ఇచ్చెదరు? నా యుపన్యాసమును వినితీరవలె. నేను తిరిగి మూడు సంవత్సరములవరకు మీయెదుటకు రావలసిన పనేముండును? అని చెప్పుచు తన విచిత్రోపన్యాసమును గావించెను. అందలి ముఖ్యంశము లివి.

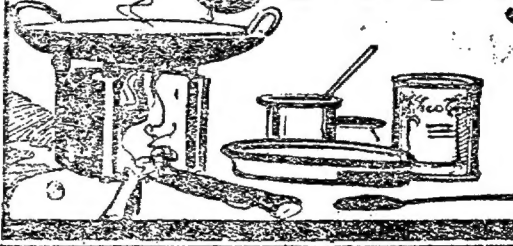
“నేను జస్టిస్ పక్షమువాడను. జస్టిస్ పక్షము సర్వోత్కృష్టమైన పక్షము. స్వరాజ్యము పొందుటకు మన మిప్పుడు తగియుండలేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము ధర్మముగ పరిపాలించుచున్నది. వీరు మనను విడిచిపెట్టినయెడల మరేదేశస్థులైనను వచ్చి మనను మ్రింగివేసెదరు. కనుక మనకిప్పుడు స్వరాజ్యము వద్దు. క్రమక్రమముగ స్వరాజ్యమును పొందవలెనుగాని లేనిచో మనము వ్యవహారముల చెసికొనవలయు. బ్రాహ్మణ నిరంకుశముతో ముందు పోరాడవలసియున్నది. కూడ్రులు చదువుకొనినచో నాలుక కోయవలసినదనియు వేదము విన్నచో చెవులలో నీసము పోయవలసినదనియు మనుస్మృతిలో వ్రాయబడినదని కొందరు పెద్దలు చెప్పగ విన్నాను. నేను ఇంగ్లీషు అసలే చదువుకొనలేదు. నాకు తెలుగుకూడ బాగారాదు. నేను చిన్నప్పుడు వరదడికూడ వ్రాయలేదు. నాకు భూమినున్న అనుభవము గలదు. నేను కొంత జమీనికొన్నమాట నిజము. నేను పెద్దరైతునుకూడాను. నేను జమీందారునని రైతులంటున్నారు. నాపని త్రిశంకుస్థులవలె నున్నది. నేనెద్దరికిని పనికిరాకుండానమ్మును. ఇటులచేయుట చాలాయన్యాయము. నన్ను జమీందారునని, నాకు రైతులు ఓట్టివ్వవద్దని ప్రచారముచేయుచున్న కాశేశ్వరరావు గారికి ముక్త్యాల, జయంతిపురం జమీందార్లు సహాయము చేయుచున్నారు. నేను కమ్యునిస్టుమనకు చెందినప్పటికిని నందిగామ తాలూకాలోని కమ్యురైతులు నాకు ఓట్లనివ్వము పొమ్మని చెప్పుచున్నారు. ఇది జమీందార్ల నిరంకుశత్వమునకు నిదర్శనమైయున్నది. నాకు జమీలో అడవులున్న మాట వాస్తవము. ఆ అడవులలో నేను రైతుల పశువులను ఎందుకు మేపుకొన నివ్వవలెను? అది నా స్వంతహక్కు! అందునుగురించి నన్ను కరప్రతిమద్దారా ఆక్షేపించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారి కేమి హక్కు!! గవర్నమెంటువారు మాత్రము ఎందుకు పుల్లరి పుచ్చుకొనకుండ అడవులలో పశువులను మేపుకొన నివ్వవలెను? జస్టిస్ పక్షమువారు స్టాంపుద్యూటీ, ఆబ్జార్వేషన్లు ఎక్కువగుటకు ఒప్పుకున్నారని కరప్రతిమలో వ్రాసినారు. గవర్నమెంటులో తొర్రబడ్డప్పుడు దానిని పూడ్చుకొనుటకు పన్నులు ఎక్కువచేయక పోలే యెట్లాజరుగుతుంది! గవర్నమెంటు జరుగవలెనా? వద్దా? తొర్ర యెందుకుపడ్డదని కొందరు ప్రశ్నించిరి. తెల్ల ఉద్యోగుల జీతము తక్కువచేయుటకును దానితోపాటు నల్ల ఉద్యోగుల జీతములుకూడ తక్కువచేయుటకును తొర్రపడ్డదని గోపాలకృష్ణయ్యగారు స్పష్టీకరించిచెప్పిరి. ఆబ్జార్వేషన్లు జస్టిస్ పక్షమువారు ఎక్కువచేయించినమాట వాస్తవము. (తా

Cook with Cocogem

All my cooking is now done in Cocogem, the 100% pure vegetable shortening. It is a pleasure to cook with Cocogem. It is so clean and cooks such tasty and digestible dishes that I refuse to use adulterated ghee again. Take my advice and use only

Cocogem

గుడు మనదేశములో నెప్పుడునున్నది. పూర్వకాలమున ఋష్యాదులు కూడ త్రాగినారు. ఆ బాగ్గరీ తీసివేసినచో అందరు దొంగతనముగ త్రాగెదరు. ఆబ్జార్వేషన్లుండవలసినదే. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము రాకముందు మనదేశములో విద్యయేలేదు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు రిస్కెర్లనువారికి విద్యను చెప్పించుచున్నారు. విద్యా పన్ను వేసికొనుట మంచి పని. కాశేశ్వరరావుగారేమో త్యాగము చేసికొనినామని చెప్పుకొనుచున్నారు. పన్ను తీవ్రవద్దని చెప్పితే యిటువంటివారివందరిని జైల్లోనికి ప్రభుత్వమువారికి తప్పేమున్నది. పన్ను లివ్వకపోయిన మునిపాల్చి యెట్లు పాగుననుకొన్నారు. జైల్లో మంచి భోజనము కావలెనని కోరుట గొంతెమ్మకోరిక. సజ్జ అంబరీ పెట్టుకుండ వరియన్నము పెట్టినందులకు సంతోషింపవలసియున్నది. పూర్వకాలములో నేరముచేస్తే చెయ్యికాలో విరగగొట్టేవారు. ఇప్పుడు చల్లని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారెట్లు చేయుకుండ జైలుకంపి పరియన్నము పెట్టినందులకు సంతోషింపవలసియుండును. జస్టిస్ పార్టీ వారు దేశద్రోహము చేసినవారి వ్రాయుట చాల అక్రమము. స్వరాజ్యపార్టీ వారే దేశమును, పాడుచేయుచున్నారు. మెజారిటీ యున్న పార్టీ వలన నే పనులు జరుగును. స్వరాజ్య పార్టీ వలన కాసనసభలో నే పని జరుగదు. జస్టిస్ పార్టీ వారు దేవాలయములను సంరక్షించుటకై దేవదాయ ధర్మాదాయబిల్లును ప్యాసుచేసినారు నేను చదువుకొనకపోయినను రైతును గనుక నాకు ఓట్టివ్వవలసినది. నాకు పెద్ద అస్తియుండుటవలన జవాబుదారీగలమునీ. అస్తి లేనివాళ్లు గవర్నమెంటువారిమీద ఎదురు తిరుగుతారు. నాన్ కో-ఆపరేషన్ కాలే ఏమిలాభము కలుగలేదు. గవర్నమెంటుకు తోడ్పాటై వారిచ్చినవి పుచ్చుకొని యికా ఎక్కువ అడుగజరిగినదేగాని వారి నెదిరించుటవలన సాధించెను లేమన్నీయుండవు. చదువుకొనుటవల్ల కొంత మేలున్నప్పటికి ఒక్కొక్కప్పుడు కీడుకూడ కలుగవచ్చును. కనుక చదువుకొన్నవారి యందు వ్యామోహము పడక నాబోటి పెద్ద అస్తులుగల జవా

బుదారిగల మనుష్యులనే కాసనసభల కంపుట మంచిది. నేనింగ్లీషు చదువుకొనలేదని కరప్రతిమందు వ్రాసినారు. నేను తెలుగు మాత్రము చదువుకొన్నావా? చదువుకోకపోతే కాసనసభకు పోవుటకు పనికిరానా? అసభలో నేనెందుకు పాల్గొనకూడదు? రీసెటివ్ మెంటులో పన్నెక్కువచేస్తే నాకుకూడ చాల వడ్డమే గనుక పన్నెక్కువ చేయకూడననీ నేనును చేతులెత్తుతాను.”

ఈవిధముగా గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఉపన్యాసము పూర్తి అయినది. “వారి అల్లుడు గవర్నమెంటులో పెద్దఉద్యోగములో వున్నాడట. ఈయన గవర్నమెంటు మనిషి. గాంధీగారి ఉద్యమానికి వ్యతిరేకం. కాంగ్రెసు అంటే పనికిరాదు. ఈచదువురాని ఆయనకు కాసనసభలో పరిగెవ్వవసరం అరణ్యం గావుంటుంది. అక్కడ ఇంగ్లీషులో వ్యవహారం జరుగుతుంటే యాయన యేమీ తెలియకుండా నోరుతెరుచుకొని కూర్చుండవలసినదే. ఇటువంటివారిని పంపిన ఏమిలాభము?” అని అక్కడ చేరినవారంతా గుసగుసలాడుకుంటూ యిండ్లకు లేచిపోయినారు. (విలేఖరి)

కావలెను

యేజంట్లు, వర్తకులు

మిషనుకుట్టుకు, చేతికుట్టుకు, లేన్ పనులకు, యుపయోగించు అనేకరకముల ప్రశస్తమైన దారపుబంతులను, చుట్ట ను పిళ్లను, కట్టలను, దారపుబంతులు చుట్టు యంత్రములను, సరసమైన ధరకు అమ్ము యేజంట్లుకు మంచికమీషను యివ్వబడును.

ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్స్, కాకినాడ.

కలకత్తాలో దుర్గాపూజ

శాంతముగ జరుగుటకు నాయకుల ప్రయత్నములు

ప్రభుత్వమువారి యేర్పాటులు

కలకత్తా, అక్టో 12:—అధికారులు ఉభయపక్షముల నాయకులను కలసి పని చేయుట వలన కలకత్తా యందున్న మత విభేద పరిస్థితులు కొంతవరకు తగ్గినవి. రానున్న పూజాసంవత్సరమున అల్లగులు జరుగునని యిట్లును ప్రభువు ఆసక్తియునునకు పట్టణములోనే యుండవలసినించిరి. ఈ సారి శాంతి పూజనకు పోలేను కమిషనరు చేయు ప్రయత్నములను ప్రభువుగారు స్వయముగజూచెదరనియు, పోలీసుకమిషనరుతో సెన్సైజను ఈ విషయమై ఆలోచించుచుండెనయు, ఉభయపక్షముల సంఘర్షణను గలుగఁజేడ అసంభవముగ జేయనిల సినపనుల నాలోచించుచుండెనయు చెప్పుచున్నది. ప్రభువు గారు పీయూష కాంతి ఫోన్, జతీంద్రచాధురాను, సర్ ఓం కారమల్ బాతియాగారలను ఇంటర్వ్యూయిచ్చి వారిలో ప్రస్తుత పరిస్థితుల చర్చించి ఆశయమున వీయవలసిన ప్రయత్నములగూర్చి ఆలోచించిరి. వారు గావించిన సూచనలను యిట్లు ప్రభువుగారు ఓపికతో విరి. పోలీసుకమిషనరుజేసిన యేర్పాట్లు చాలకృత్రిమముగ ఉన్నటుల వారితో మాట్లాడినవారను కొనుదున్నారు. స్వాతంత్ర్యసమయమున ఊరేగింపులు జరుగునపుడు గలవచ్చుదుగాని వచ్చుముచ్చును తమగురువులను చున్నార.

నాయకుల ప్రకటనము

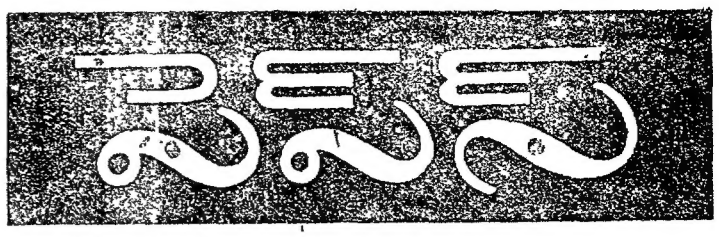
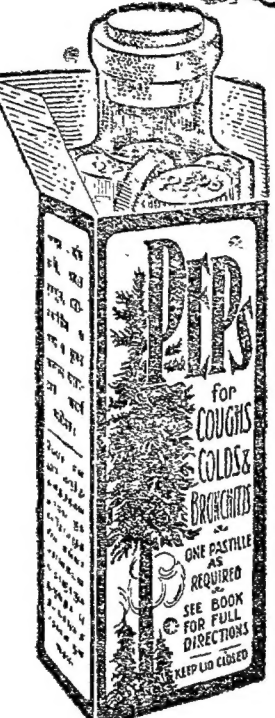
నవాబు ఐసీఫు ఆలీ ముర్షా (మూర్షి డాబాదు) సర్ పి. టాగూరు, సర్ అబ్దుల్ రహీం, రాజా యుషి కేశలా, రాజాగో పీంద్ర కృష్ణ దేవ్, సర్ కైలాసచంద్రబోసు, మాలానా అబ్దుల్ రహ్మాన్, పీయూష కాంతి ఫోన్, జతీంద్రచాధురాను మాట్లాడు అబ్దుల్ కరీం, సేబ్ అబ్దుల్ రహీం, ఉస్మాన్ గారలు కలిసి సం తకములు చేసి యాక్రందించుచున్న విజ్ఞప్తిని:—కలకత్తా యందు సదాలోచన పరులగు పౌరులందరును ఆ న్యోగ్య మతి సహనము గల్గి సద్భావముతో నుండినవలెని కోరెదనని మేము క్రింద సంతకము జేసినవారము సమ్మతమున దుర్గాపూజ సమయమున ఉభయపక్షములను సంఘర్షణముజరుగకండ తగిన యేర్పాటుజేయుట కిష్టపడవనము గల్గినది. కాబట్టి ఉభయపక్షములను ఒకరికొకరికి ఆగ్రహ కారణములగు పనులజేయవలదని కోరెదము. పూజాసమయమున పట్టణమునందు శాంతి సమహృదటకు అన్ని తెగలవారును ముఖ్యముగ నీ ఉభయపక్షములను సాయముజేయి గోరెదము. ఈ సమయమున కలకత్తా మంచి ఆదర్శమును చాపునెడల ముగిసిన తెంగలంకెయు నానిధముగ పరిశేషగలదు అ. ప్రె

పోలీసు కాన్స్టేబులుల హత్య

హౌరాబాదు, (సంపు) అక్టో 12:—పోలీసు హౌస్ కాన్స్టేబులు, ఒక కాన్స్టేబులను మరొకరిని అప్పగించి లాగ్గానా బిల్లా ఉబాచో తాలూకాలో హత్య జరిగినటుల వార్త చెబుచున్నది. ఒక మరాఠ్ సుబ్బీ ఉబాచో పోలీసు స్టేషనులో తనను నల్లరెంజీ చెరిచిరి రిపోర్ట్ చేయగా పోలీసువారు మద్దయిలను అరెస్టు జేయబోయిరి. ముగ్గురు చిక్కిరి నాల్గవవాడు పారిపోయెను. అధికారి యీనాల్గవ మద్దయి పోలీసుజూరియానికి తుపాకితోను కత్తిరోను వచ్చి హౌస్ కాన్స్టేబులును, కాన్స్టేబులును ఆక్కడనే చంపెను. అరాత్రే మరణించిన గూడ చంపెను. ముగ్గురు రాత్రి మరి ముగ్గురు చంపినటుల చెబెను. ఆమగ్గురు యింకను చిక్కలేదు. పోలీసు సూపరింటెండెంటు పోలీసుదళముతో సీఫోరము జరిగినచోటికి బోయెను. ఆమగ్గురు సంత ఘోరము జేసిన వానిని పట్టుకొనుటకు సర్వప్రయత్నములు జేయబడుచున్నవి (అ. ప్రె.)

1 అభి క భ స్త ము చెల తు 1-3 రు 5-0-0.

శ్రీ ముక్త్యాలి సంస్థానమున 800 పుటములు వేయబడి నది, బహుమాత్రము. వేది, దస్త, తుయ, పట్టణబోగో ట్టును. కథమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము మందతో పంపబడును. అక్షరాలు వాడి మెచ్చినారు. శేలూగు ఉచితము. 2125 అర్ధరసాయనశాల ముక్త్యాలి కృష్ణా,

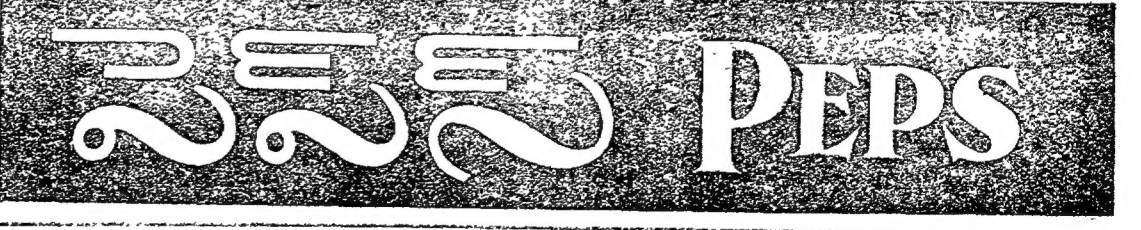

దగ్గు, జలుబు, గొంతునొప్పి, రొమ్మువడికము మొదలగు వ్యాధులను పెప్సెన్ బిల్లులు అత్యద్భుతముగా నివారించును.

హఠాత్తుగా గలుగు జలుబు, రాత్రులందు చలితగులుట, గొంతునొప్పి చెడుదగ్గు, మొదలగు వ్యాధులను అత్యద్భుతముగా కుదుర్చు అద్వితీయమైన ఔషధము పెప్సెన్ బిల్లులను తీసుకొన్న వారును అవి సున్నితమైనటువంటి శ్వాసకోశములకును, గంఠమునకును ఉపశమనము గలుగజేయుచు జలుబును అంకురము లేకుండ పారవ్రోలును. ఇవి సుకుమారమైన శ్వాసకోశములను మంచి ఆరోగ్యస్థితియందుంచుటయే గాక ఈ శీతకాలమునందు, రొమ్ముకును, ఊబితిత్తులకును సాఫల్యముగకుండ కాపాడును.

ఈ పెప్సెన్ బిల్లులతో కలిసి ఘంటగు ఆవిర్భూత నీలుచేయబడినవి. ఆవిరిగా మారెను పెప్సెన్ గాలిని వీల్చినయెడల శ్వాసకోశముల నన్నిటి కిది సుఖము గలిగించి వ్యాధులను నివారించును. రొమ్ముకును ఊబితిత్తులకును గలిగించు అద్భుత ప్రత్యక్షలాభము లివియే. పెప్సెన్ బిల్లులలో నల్లమందు లేక పోవుటచేత, యువకులకును, వృద్ధులకునుగూడ ఉపయోగపడును.

పెల సీసా 1-3 రు 1-0-0
మందులను విక్రయించు వక్తకులందఱు శుద్ధము దొరకును.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము
(The Telugu Encyclopaedia)
ఇందు చరిత్ర, ప్రకృతిశాస్త్రములు, జీవితములు, సీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాదివిషయములు, భౌగోళికము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు చర్చింపబడును. ప్రతిసంపుటమును, అరు సంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచికయందును రమారమి 100పుటలుండును. ఆరుసంచికలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 0-8-0. మొదటి సంచికను వి. పి. గా పంపి రూ. 0-8-0 వసూలుచేసికొని మిగత ఐదును క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుండుము. ఆరుసంచికలు ఒక్కసంపుటముగ చేర్చి బైండుచేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0 ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగ నున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటము పెల రూ. 8-8-0. పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు ఒక్కొక్క సంపుటమునకు అడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.
కొరకుచోట్లు— ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము 7, శంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.
ఆంధ్ర కంపెనీ, 175, రెసిడెన్సిబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

తూర్పుకృష్ణా జిల్లా కార్మికుల సంఘము

నవంబరు ఎనిమిదవ తేదీన రాబోవు మదరాసు, ఢిల్లీ శాసనసభల ఎన్నికల సందర్భములో శ్రీమతు ఆంధ్రేశ్వరి టం గుటూరి ప్రకాశంపంతులు ఆయన భర్త కాశేశ్వరరావు పంతులు ఆయనకి వెంకటరమణయ్యపంతులు దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యచౌదరి, తూర్పు కృష్ణా జిల్లా కార్మికుల సంఘాధ్యక్షులగుమాలెంకిటి వెంకటకృష్ణయ్య, గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య, వేమలపల్లి వెంకటగోపాలరావు, బి. బి. వెంకటేశ్వరయ్య చౌదరి, ఆత్మకూరి నాగేశ్వరరావుగార్లు దయచేసి కార్మికుల సంఘమునుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

కార్మికుల క్రమము

14-10-26	పురిటిగడ్డ	సాయంత్రం 4 Xcll బహిరంగపథ
	నక్కలగడ్డ	
	చిట్టూరు	
	కొడాలి	" 7 Xcll
15-10-26	ఉదయం	ప్రకాశం " 7 Xcll
	పాపలివారం	
	వెలువోలు	
	నిమ్మగడ్డ	
	నాగేశ్వరపాలెం	
	రామకపాలెం	
	కొత్తపాలెం	
15-10-26	సాయంత్రం	జూపిచేరి బహిరంగపథ 7 Xcll
16-10-26	అనగిగడ్డ	పుడయం 7 Xcll
	బండలాయిచెరువు	
	జేకినూరు	
16-10-26	నాగార్జునగిరి	సాయంత్రం 6 Xcll
17-10-26	భావనచెరువు	పుడయం 7 Xcll
17-10-26	కోమరగూడ	సాయంత్రం 7 Xcll
18-10-26	విశ్వనాథపల్లి	ఉదయం 7 Xcll

దిట్టకవి వీరరాఘవయ్య
జిల్లాకార్యదర్శి

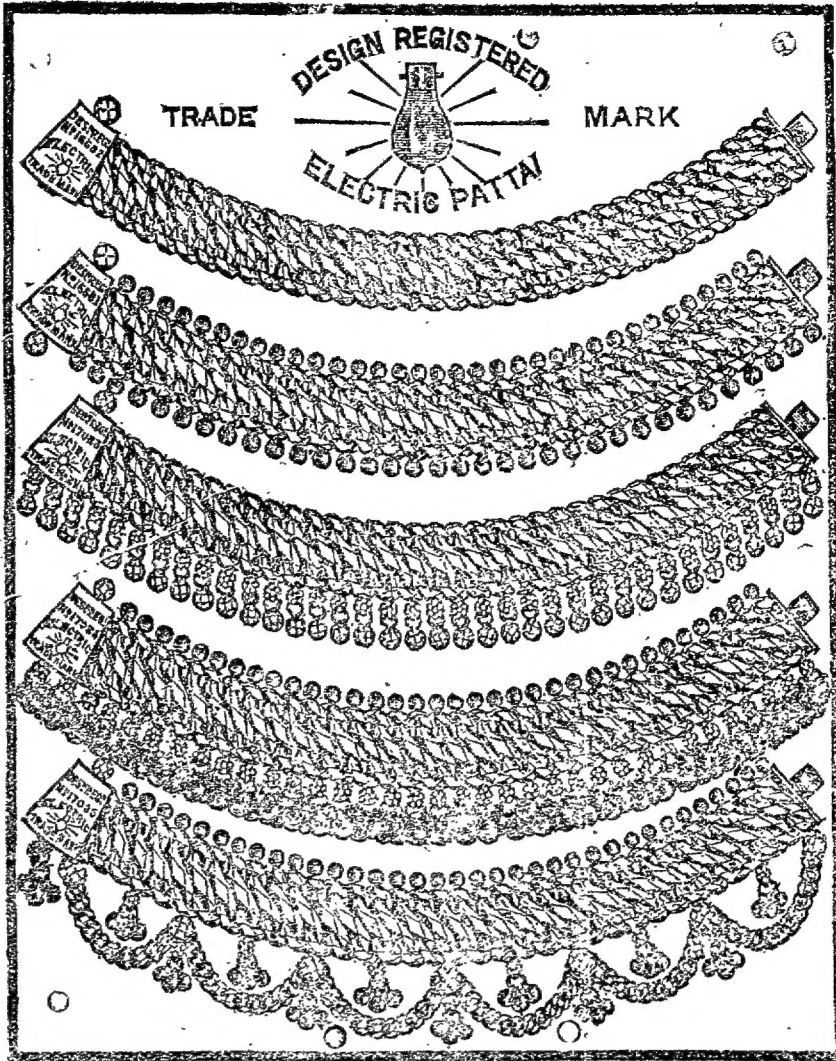
ధర్మపదము

శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి దుర్గా నవాజివేశ్వర ప్రసాదబహద్దరుగారు అనువాదకులు
అనంతరపురుషుడు డగు బుద్ధదేవుని దివ్యోపదేశము లిందు గలవు. పాళీభాషలో ౨౭ సర్గములలో నున్న ౪౨౩ గాథ (శ్లోకము) లకు సరియైన, చక్కనియైన తెలుగు నవనరచనము. మూలగ్రంథముగూడ సమగ్రముగా నిందుగలదు. హిందీ, ఇంగ్లీషు, కర్ణాట, ప్రాకృత భాషలలో గల పరిపక్వములను, వ్యాఖ్యలను బరిశీలించి అతిబాగ్రతతో నిది యనువదించబడినది. తైన బౌద్ధమతములను గుఱించి విపులపరిశోధనముగల పీఠిక గొప్పది గలదు. బౌద్ధమతసంప్రదాయ విషయములకు ముఖ్యమయిన టిప్పణి కలదు. బుద్ధదేవుని దివ్యోపదేశములెట్టివో, బౌద్ధమత మెట్టిదో యీగ్రంథము జదివిన దెలియగలదు. సుందరమైన బుద్ధనిచిత్ర మిందు గలదు. మేలుకాగితము. అందమైన నిమి క్యాలికొబ్బెండు.
వెల రు ౧-౪-౦.

విలాసము:— సరస్వతీకార్యాలయము, జగ్గయ్యపేట.

శ్రీ జీవయాత్ర

(గంధకర్తి) శ్రీమతి కవిలిక కాంచనపల్లి కనకాంబ-విద్వాన్.
ఈ గ్రంథము తత్త్వమును బోధించు ఉత్తమ పద్యకావ్యము కథ కాదంటినిబోలి రసవంతముగనుండు. వెల. రూ. 2-8-0.
"గీతాశాస్త్రము వెనకక"
నీతాగ్రాహంజనేయ చిత్రసంవాద
ఖ్యాతగ్రంథం విప్రుడి
భూతలమున తీవ్రయాత్ర బోలెడ బాగాడక.
పర్యాయాంతరగత పద్యముక్తాంతి. వెల రూ 0-8-0.
నలయువా రీశ్వరిని విలాసమునకు ప్రాయశులయును.
పి. టి. జగన్నాథరావు
2/11 ఆలంగా త్రవ్వెనీది, తిరువలిక్కేటి-పర్రాను.

నూతనముగా ప్రదర్శింపబడిన
“ఎలక్ట్రిక్”
పట్టెగొలుసులు
మొదటి రకము
వెండికి గ్యారంటీ
ఇట్లెంటు ఆఫీసున రిజిస్టరు చేయబడినది. ప్రైడు మార్కు రిజిస్టరు అయినది. 2568
ఆర్డరులపై ని గొలుసులు వి. పి. ద్వారా పంపించ గలము. కాశ్మీర లయ్య ఎంతతూనిక వెండితో గొలుసు చేయవలసి నదియు వ్రాయించ కోరెదము. వెండికి నా నాటి ధరల చార్జీ చేయుదుము. జత 1-కి మూరీ:
వెదనైజా. చిన్ననైజా
నెం. 1 రూ 6 రూ 4
నెం. 2 " 7 " 5
నెం. 3 " 8 " 6
నెం. 4 " 8 " 6
నెం. 5 " 9 " 7
సోల్ ప జెంటు:- నారాయణ దాస్ ప్రిటీ,
191, చైనాబజారు, రోడ్, మదరాసు.

యా ట్రేన్ 105
అమెలిక్ విరేచనములకు దీర్ఘకాలమునుండి యున్నను
బాసిల్లరిగా నున్నను అద్వితీయమైన నివారిణి
మాత్రము ఎస్కామెన్సు, వెస్కెనెడు తయారు చేయబడినది.
ఒకప్రమాదముచే గలగు వ్యాధులకు, ఉష్ణప్రదేశములందు గలగు వ్యాధులకు శిశువులకు, హామెబర్డు అం దరు కెస్టిల్లనవద్దను విక్రయమునకు దొరకును.
BEHRING INSTITUTE MARBURG-L HN GERMANY
Madras Representative :- T. RAMACHANDRA RAO, 153, Broadway, Madras.

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, తర్కములకు పూచీ నిచ్చెదము.
మావద్ద పలురకముల లోలాకులు, దుద్దులు, మోపులు, బంగారుమొదలయినవి, మొలత్రాడులు, టంజరు మొదలగునవి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈదిన విలాసములకు వ్రాయును.
పొప్రెటరు: కాసుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండుబదర్సు.
ది ఆంధ్రజ్యోతిరారి మాన్యుఫాక్చరీంగు కంపెనీ
హెడ్ క్వార్టర్స్: బెజవాడ. 1149 (3) 1597 బ్రాంచి: 51 చైనాబజారురోడ్డు మదరాసు.

బ్రెస్టలు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన
సరసపరిల్లా
మానవశరీరమునందు గల మలినములన్నిటిని పూర్తిగా తీసివేసి కుశ్రముచేయును. రక్తమును స్వచ్ఛిచేయును. మరీయు లీనము (కారిజము), మూత్రవిషములు మొదలగు ఇతర అవశేషములను హంచి ఆరోగ్యస్థితిలో నుండును. ఆరోగ్యిని స్వచ్ఛిచేసి, చురుకైన జీర్ణశక్తిని, ఆహారమును నిద్రను గలిగియును. ఈద్రావ్యమునందు స్వభావముగానే ట్టెస్టి నుడుగులను. ఈనిదాంతము 1832 నెల్ల రం నుండియే అంగీకరింపబడినది. అన్నిచోట్లలోను విక్రయించుచును.
మరీయు ఈ దిను తెలుపబడిన వాటిమొదలగు విక్రయమునకు దొరుకును. 1. మెస్సెజ్జి. 2. సోల్ టి కో, 3. ఎం. ఆర్. పాల్ టి కో, 1 & 8 బాస్కెట్లొద్దను, కలెక్టర్. 3. మెస్సెజ్జి కెంట్ టి కో, బొంబాయి. 4. మెస్సెజ్జి ట్రెయిన్ 32, మెగల్ పేడి, బెంగళురు.

వనాపధి శబ్దార్థ నిఘంటువు
మానవజాతియొక్క వివిధ భాషలలోని పదములను తెలుగు అక్షరములకల్పి. క్యాలికోబెండు వెల రూ-4-0-0
ఇందు లక్షలకు పైగా పదములు చేయు యూనానీ ఆయుర్వేదవిజ్ఞానములు గలవు.
రూ 1-5-0. ఈ పుస్తకముల గొప్పములు నూడ గలవు. క్యాలికోబెండు వెల రూ. 2-0-0
ఇట్లెంటు ఆఫీసున రిజిస్టరు చేయబడినది. ప్రైడు మార్కు రిజిస్టరు అయినది. 2568
ఆర్డరులపై ని గొలుసులు వి. పి. ద్వారా పంపించ గలము. కాశ్మీర లయ్య ఎంతతూనిక వెండితో గొలుసు చేయవలసి నదియు వ్రాయించ కోరెదము. వెండికి నా నాటి ధరల చార్జీ చేయుదుము. జత 1-కి మూరీ:
వెదనైజా. చిన్ననైజా
నెం. 1 రూ 6 రూ 4
నెం. 2 " 7 " 5
నెం. 3 " 8 " 6
నెం. 4 " 8 " 6
నెం. 5 " 9 " 7
సోల్ ప జెంటు:- నారాయణ దాస్ ప్రిటీ,
191, చైనాబజారు, రోడ్, మదరాసు.

అమృత తాంజనము

వర్క-నిడవ్విలో నహా సీసా-1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

Powell's Extract of Golden

(3421)

పవలుగారి అమృతమైన గెనో

నెగరో గమునకు

అమృతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే న్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర ర్పు. 1—4—0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర ర్పు. 1—8—0

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ త్రరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, BOMBAY

పర్సనల్ ఇన్ వెస్టు మెంటు ఏర్పాటు ననుసరించి ఋణములు యిచ్చుటకు లాటరీ 31-1-1927 తేదీన జరుగును.

భీమావ్యాపారము, పర్సనల్ ఇన్ వెస్టు మెంటు బాండ్లు కన్ వాసుచేయుటకు ఏజంట్లు ప్రతిజాగాలోను కావలెను. సామర్థ్యముగలవారికి ధారాళమైనపద్ధతులు గలవు. పూర్తివివరములకు ఏజన్సీవరత్తులకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వి. రంగసామి ఎస్టేట్స్ లి. ఏ. బి. ఎల్.

సెక్రిటరీ, ఏషియాటిక్ లైల్డ్ లింగ్సు, బెంగళూరు.

మెనర్సు పి. కె. రావునన్ను

చీఫ్ ఏజంట్లు, చెన్నపురి రాజధాని

289, తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఈ త్రరములు ఆంగ్లభాషయందే వ్రాయవలెను. 980

గుణము! గ్యారంటీ!! మూలికాచై ద్యము!!!

నారాయణి

ఇది శుక్లవర్ణము, స్త్రీల తల్లెడునుమ, ఋతుశూల, శగన వాయలు హరించును. వారంరోజులకు సరిపడువ్యాధికి 1-8-0 మానారసింహ లేవ్యాము ఆ వైద్యుడు లన్నిటిని నిర్మూలము చేయగలడు. ఈ 10 డబ్బీ రు 1-0-0.

శ్రీరామకృష్ణాయుర్వేద ఔషధాలయము, రాజమండ్రి.

ఆయుర్వేదకలావిభూషణ

విద్యాన్ కె. శేషశాస్త్రిగారి

జగత్ప్రసిద్ధ ఆయుర్వేద ఔషధములు 3114

చంద్రమాడపాకము:— జ్వరము, పొండు, మున్నగువాటివలన కలిగిన అశక్తిని పోగొట్టి మంచుబలమును ఇచ్చును. ధాతుసంబంధమైన వ్యాధులకును స్త్రీవ్యాధులకును సంతోషిని. శక్తివర్ధక ఔషధములలో లోకప్రసిద్ధి జేసినది. ఒకసేరు రిరూమాత్రమే. అన్నివిధములవ్యాధులకు ఔషధములు దొరకుచున్నవి.

అడన్:—మ్యానేజర్, ఆయుర్వేదశాల

శృంగేరి పోస్టు, మైసూరు ఇలాఖా.

రత్న పురుష లేవ్యాం

శుక్లవర్ణమును పోగొట్టి బలముచేయుటయందు ప్రసిద్ధి పొందినది. ఒకసారి వాడిచూచిన మీకే తెలియును.

డబ్బీ రు 2-4-0 లు.

(పట్టాభిరామ వైద్యశాల)

రాయవరము, తూర్పు గోదావరిజిల్లా

సిలండ్రు, సోఫ్టింగ్ నట్టులు సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయపిళ్లవీధి, పెద్దనాయకన్ పేట్ మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు అర్దురుయిచ్చినతయారుచేసియివ్వబడును. ఈ త్రరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

ఇప్పటిమోస్తరుకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న లే శ మొ ద లి యార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్రైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు.

జర్న్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు

ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు నవి రిపేరుచేయుటయందు సమర్థులవారు. రై సమితులకు కావలసిన